

Преподаване и изучаване на Евангелието

*наръчник за учители и ръководители в семинарите
и институтите по религия*

Преподаване и изучаване на Евангелието

*наръчник за учители и ръководители в семинарите
и институтите по религия*

Публикувано от Църквата на Исус Христос
на светиите от последните дни
Солт Лейк Сити, Юта

Коментарите и поправките ще бъдат приети с благодарност. Моля, изпращайте ги, заедно с поправките, на:

Администрация на семинарите и институтите по религия

50 E. North Temple Street, Floor 9

Salt Lake City UT 84150-0009 USA

Е-мейл: ces-manuals@ldschurch.org

Моля впишете своето пълно име, адрес, район и кол. Не пропускайте да посочите заглавието на наръчника. След това дайте своите коментари.

© 2012 г. на Intellectual Reserve, Inc.

Всички права запазени

Отпечатано в САЩ

Одобрено на английски: 12/11

Одобрено за превод: 12/11

Превод на *Gospel Teaching and Learning*

Bulgarian

10581 112

Съдържание

Увод	v
Да преподаваме така, както преподавал Спасителят	v
Въведение	ix
Образователната система на Църквата	ix
Семинари и институти по религия	ix
1. Целта	1
Нашата цел [1.1]	1
Ние живеем според Евангелието [1.2]	2
Ние преподаваме [1.3]	5
Ние служим [1.4]	7
2. Основни подходи при преподаването и изучаването на Евангелието	10
Да преподават и учат с Духа [2.1]	10
Развиване на учебна среда, изпълнена с обич, уважение и целенасоченост [2.2]	13
Да изучават Писанията всеки ден и да четат текста за курса [2.3]	19
Да разбират контекста и съдържанието на Писанията и словата на пророците [2.4]	23
Да определят, разбират и чувстват истинността и важноста на евангелските принципи и учения, като ги прилагат [2.5]	26
Обясняване, споделяне и свидетелстване за ученията и принципите на Евангелието [2.6]	31
Да овладяват ключови пасажии и основни учения от Писанията [2.7]	34
3. Преподаване на Писанията в Семинара и Института по религия	38
Прилагане на основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието [3.1]	39
Лука 5: Пример [3.2]	42
4. Подготовка за преподаване	47
Лична подготовка [4.1]	47
Подготовка на учениците [4.2]	49
Подготовка на урока [4.3]	51
5. Преподавателски методи, умения и подходи	58
Въпроси [5.1]	58
Обсъждане в час [5.2]	63
Четене на Писанията в час [5.3]	64
Представяне на учителя [5.4]	65
Разкази [5.5]	66
Обсъждания и задачи на малки групи [5.6]	67
Писмени упражнения [5.7]	68
Черна или бяла дъска [5.8]	69
Предмети и картини [5.9]	70
Аудиовизуални и компютърни презентации [5.10]	70
Музика [5.11]	74
Общи напътствия и предупреждения [5.12]	75
6. Постоянно усъвършенстване на учителя	78
Господното обещание [6.1]	79
Азбучен указател	81

Увод

“Когато си правим самоанализ и се стремим да станем по-добри учители, какъв по-добър модел можем да открием? Можем ли направим нещо по-полезно от това да анализираме своите идеали, цели и методи, след което да ги сравним с тези на Исус Христос?” (Бойд К. Пакър, *Teach Ye Diligently*, рев. изд. 1991 г., стр. 22).

Да преподаваме така, както преподавал Спасителят

За момент се замислете върху своите познания за Спасителя. Можете ли да си Го представите—как Неговите ученици са събрани около Него? Можете ли да си представите как Той проповядва на брега на Галилейското езеро или разговаря лично с жената при кладенеца? Какво забелязвате по отношение на начина, по който Той преподава и ръководи? Как Той помагал на другите да научават, да израстват духовно и да бъдат обръщани в Неговото Евангелие?

Той ги обича, моли се за тях и непрестанно им служи. Намирал е възможности да бъде с тях и да изразява Своята обич. Той познавал техните интереси, надежди и желания, знаел е какво се случва в живота им.

Знаел е кои са били те и какви са можели да станат. Намирал е различни начини да им помага да научават и да израстват—начини, предназначени специално за тях. Когато изпитвали трудности, Той не се е отказвал от тях, а продължавал да ги обича и да им служи.

Подготвял се е да преподава, като прекарвал време насаме, за да се моли и пости. Във всекидневния Си живот е търсел напътствието на Небесния Отец.

Позовавал се е на Писанията, за да проповядва и свидетелства за Своята мисия. Учил е хората сами да размишляват върху Писанията и чрез тях да намират отговори на своите въпроси. Сърцата им горели, докато Той им е проповядвал Словото Божие със сила и власт, от което те сами за себе си разбирали, че Писанията са истинни.

Споделял е прости разкази, притчи и случки от живота, в които те могли да открият смисъл. Помагал им е да извличат евангелска поука от техните собствени преживявания и от заобикалящи ги свят. Говорил им е за риболов, раждане и земеделска работа. За да ги научи да се грижат един за друг, Той им е разказвал за спасяването на изгубени овце. За да научи учениците Си да уповават на нежната грижа на Небесния Отец, Той ги е подтиквал, “разгледайте полските кремове”.

Задавал е въпроси, които ги подтиквали да размишляват задълбочено. Бил е искрено заинтересуван от техните отговори и се радвал на тяхната вяра. Давал им е възможности да задават свои собствени въпроси и да споделят проникновенията си, като отговарял на въпросите им и изслушвал преживяванията им. Поради Неговата обич, те спокойно споделяли своите мисли и съкровени чувства.

Той ги е канил да свидетелстват и, когато правели това, Духът докосвал сърцата им. “Според както вие казвате, Кой съм аз?” , попитал Той. Когато Петър отговаря, неговото свидетелство е укрепено: “Ти си Христос, Син на живия Бог”.

Той им се е доверявал, подготвял ги е и им е давал важни отговорности да проповядват, да благославят и да служат на другите. “Идете по целия свят, и проповядвайте благовестието на всяка твар” е дадената от Него задача. Неговата цел е била да им помогне да се обръщат във вярата чрез своята служба.

Канил ги е да действат с вяра и да живеят според преподаваните от Него истини. В цялото Свое преподаване Той се е съсредоточавал над това да помага на учениците Си да живеят според Евангелието с цялото си сърце. За да постигне това, Той е намирал възможности те да се учат чрез въздействащи преживявания. Когато се явява на нефитите, Той ги кани да отидат при Него един по един, така че да могат да видят, почувстват и узнаят сами за себе си.

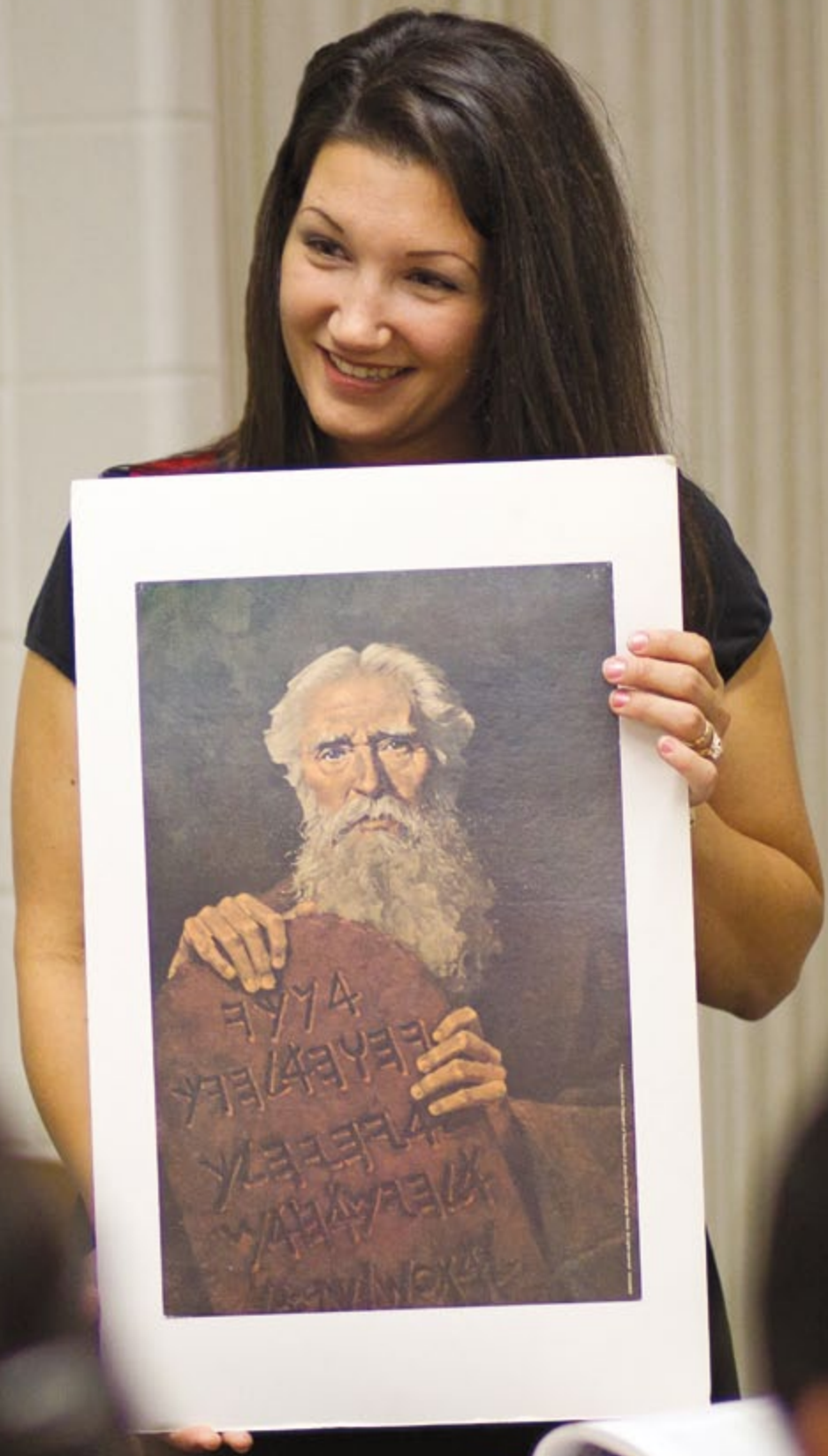

Когато чувства, че не разбират напълно Неговото послание, Той ги кани да се приберат у дома и да се подготвят да се завърнат и да научат повече.

При всички обстоятелства, Той е бил техен пример и учител. Учил ги е да се молят, като се е молил с тях. Учил ги е да обичат и да служат чрез начина, по който ги е обичал и им е служил Той. Учил ги е как да преподават Неговото Евангелие чрез начина, по който Той го е преподавал.

Ясно е, че преподавателският подход на Спасителя е различен от този на света.

И така, това е вашето свято призвание—да преподавате така, както е преподавал Спасителят. Когато правите това, младежите ще направят място в своите сърца за смето на Евангелието, така че то да бъде посято, да набъбне и да порасне. Това ще води до обръщане във вярата—крайната цел на вашето преподаване. Когато помагате на младежите при тяхното обръщане във вярата, вие им помагате да се подготвят да следват Спасителя през целия си живот—да отслужат мисии, да получат храмовите обреди, да отгледат праведни семейства и да изграждат Божието царство по целия свят.

Въведение

Образователната система на Църквата

Образователната система на Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни (ОСЦ) извършва дейността си под ръководството на Борда за образование и Управителните съвети на Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни. Членовете на Първото Президентство, избрани членове на Кворума на дванадесетте апостоли и други висши ръководители и служители в Църквата, са членове на Борда за образование.

Сред отделните единици в Образователната система на Църквата се включват семинарите и институтите по религия, университет “Бригъм Йънг”, университет “Бригъм Йънг”–Айдахо, университет “Бригъм Йънг”–Хаваи и Бизнес колежа на светиите от последните дни.

Семинари и институти по религия

Семинарите и институтите по религия (S&I) предоставят седмично религиозно образование на младежите и пълнолетните младежи. Семинарите и институтите по религия също така ръководят начални и основни училища в някои райони извън САЩ.

В семинарите и институтите по религия нашата задача не е просто да преподаваме—тя е да преподаваме религия. Религиозното образование има вечни последици и за него е нужно влиянието на Духа Господен. Обръщайки се към учители в Семинара и Института, президент Дж. Рубен Кларк-младши учи: “Вие, учители, имате велика мисия. Като учители вие сте на най-високия връх на образованието, поради което преподаването може да се сравнява в безценна стойност и дългосрочен ефект, що се отнася до човека, тъй като той е във вечността на вчерашния ден, в смъртността на днешния и в утрешното “навек” (*The Charted Course of the Church in Education*, рев. изд. [1994], 9).

Хиляди учители и ръководители в Семинара и Института по света помагат на младежите и пълнолетните младежи да изучават Евангелието на Исус Христос и да живеят според неговите принципи.

В помощ на техните усилия е бил подготвен настоящия наръчник *Преподаване и изучаване на Евангелието*. Това е книга-източник. Учителите следва да са запознати с нейното съдържание и да я четат отново и отново, като се съсредоточават върху разделите, от които ще извлекат най-голяма полза. Когато учителите изучават този наръчник и търсят напътствие от Господ, Той ще ги вдъхновява в тяхната подготовка, ще укрепва взаимоотношенията им с учениците, ще затвърждава тяхното преподаване и ще ги благославя с Духа, за да могат по-пълноценно да изпълняват Неговото дело.

Целта на семинарите и институтите по религия

Нашата цел е да помогнем на юношите и пълнолетните младежи да разбират ученията и Единението на Исус Христос и да уповават на тях, да бъдат достойни за храмовите благословии и да подготвят себе си, своите семейства и близни за вечен живот с техния Отец в Небесата.

За да постигнем целта си:

Ние живеем според Евангелието

Ние живеем според Евангелието на Исус Христос и се стремим да имаме спътничеството на Духа. Нашето поведение и взаимоотношения у дома, в училище и в обществото са за пример. Ние постоянно се стремим да подобрим своите постижения, знание, отношение към работата и характер.

Да преподаваме

Ние преподаваме на учениците ученията и принципите на Евангелието, така както са изложени в Писанията и в словата на пророците. Тези учения и принципи се преподават по начин, който води до разбиране и назидание. Ние помагаме на учениците да изпълняват своята роля в процеса на обучение и ги подготвяме да преподават Евангелието на други хора.

Служение

Ние по подходящ начин служим в своите програми и възможности. Усилията ни подпомагат родителите в отговорността им да укрепват своите семейства. Когато каним учениците да участват и създаваме духовна среда, в която те могат да общуват един с друг и да учат заедно, ние работим в тясно сътрудничество със свещеническите ръководители.

Целта

На учителите на Евангелието на Исус Христос е дадено свято задължение. Тяхната цел включва повече от това да преподават уроци. Старейшина Далин Х. Оукс казва, “Учителят на Евангелието никога няма да остане доволен само от излагането на послание или изнасянето на проповед. Отличният учител на Евангелието желае да помага в Господното дело, за да бъде даден вечен живот на Неговите деца” (“Gospel Teaching,” *Ensign*, ноем. 1999, 80).

Целта на семинарите и институтите по религия дава ясни напътствия на учителите и ръководителите по отношение на техните усилия в подпомогане на Господното дело.

Нашата цел [1.1]

Нашата цел е да помогнем на младежите и пълнолетните младежи да разбират ученията и Единението на Исус Христос и да уповават на тях, да бъдат достойни за храмовите благословии и да подготвят себе си, своите семейства и близки за вечен живот с техния Отец в Небесата.

Небесният Отец желае всяко едно от Неговите чеда да получи вечен живот (вж. Моисей 1:39). Спасителят учи: “А това е вечен живот, да познаят Тебе, единия истинен Бог, и Исуса Христа, Когото си изпратил” (Иоана 17:3). Затова нашето религиозно образование се съсредоточава на това да помогнем на учениците да опознаят и заобичат техния Небесен Отец и Неговия Син Исус Христос и да им помогнем да разбират на ученията на Спасителя и Неговото Единение и да уповават на тях.

Единението на Исус Христос е главното нещо в този план. То е основополагащата истина, върху която са установени ученията и принципите на Евангелието, и трябва да заема централно място в цялото преподаване и изучаване на Евангелието. Старейшина Бойд К. Пакър свидетелства, че Единението “е самия корен на християнското учение. Може да знаете много за Евангелието, както то се разклонява от този корен, но ако познавате само клоните и те не достигат до корена, ако са били отсечени от тази истина, в тях не ще има живот, нито съдържание, нито изкупление” (“The Mediator,” *Ensign*, май 1977 г., стр. 56).

Когато учениците опознават Исус Христос, следват Неговите учения и пример и прилагат Единението в своя живот, те могат да получават сила, опрощение, изцеление и да се обърнат във вярата. Старейшина Хенри Б. Айринг учи:

“Трябва да издигнем погледа си. Трябва да запазим целите, които винаги сме имали: записване, редовно посещение, дипломиране, познаване на Писанията, потвърждаването на истината от страна на Светия Дух. Също така ние трябва да имаме за цел мисията и храма. Но учениците имат нужда от повече за времето, за което са наши ученици. ...

“Когато учим нашите млади хора да обичат Спасителя Исус Христос, те ще станат истински ученици на Учителя. Този процес ще ги подготви да станат предани и любящи съпрузи и бащи, съпрузи и майки—застанали начело на вечни семейства. Храмовете ще станат естествена и важна част от живота им. Ще станат мисионери, отслужващи мисии като пълнолетни младежи и по-късно като зрели двойки. ... Като укрепваме нашите младежи, насочвайки ги към Христос, ние също така укрепваме семействата и Църквата”.

(Дитер Ф. Ухтдорф, “A Teacher of God’s Children” (вечер с президент Дитер Ф. Ухтдорф 28, 2011), 3)

Чистото Евангелие на Исус Христос трябва да влезе в сърцата на учениците чрез силата на Светия Дух. ... Нашата цел е те да станат истински обърнати във възстановеното Евангелие на Исус Христос, докато са с нас” (“We Must Raise Our Sights” (CES conference on the Book of Mormon , 14 авг. 2001 г.), стр. 2).

Истинското обръщане във вярата води до най-висшите благословии на Евангелието на Исус Христос, осъществяващи се чрез обредите на храма. Когато учениците с вяра сключват и спазват храмовите завети, те ще бъдат достойни за тези благословии, включващи възвисяване и вечни семейства. Те ще получават допълнителна духовна сила, по-голям мир и повече лично откровение.

Ученици, които съсредоточат живота си върху Спасителя и храма, могат да получат по-силна защита срещу изкушението и заблудите на света и ще бъдат по-добре подготвени да изпълнят всичко, което Отец в Небесата може да поиска от тях. Те могат да имат силата да останат на пътеката, която води към вечен живот, и ще могат по-добре да помагат

на своите семейства и други хора да намерят и следват същата тази пътека на ученичеството.

Ние живеем според Евангелието [1.2]

Ние живеем според Евангелието на Исус Христос и се стремим да имаме спътничеството на Духа. [1.2.1]

Най-големият принос, който един учител може да даде при помагането на учениците да постигнат целта на Семинара и Института, се състои в последователното и предано подчинение на Евангелието на Исус Христос. Когато учителите се стремят да развият Христови качества, да опознават и да се подчиняват на Небесния Отец във всеки един аспект на живота си, те са благословени с божествена сила и могат да влияят на начина, по който евангелското послание се приема и разбира от учениците.

Когато учителите предано живеят според Евангелието, те са достойни за спътничеството на Светия Дух. Това спътничество е задължително за успеха учителите в Семинара и Института. В Учение и Завети Господ подчертава, “ако не получите Духа, няма да поучавате” (У. и З. 42:14). Старейшина Робърт Д. Хейлз съветва: “Отговорностите на учителите в семинарите и институтите по религия са много, но за да могат да изпълнят тези отговорности, учителите трябва на първо място да се стремят към лична праведност. Като учители ние трябва да живеем според Евангелието по такъв начин, че имаме Духа винаги с нас” (“Teaching by Faith” (вечер със старейшина Робърт Д. Хейлз, 1 фев. 2002 г.), стр. 1).

Нашето поведение и взаимоотношения у дома, в училище и в обществото са за пример. [1.2.2]

Учителите имат отговорността да живеят стриктно според Евангелието, като така дават достоен пример за преподаваните от тях принципи и учения. При всички обстоятелства, учителите следва да говорят, служат и да живеят като хора, които обичат Господ и се радват на спътничеството на Светия Дух.

Особено важен е начинът, по който учителите се държат у дома и отношението им към техния брачен партньор и деца. Тези най-важни взаимоотношения следва да бъдат упражнявани “чрез убеждаване, дълготърпение, чрез благост, кротост и чрез любов нелицемерна” (У. и З. 121:41). Президент Езра Тафт Бенсън казва следното: “Надяваме се, че като съпруг и съпруга поддържате отлични взаимоотношения. Надяваме се, че в дома ви цари дух на мир и обич към Спасителя, който да се чувства от всички, които влизат там. В домовете ви не трябва да има кавги и разногласия. ... Вие, като двойка, представяте Първото Президентство във всичко, което правите, и по начина, по който изглеждате” (“The Gospel Teacher and His Message” (обръщение към учители на ОСЦ, 17 септ. 1976 г.), стр. 7).

В класната стая учителите имат възможността ден след ден да изявяват Христови качества като милосърдие, търпение, доброта, уважение и благоговение към свети неща. Учителите следва да поддържат положителни и уместни взаимоотношения и да избягват да оказват прекомерно внимание към когото и да било по начини, които могат да бъдат неправилно разбрани, погрешно изтълкувани или да предизвикат спекулации и слухове.

Учителите следва да се стремят да постъпват така, както би постъпил Христос, докато се намират в училище, на обществени места и по време на църковни дейности и мероприятия. Те следва да се стремят да развиват и поддържат уместни и укрепващи взаимоотношения с родители, колеги, църковни ръководители и хората в общността. Като последователно правят това, учителите изявяват действителна вътрешна отдаденост на Евангелието на Исус Христос и тяхната сила за положително влияние в живота на другите ще нараства.

Ние постоянно се стремим да подобрим своите постижения, знание, отношение към работата и характер. [1.2.3]

Като Божии чеда учителите имат в себе си частица божественост, която поражда желание за развитие и усъвършенстване, желание да станат като Небесния Отец и Исус Христос. Един учител следва винаги да поддържа това желание и, с помощта на Господ и други хора, да действа по впечатления, което действие да води до усъвършенстване. Старейшина Гордън Б. Хинкли набляга върху непрестанната нужда от лично израстване:

“Вярвам в усъвършенстването. Вярвам в израстването. ...

Продължавайте да се развивате, братя и сестри, независимо дали сте на тридесет или на седемдесет” (“Four Imperatives for Religious Educators” (обръщение към учители на ОСЦ, 15 септ. 1978 г.), стр. 2).

За усъвършенстването са необходими желание, усърдие, търпение, като Господната помощ следва да бъде търсена чрез размисъл и молитва. Старейшина Хенри Б. Айринг учи на важен принцип, отнасящ се до самоусъвършенстването: “Повечето от нас имат известен опит със самоусъвършенстването. Моят опит ме е научил на следното относно начина, по който хората и организациите се усъвършенстват: най-добрият подход е да се стремим към малки промени в често вършени неща. Има сила в постоянството и повторението. И ако бъдем водени от вдъхновение в избора на правилните малки неща, които да променим, постоянното

Бележки

“Всеки от вас отдавна е осъзнал, че вие преподавате това, което сте. ... Като цяло, вашите качества ще бъдат запомнени в по-голяма степен от дадена истина в даден урок. ... Защото ако нашето ученичество е сериозно, това ще е явно и ще бъде запомнено. Това разбиране за начина, по който ще бъдете запомнени, заедно с вашата лична праведност, ще ви позволи да дадете действителен принос в живота на вашите ученици”.

(Нийл А. Максвел, “But a Few Days” (обръщение към учители на ОСЦ, 10 септ. 1982 г.), стр. 2).

Бележки

подчинение ще доведе до значително подобрене” (“The Lord Will Multiply the Harvest” (вечер със старейшина Хенри Б. Айринг, 6 фев. 1998 г.), стр. 3).

В Семинара и Института, учителите следва постоянно се стремят да подобрят своите постижения, знание, отношение към работата и характер.

Постигания. Учителите следва непрекъснато да се стремят да подобряват своето представяне в преподаването и административните си задължения. Те могат да правят това чрез балансиран, постоянен и усърден усилия да разбират и прилагат основни принципи и умения. Като търсят насока от материали за Семинара и Института, както и от свои висшестоящи, колеги, ученици, свещенически ръководители и други, учителите ще получават по-точна оценка на своето представяне, както и напътствие за необходимите подобрения.

Знание. Учителите следва постоянно да се стремят да изучават контекста, съдържанието, ученията и принципите, съдържащи се в Писанията и словата на пророците. Когато правят това, те ще израстват в своето разбиране на Евангелието и Единението на Спасителя и ще могат по-добре да благославят живота на техните ученици. Учителите следва да развиват своето знание и разбиране на принципите и ефективните методи на преподаване, съдържащи се както в Писанията, така и в материалите на Семинара и Института. Те следва да бъдат запознати с принципите на правилната служба (вж. раздел; 1.4, “Ние служим” на стр. 7) и да разбират правилата и практиките в семинарите и институтите.

Отношение към работата. Отношението на учителите до голяма степен определя тяхното щастие и способността им да влияят положително на учениците си. Учители, който непрестанно се стремят да “дерзаят” (вж. У. и З. 68:6), да служат на другите, да работят за постигане на единство и се възползват пълноценно от трудни ситуации, ще благославят живота на учениците и колегите, с които общуват.

Характер. Учителите, които живеят според Евангелието и постоянно и искрено се стремят да подобряват своето представяне, знание и отношение към работата, по един естествен начин ще развият характера, необходим за да допринесат в постигането на целта на Семинара и Института. Старейшина Ричард Г. Скот учи: “Ние *ставаме* онова, което искаме да *бъдем*, като всеки ден с постоянство *бъдем* онова, което искаме да *станем*. Праведният характер е безценно проявление на това, което ставаме. ... Праведният характер е по-ценен от всяко ваше материално притежание, всяко познание, което сте придобили чрез изучаване, и каквито и да било постигнати от вас цели” (“Трансформиращата сила на вярата и твърдостта на характера”, *Лиакхона*, ноем. 2010 г., стр. 43).

В края на краищата, за да можем да подобрим своето представяне, знание, отношение и характер, ние трябва да следваме примера на Исус Христос. Президент Хауърд У. Хънтър казва, “Именно ученията и примера на Исус Христос оформят нашето поведение и изграждат характера ни във всички аспекти на живота—в личен план, в дома ни, в нашия професионален и обществен живот, както и в отдадеността ни към Църквата, която носи Неговото име” (“Standing as Witnesses of God,” *Ensign*, май 1990 г., стр. 60).

“Няма човек сред нас, братя и сестри, който да знае достатъчно. Процесът на научаване е един безкраен процес. Ние трябва да четем, трябва да наблюдаваме, трябва да усвояваме, трябва да размишляваме над онова, на което излагаме умовете си”.

(Гордън Б. Хинкли, “Four Imperatives for Religious Educators”, стр. 2)

“И ако човеците дойдат при Мене, Аз ще им покажа тяхната слабост. ... Моята благодат е достатъчна за всички човеци, които се смиряват пред Мене; защото ако те се смирят пред Мене и повярват в Мене, тогава Аз ще сторя слабите им страни да станат силни”.

(Етер 12:27)

Ние преподаваме [1.3]

Бележки

Ние преподаваме на учениците ученията и принципите на Евангелието, така както са изложени в Писанията и в словата на пророците. [1.3.1]

Знанието, разбирането и свидетелството за ученията и принципите на Евангелието на Исус Христос ще осигуряват на учениците напътствие и достатъчна сила да избират в съответствие с волята на Небесния Отец.

Учението е дадена основна и неизменна истина на Евангелието на Исус Христос. Старейшина Бойд К. Пакър учи:

“Когато върното учение бъде разбрано, то променя отношението и поведението.

Изучаването на евангелските учения ще подобри поведението по-бързо, отколкото изучаването на поведението ще подобри самото поведение” (“Little Children,” *Ensign*, ноем. 1986 г., стр. 17).

Старейшина Ричард Г. Скот набляга, “Принципите са концентрирана истина, приготвена за приложение при множество обстоятелства. Истинният принцип прави решенията ясни дори в най-объркващи и стресиращи обстоятелства” (“Acquiring Spiritual Knowledge,” *Ensign*, ноем. 1993, 86).

Писанията и словата на пророците съдържат ученията и принципите на Евангелието, които учителите и учениците следва да се стремят да разбират, преподават и прилагат. Господ напътства хората, които преподават Евангелието в последните дни по следния начин, “поучава(йте) на принципите на Моето евангелие, които са в Библията и Книгата на Мормон, която е пълнотата на Евангелието” (У. и 3. 42:12). Господ също така е потвърдил колко е важно да разбираме и следваме ученията на пророците от последните дни. “Трябва да се вслушвате във всички негови слова и заповеди, които той ще ви даде, тъй както ги получава, ходейки в пълна святост пред Мен. ... неговото слово вие ще получавате като че ли от собствената Ми уста” (У. и 3. 21:4–5).

През 1938 г. президент Дж. Рубен Кларк-младши, говорейки от името на Първото Президентство, изнася повратна реч пред учителите в Семинара и Института. В това обръщение той казва:

“Вашият главен интерес, вашето основно и единствено задължение, е да преподавате Евангелието на Господ Исус Христос така, както е било открито през тези последни дни. Трябва да проповядвате това Евангелие, като ползвате за източници и справочници стандартните произведения на Църквата и словата на онези, които Бог е призовал да водят Неговите люде в тези последни дни. ...

Вие не трябва, независимо от вашето положение, да приспособявате ученията на Църквата или да ги променяте от състоянието, в което са дадени в стандартните произведения на Църквата и изречени от хората, имащи властта да изявяват волята и намерението Господни на Църквата” (*The Charted Course of the Church in Education*, рев. изд. 1994 г., стр. 10; вж. и У. и 3. 42:12–13).

Бележки

Тези учения и принципи се преподават по начин, който води до разбиране и назидание. [1.3.2]

Когато решават как да преподават евангелските учения и принципи, учителите следва да избират методи, чрез които учениците да разбират тези важни истини и да бъдат назидавани и въздигани от Светия Дух. Учителите и учениците разбират ученията и принципите, когато вникнат в тяхното значение, видят взаимодействието им с останалите принципи и учения и осъзнаят какво е мястото им в плана на спасение и в техния живот. Истинското разбиране на вечните принципи и учения може да стане единствено когато хората живеят според евангелските принципи и умовете им са осветени от Светия Дух.

Разбирането на Писанията следва да се придружава от назидание. На английски думата *назидavam* (edify) произлиза от латинските корени *aedes*, което означава “обиталище” или “храм”, и *facere*, което означава “правя” (вж. *Collins English Dictionary—Complete and Unabridged*, 2003 г., “edify”). Така *назидavam* се отнася до изграждането на храм и означава “изграждам и укрепвам духовно”. Радостта, мирът, просвещението и желанието за праведен живот са свързани с назиданието. Писанията обещават, че ако учителят и ученикът действат под напътствието на Духа в процеса на преподаване и научаване, “този, който проповядва, и този, който приема, се разбират един друг и двамата се назидават, и се радват заедно” (У. и З. 50:22).

Ние помагаме на учениците да изпълняват своята роля в процеса на обучение и ги подготвяме да преподават Евангелието на други хора. [1.3.3]

За насърчаващото обръщането във вярата изучаване, чрез което Евангелието попада дълбоко в сърцата на учениците, е нужно повече от усърдно усилие от страна на учителя. Духовното изучаване изисква усилие и упражняване на свобода на избор от страна на изучаващия. Старейшина Хенри Б. Айринг учи, “Истинското обръщане във вярата зависи от това ученикът да потърси знание чрез вяра, с голямо усилие” (“We Must Raise Our Sights,” стр. 4). Старейшина Дейвид А. Беднар набляга, че усилието от страна на учениците кани влиянието на Светия Дух в сърцата им:

“Учителят може да обяснява, показва, убеждава и свидетелства, като прави тези неща с голяма духовна сила и ефективност. Обаче в крайна сметка съдържанието на едно послание и свидетелството на Светия Дух проникват в сърцето само ако получателят им позволи те да направят това. ...

Един ученик, който упражнява свободата си на избор, като действа в съответствие с правилни принципи, разтваря сърцето си за Светия Дух—и кани Неговото обучение, даваща просветление сила и потвърждаващо свидетелство” (“Seek Learning by Faith” (вечер със старейшина Дейвид А. Беднар 3 фев. 2006 г., стр. 1, 3).

Писанията учат, че хората, които желаят да се учат духовно, следва да подготвят сърцата и умовете си, за да получават наставление, следва усърдно да търсят знание и разбиране чрез изучаване, размисъл и молитва и следва да действат според напътствията, които получават от Светия Дух (вж. Езра 7:10; 1 Нефи 10:17–19; У. и З. 138:1–11; Джо-зеф Смит—История 1:10–20). На много ученици полагаането на такова усилие в изучаването може да изглежда

“Именно в искреността и постоянството на нашето вдъхновено от вяра действие ние показваме на нашия Небесен Отец и Неговия Син Исус Христос своето желание да се учим и приемаме наставление от Светия Дух”.

(Дейвид А. Беднар, “Seek Learning by Faith,” стр. 3)

несвойствено и някак трудно. Учителите обаче могат да им помагат да разбират, приемат и изпълняват своята роля в изучаването на Евангелието. Учителите могат да помагат на учениците да се учат да играят активна роля в своето духовно изучаване, като ги насърчават да:

- Развиват навик всекидневно да изучават Писанията.
- Подготвят сърцата и умовете си за влиянието на Духа.
- Откриват и дават израз на учения и принципи, които се отнасят до личния им живот.
- Задълбочават своето разбиране за Писанията чрез усърдно изучаване, размишление и молитва.
- Задават въпроси и да търсят отговори, които ще им помагат по-добре да разбират Евангелието и начините, по които то се прилага в живота им.
- Споделят проникновения, преживявания и чувства.
- Обясняват евангелските учения и принципи на други хора и свидетелстват за тяхната истинност.
- Развиват самообразователни умения, като отбелязване на Писанията, групиране на стихове и използване на помагалата за изучаване в тях.

Бележки

Като изпълняват своята роля в духовното изучаване, учениците изявяват своето желание а бъдат учени от Светия Дух. Често те са по-отдадени към четенето на Писанията и са готови да правят това. Така по-ясно разбират и запомнят спасителни учения и принципи, като е по-вероятно да приложат наученото. Когато учениците откриват евангелски учения и принципи, задават въпроси и дават отговори, те също така усвояват ценни умения за самостоятелно изучаване.

Чрез такова участие учениците ще могат по-ефективно да преподават Евангелието на своите семейства, приятели и ближни. Те също така ще бъдат подготвени да преподават ученията и принципите на Евангелието като мисионери, родители, учители и ръководители в Църквата.

Ние служим [1.4]

Ние по подходящ начин служим в своите програми и възможности. [1.4.1]

Служението може да се определи както като ръководене и служба на хора, така и като управление на програми и ресурси. Като свършен пример във всички неща, Исус Христос е показал божествените характеристики на истинския ръководител. Независимо от своето назначение в момента, всички учители в Семинара и Института имат възможността и отговорността както да ръководят, така и да управляват по начин, по който Христос би направил това.

Качества като милосърдие, визия и смирение ни позволяват да реализираме Господното дело според Неговите желания. *Милосърдието*, или чистата любов Христова следва да стои в основата на взаимодействията на учителя с учениците, свещеническите ръководители, родителите, колегите и висшестоящите. Милосърдието не е просто чувство, а начин на

“Решението на (учениците) да участват е упражняване на тяхната свобода на избор, което позволява на Светия Дух да предаде едно лично послание, съобразено с техните индивидуални нужди. Създаването на атмосфера на участие увеличава вероятността Духа да предаде по-важни уроци от тези, които вие можете да преподадете. Точно това участие ще доведе в живота им напътствието на Духа”.

(Ричард Г. Скот, “To Learn and to Teach More Effectively,” в *Brigham Young University 2007–2008 Speeches*, 2008 г., стр. 4–5)

Бележки

действие и състояние (вж. Мороний 7:45). Един ръководител с *визия* дава вдъхновено напътствие, създава усещане за целенасоченост и вдъхва ентузиазъм в хората около себе си. Писанията учат, “където няма пророческо видение, хората се разюздават” (Притчи 29:18). *Смирението* позволява на ръководителите и учителите да признават своята зависимост от Господ и ги насърчава да работят във взаимодействие с другите в постигането на целта на Семинара и Института. Господ казва, “Никой не може да съдейства за това дело, освен ако не е смирен и изпълнен с любов, имащ вяра, надежда и милосърдие, бидейки въздържан във всичко, което ще бъде поверено на грижата му” (У. и З. 12:8).

“И милосърдието дълго търпи и е любезно, и не завижда, не се възгордява, не търси своето си, не се дразни лесно, не мисли зло и не се радва на беззаконието, а се радва на истината, понася всичко, вярва на всичко, надява се на всичко и устоява на всичко”.

(Мороний 7:45)

Всеки учител и ръководител има възможността и отговорността по правилан начин да ръководи програми и да управлява ресурси. Административните отговорности имат духовната цел да благославят хората. “Подготвянето на бюджети и отчети, грижата за собствеността и ресурсите на Църквата, усилията по безопасността, ръководството на програми, ... участването в съвети, (както и общуването с ученици, родители и свещенически ръководители) са все важни административни отговорности (*Administering Appropriately: A Handbook for CES Leaders and Teachers*, 2003 г., стр. 2). Старейшина Хенри Б. Айринг учи, “Никога, никога не подценявайте духовната стойност на това да вършите обикновени неща за хората, на които служите” (*“The Book of Mormon Will Change Your Life”* (Симпозиум на ОСЦ с тема Книгата на Мормон, 17 авг. 1990 г.), стр. 7).

Усилията ни подпомагат родителите в отговорността им да укрепват своите семейства. [1.4.2]

Родителите носят основната отговорност да преподават Евангелието на Исус Христос на своите деца, да ръководят тяхното социално развитие, междуличностни взаимоотношения, лична хигиена и добър външен вид, както и да отговарят на техните доктринални въпроси. Църковните ръководители помагат на родителите в тази отговорност.

Ръководителите и учителите в Семинара и Института помагат на родителите основно като преподават на учениците Евангелието на Исус Христос, така както е изложено в Писанията и словата на пророците, като наблягат на доктриналната важност на семейството и висшия приоритет на членовете на семейството и семейните дейности (вж. *Administering Appropriately*, стр. 4). Учителите следва да насърчават учениците да почитат своите родители и да търсят техния съвет и напътствие. Учителите също така биха могли да споделят с родителите какво се преподава в клас.

Когато каним учениците да участват и създаваме духовна среда, в която те могат да общуват един с друг и да учат заедно, ние работим в тясно сътрудничество със свещеническите ръководители. [1.4.3]

Всички програми в семинарите и институтите по религия действат под ръководството както на висши, така и на местни свещенически ръководители, които държат съответните свещенически ключове.

Много е важно в своите усилия да благославят младежите ръководителите и учителите в Семинара и Института да работят в близост и сътрудничество с местните свещенически ръководители. Под напътствието на свещени-

2

Основни подходи при преподаването и изучаването на Евангелието

Целта на Семинара и Института по религия представя три основни учебни цели, които администраторите и учителите се стремят да изпълнят:

1. Ние преподаваме на учениците ученията и принципите на Евангелието, така както са изложени в Писанията и в словата на пророците.
2. Тези учения и принципи се преподават по начин, който води до разбиране и назидание.
3. Ние помагаме на учениците да изпълняват своята роля в процеса на обучение и ги подготвяме да преподават Евангелието на други хора.

За да помогнат в постигането на тези цели, учителите и учениците в Семинара и Института се насърчават да прилагат основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието.

Основни подходи при преподаването и изучаването на Евангелието

Учителите и учениците следва—

- Да преподават и учат с Духа.
- Да развиват учебна среда, изпълнена с обич, уважение и цели.
- Да изучават Писанията всеки ден и да четат текста за курса.
- Да разбират контекста и съдържанието на Писанията и словата на пророците.
- Да определят, разбират и чувстват истинността и важността на евангелските принципи и учения, като ги прилагат.
- Да обясняват, споделят и свидетелстват за ученията и принципите на Евангелието.
- Да овладяват ключови пасажии и основните учения от Писанията.

Тези принципи, практики и резултати са взаимосвързани. Когато се прилагат мъдро и в хармония, те допринасят към способността на учениците да разбират Писанията и ученията и принципите, съдържащи се в тях. Те също така насърчават учениците да вземат активна роля в своето изучаване на Евангелието и увеличават способността им да живеят според Евангелието и да го преподават на другите.

Да преподават и учат с Духа [2.1]

Преподаването и изучаването на Евангелието става чрез силата на Светия Дух. Преподаването и изучаването чрез Духа се случва, когато

Светият Дух изпълнява Своята роля и действа заедно с учителя, ученика, или двамата. Единствено чрез преподаването и изучаването с Духа учениците разбират и се осланят на ученията и Единението на Исус Христос в степен, която да ги подготви за вечен живот.

Президент Хенри Б. Айринг набляга на важната роля, която Светият Дух има в духовното обучение, когато учи: "Нашите ученици не могат да опознаят Бог и да обичат така, както следва да обичат, освен ако не са учени от Светия Дух. Единствено чрез Духа те могат да узнаят, че Бог ни е възлюбил толкова много, че е изпратил Своя Син да изкупи нашите грехове, че Исус е Сина Божий и че Христос е платил цената за техните грехове. Единствено чрез Духа те могат да узнаят, че Небесният Отец и Неговият възкресен и възславен Син се явили на Джозеф Смит. Единствено чрез Духа те могат да узнаят, че Книгата на Мормон е истинното слово Божие. И единствено чрез вдъхновение те могат да почувстват обичта на Отца и Сина към тях, в това че са ни дали необходимите за получаване на вечен живот обреди. Единствено чрез получаването на тези свидетелства, внедрени дълбоко в сърцата им чрез Светия Дух, те ще са застанали на сигурна основа, на която да устоят на изкушенията и изпитанията на живота" ("To Know and to Love God" (вечер с президент Хенри Б. Айринг, 26 фев. 2010 г.), стр. 2).

В следния списък са включени някои от действията на Светия Дух, които са пряко свързани с Неговата роля в преподаването и изучаването на Евангелието:

- Той дава свидетелство за Бог Отец и Неговия Син Исус Христос (вж. 1 Коринтяните 12:3; Етер 12:41).
- Той назидава (духовно въздига или изгражда) както учителя, така и ученика (вж. 1 Коринтяните 14:12; У. и З. 50:22–23; 84:106).
- Той дава "даровете на Духа", които включват неща като радост, обич, мир, търпение и благодост (вж. Галатяните 5:22–23; Римляните 15:13; У. и З. 6:23; 11:12–13).
- Той дава сила на човека да говори с власт и смелост (вж. 1 Нефи 10:22; Алма 18:35; Мороний 8:16).
- Той свидетелства за истинността на ученията и принципите на Евангелието (вж. Йоана 15:26; У. и З. 21:9; 100:8).
- Той дава истина, знание, проникновение, разбиране и просветление (вж. Йоана 16:13; 1 Коринтяните 2:9–11, 14; У. и З. 6:14; 11:13–14; 76:5–10, 116).
- Той помага на учителите и учениците да запомнят идеи, понятия и принципи (вж. Йоана 14:26).
- Той вдъхновява човек какво да каже и какво да не каже (вж. Лука 12:11–12; 2 Нефи 32:7; У. и З. 84:85; 100:5–6).
- Той отправя истината в сърцата на хората (вж. 2 Нефи 33:1).
- Той смекчава сърцата на хората (вж. 1 Нефи 2:16; Алма 24:8).
- Той дава утеха (вж. Йоана 14:26; У. и З. 88:3).
- Той освещава и променя сърца (вж. Мосия 5:2; 3 Нефи 27:20; Мороний 6:4).

Когато веднъж разберат важната роля, която Светият Дух изпълнява при духовното обучение, учителите ще правят всичко възможно да канят Духа да изпълнява тези действия. За да постигнат това, учителите се стремят

Хауърд У. Хънтър предупреждава: “Мисля, че ако не внимаваме като ... учители, трудещи се всекидневно в класните стаи, може да започнем да имитираме истинското влияние на Господния Дух чрез недостойни и манипулативни средства. Загрижен съм, когато изглежда, че силни емоции или свободно течащи сълзи се приравняват с присъствието на Духа. Със сигурност Господният Дух може да доведе до силни емоционални чувства, включително сълзи, но това външно проявление не трябва да бива обръквано с присъствието на самия Дух” (“Eternal Investments” (вечер с президент Хауърд У. Хънтър, 10 Feb. 1989 г.), стр. 4).

Учителите следва да внимават да не употребяват изрази като “Духът ми каза да ...” или “Духът каза да ...”. Независимо дали са казвани умишлено или не, такива изрази могат да се възприемат като придаващи важност на говорителя и да представят едно преувеличено ниво на духовност, като така налагат вид духовна принуда. Като цяло е достатъчно учителите да действат подтиквани от Духа, без да казват че правят това.

Старейшина Хенри Б. Айринг дава следния съвет: “Предоставянето на възможността учениците да имат преживявания с Духа е по-важно от говоренето за това. И просто не забравяйте, че всеки човек чувства Духа по малко по-различен начин. ... Смятам това за толкова лично, че бих внимавал с подробностите. Смятам, че да преживееш общуване с Духа ... е по-добре от непрекъснатото повтаряне, “Чувствате ли Духа?” Смятам това за непозволително” (“Старейшина Ричард Г. Скот и старейшина Хенри Б. Айринг” (сателитно излъчване за обучение в ОСЦ, авг. 2003 г.), стр. 8).

Учителите следва да не забравят, че преподаването чрез Духа не премахва тяхната отговорност усърдно и задълбочено да подготвят своя урок, като следват дадения им план на урока. От друга страна, преподаването чрез Духа изисква повече от следването на всяка точка в плана, без той да бъде подложен на молитва, размисъл и възможна адаптация. Също така учителите не трябва да следват своя план на урока в такава степен, че да нямат възможността да получават и следват подтиците на Светия Дух по време на часа.

Развиване на учебна среда, изпълнена с обич, уважение и целенасоченост [2.2]

Процесът на обучение се подобрява, когато учителите и учениците хранят уважение към Господ, един към друг и към словото Божие. Чувството за целенасоченост съсредоточава усилията и очакванията и придава насока на урока. Установяването и подхранването на среда, изпълнена с обич, уважение и целенасоченост, е отговорност както на учителите, така и на учениците, и кани назидателното влияние на Светия Дух.

Обич и уважение [2.2.1]

Обичта смекчава сърцата и кани влиянието на Светия Дух. Когато учителите обичат като Спасителя, те възприемат другите така, както Той ги възприема. Христовата любов вдъхновява учителя никога да не се отказва да помага на всеки младеж наистина да се обърне във вярата. Старейшина Далин Х. Оукс учи: “Когато сме призовани да преподаваме, ние следва да приемем нашето призвание и да преподаваме поради своята любов към Бог Вечния Отец и Неговия Син Исус Христос. Освен това, един учител на Евангелието винаги следва да преподава с чувство на обич към учениците. ... Обичта към Бог и обичта към Неговите чеда е най-висшето основание

Бележки

за служба. Хората, които преподават, подтиквани от любов, ще действат като оръдия в ръцете на Този, на Когото служат” (“Gospel Teaching,” *Ensign*, ноем. 1999 г., стр. 79).

Учителите и учениците, които обичат Господ и познават Неговата обич към тях, изпитват искреното желание да бъдат по-близки с Него и да станат по-подобни на Него. Те уважават и почитат Неговото слово и словата на Неговите пророци по начин, който ги мотивира усърдно да изучават Писанията, да прилагат наученото и да го споделят с други хора.

Когато учениците знаят, че са обичани и уважавани от техния учител и останалите ученици, има по-голяма вероятност да идват в час готови да учат. Приемането и обичта, която чувстват от другите, може да смекчава сърцата им, да намалява страха и да подхранва в тях желанието и увереността, необходими, за да могат да споделят своите преживявания и чувства с учителя и останалите ученици.

Учителите могат да подхранват у учениците чувства на обич и уважение към Господ, като им помагат да разбират Единението, като ги учат за тяхната божествена природа и безкрайната им ценност пред Небесния Отец и Неговия Син и като говорят и свидетелстват за Тях по един подходящ и благоговееен начин.

Учителите следва да развиват обичта и уважението, които чувстват към техните ученици. Това ще им помага да излъчват чистата любов Христова към техните ученици и да преподават с търпение и състрадание. Учителите могат да познават учениците по име и да се стремят да опознаят техните интереси, таланти, предизвикателства и способности. Те могат да се молят за своите ученици, групово и поотделно. Учителите могат лично да приветстват всеки ученик в урока и да дават на всеки възможност да участва. Те следва да изслушват внимателно, когато учениците задават въпроси и споделят своите мисли и чувства. Също така, учителите могат да присъстват на изпълнения, състезания и други събития, в които участват техните ученици. В своите усилия да обичат учениците си учителите не трябва да се опитват да заемат мястото на родителите и свещеническите ръководители или да се превръщат в лични съветници на учениците.

Повечето учители ще имат в своя клас ученици, които в някаква степен са с ограничени способности или имат физически или умствени недъзи. Те също са чеда на Небесния Отец и имат нужда да изучават Евангелието, независимо от личните трудности или ограничения, които преживяват в земния живот. Пророкът Джозеф Смит учи, “Всички умове и духове, които Бог някога е изпращал на света, се поддават на растеж” (*Учения на президентите на Църквата: Джозеф Смит*, 2007 г., стр. 223). Нужно е учителите да обръщат внимание на всички ученици и да взимат под внимание техните нужди и способности при подготовката и представянето на своите уроци.

Едно от най-полезните неща, които учителите могат да правят, за да развиват непресторена обич към своите ученици, е да търсят дара на милосърдието чрез искрена молитва. Пророк Мормон учи: “Ето защо, възлюбени мои братя, молете се на Отца с цялото си сърце, за да мо-

“Ако говоря с човешки и ангелски езици, а любов нямам, аз съм станал мед що звънти, или кимвал, що дрънка.

И ако имам пророческа дарба, и зная всички тайни и всяко знание, и ако имам пълна вяра, тъй щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм”.

(1 Коринтяните 13:1–2)

же да бъдете изпълнени с тази любов, с която Той надари всички, които са истински последователи на Неговия Син Исус Христос” (Мороний 7:48).

Бележки

Целенасоченост [2.2.2]

Целенасочеността, чувствана от учител и ученик, може да увеличава вярата и да придава насока и смисъл на случващото се в час. Учениците следва да осъзнават, че посещават класа, за да опознаят Небесния Отец и Неговия Син Исус Христос и да напредват към вечен живот чрез изучаване на Писанията и словата на пророците. Те следва да вярват, че като се обръщат в молитва към Господ, за да получат знание, могат да бъдат учени и назидавани от Светия Дух. Когато учителите и учениците подхождат към изучаването на Писанията с очакването да се учат от Духа и един от друг, те култивират среда, канеща откровението.

Учителите могат да насърчават целенасочеността в класната стая, като правят следното:

- *Очакват от учениците да изпълняват своята роля на изучаващи.* Целенасочеността се наблюдава в клас, където учителите очакват от учениците да изпълняват своята роля на изучаващи и им помагат да правят това и където на учениците се дават възможности да допринасят по значими начини. Целенасочените учители, които искрено обичат своите ученици, са твърде загрижени за тяхното развитие, за да се задоволят само с посредствени усилия. Такива учители с обич ще насърчават и ще въздигат своите ученици да постигат своя потенциал като ученици и последователи на Исус Христос.
- *Са искрени, пламенни и енергични към Писанията и Евангелието.* Като цяло учениците имат по-голямо желание да учат целенасочено, когато усещат ентузиазма на своя учител към обсъждания материал и вярата му в него.
- *Подготвят назидаващи уроци.* Когато учителите идват в час с добре подготвени, назидателни уроци и са уверени в действията, които са били водени да предприемат, те предават едно чувство на целенасоченост, което учениците лесно разпознават.
- *Подготвят необходимите материали и оборудване.* Учителите следва да пристигат в класната стая преди учениците, за да подготвят необходимите материали и оборудване. Това дава възможност на учителя да приветства всеки ученик при пристигането му. Учениците следва да се стремят да пристигат навреме в час и да носят всички подходящи образователни материали—като Писания, молив за отбелязване и дневник—и да ги поставят на чиновете си преди началото на часа.
- *Избягват пилеенето на време.* Когато часът започва навреме и когато учениците осъзнават, че нямат време за губене, те ще бъдат целенасочени.
- *Установяват учебни навици.* Установяването на навици при често повтаряни учебни дейности придава усещане за ред и целенасоченост. Учебните навици насърчават участието на всеки ученик и помагат на учителите и учениците по-ефективно да използват скъпоценното време в час. Могат да бъдат установени навици за дейности като изваждане и прибиране на Писания и образователни материали, организиране и представяне на поучителни духовни

Бележки

послания и раздаване и събиране на листа и материали. Най-добре е съобщенията, воденето на присъствени списъци, проверката на дадени задачи на учениците и изпълнението на други дейности да се състоят преди началото на духовното послание и урока.

Допълнителни предложения за култивирането на подходяща учебна среда [2.2.3]

Освен обич, уважение и целенасоченост в идеалната среда за изучаване на Евангелието също царят ред, благоговение и чувство на мир. Старейшина Бойд К. Пакър учи, “вдъхновението идва по-лесно в спокойна обстановка” и “благоговението кани откровението” (“*Reverence Invites Revelation*”, *Ensign*, ноем. 1991 г., стр. 21–22). Следват няколко допълнителни предложения, които учителите могат да приложат, за да установят и поддържат атмосфера, стимулираща изучаването на Евангелието.

Установяване на физическа обстановка.

Физическата обстановка може да има въздействие върху изучаването на учениците. Учителите следва да правят всичко възможно, за да подготвят класната стая, така че учениците да се чувстват удобно и да могат да се съсредоточат над урока. Могат да се вземат под внимание някои от следните съображения:

Сядане. Освен при съвсем необичайни обстоятелства, всеки ученик следва да разполага с удобно място за сядане, място да постави своите Писания и учебни материали и място за писане. Подредбата следва да позволявана на учениците лесно да виждат учителя и нагледните източници, които той използва. Където е възможно, различни подредби могат да бъдат използвани за различни видове образователни дейности. Предварителното разпределение на местата може да помогне на учителите бързо да запомнят имената на учениците, да организират класа за работа на малки групи или упражнения за овладяване на стихове и да разделят ученици, които имат навика да говорят по време на часа. Учителите следва да бъдат тактични към ученици, които може да имат затруднения със зрението или придвижването, като приспособяват подредбата така, че да насърчават участието им в час.

Разсейващи фактори. Учителите следва да полагат усилия да елиминират всякакви разсейващи фактори, които биха могли да попречат на преподаването и изучаването. Ако преподаването се осъществява у дома, ще се наблюдават известни трудности, но дори тогава с внимателно планиране учителите могат да сведат прекъсванията до минимум.

Общ вид на стаята. Картини, илюстрации и плакати с евангелска тематика, както и други материали могат да подобрят учебната среда. Една подредена, чиста и спретната класна стая също насърчава благоговението и подхранва среда, където влиянието на Духа може да се чувства.

Външен вид на учителя. Учениците по-лесно ще разпознават важноста на изучаването, когато външният вид на учителя е скромен и подходящ за случая, отговарящ на свящото естество на евангелското послание.

Канене на Духа чрез въздействащи духовни послания.

Урокът следва да започне с кратко духовно послание. Духовното послание може да бъде отличен начин учениците да бъдат обединявани, като техните мисли и сърца се насочват към духовни неща. То може да помага на учителите и учениците да разтворят сърцата си към Духа и да се подготвят да учат. Обикновено духовното послание се състои от химн, молитва и духовна мисъл от Писанията. То е най-ефективно, когато учениците споделят чувства и проникновения, получени при тяхното лично изучаване, както и когато дават свидетелство. Дълги и сложни духовни послания не само отнемат време от урока, а могат да накарат Духа да се оттегли. Послания, които включват почерпка, почти със сигурност ще предизвикат весело и игриво настроение, а не духовно такова. Учителите следва да отделят време да говорят с учениците, особено с ръководителите на класа, за целта на духовните послания, какво може да се направи, за да станат те по-добри, и как могат всички да бъдат насърчавани да участват.

Обсъждане на принципите на духовното изучаване.

В началото на годината учителите могат да обсъждат с учениците кои обстоятелства насърчават духовното изучаване (вж. 1 Коринтяните 2:10–11; У. и З. 50:17–22; 88:121–26). Тези обсъждания следва да се съсредоточават върху поведението, което кани Духа Господен да бъде с тях в изучаването на Евангелието, както и поведението, което кара Духът да се оттегли. Учителите и учениците следва постоянно да се насърчават взаимно в следването на линия на поведение, която ще кани Духа. Подобни усилия могат да помагат както на учениците, така и на учителите да разбират и изпълняват своята роля в каненето на Духа в образователния процес.

Внимателно избиране на образователни дейности.

Учителите следва да осъзнават, че различните образователни дейности насърчават различни настроения и отношение в учениците. Например един учител провел една шумна образователна игра в началото на урока, но след това останал разочарован, когато не могъл да доведе урока до духовен край. Друга учителка забелязала отслабване на дисциплината, когато раздавала почерпки по време на урока.

Обръщане на внимание на поведението на учениците и вземане на подходящи мерки.

Учителите следва да обръщат внимание какво се случва по време на уроците и да реагират по подходящ начин. Ако учениците изглеждат отегчени или неспокойни, това може да се дължи на липса на участие или разбиране на преподавания материал или приложението на урока в живота им. За да помогне на учениците да се съсредоточат, може да е необходимо учителят да промени нещо в представянето на урока. Ако учениците се държат неподходящо и карат Духа да се оттегли от часа, необходимо е учителят да потърси вдъхновение да разреши проблема, вместо да го пренебрегва. Учителите също така следва да наблюдават за ученици, които не общуват с други ученици или изглеждат самотни. Възможно е тези ученици да имат нужда от допълнително лично внимание от учителя или други ученици в класа. В такива случаи учителите могат да говорят с родителите и свещеническите ръководители, за да разберат дали съществуват причини и обстоятелства, с които следва да се съобразяват.

Бележки

“Никога не допускайте проблемът за решаване да стане по-важен от човека, който да бъде обичан”.

(Томас С. Монсън, “Откриване на радост по време на пътуването”, *Лиакхона*, ноем. 2008 г., стр. 86)

Поправяне на непокорно или неподходящо поведение.

Има няколко общи принципа, които могат да бъдат от полза на учителя в усилията му да наложи ред и уважение в класната стая. Да съществува ред не означава винаги да цари пълна тишина, нито означава, че урокът не може да бъде приятен и забавен. Но един немирнен или неблагоговеев ученик или група ученици могат да имат отрицателно влияние на образователния процес и да пречат на влиянието на Светия Дух.

Когато ученик или група ученици не се държат както трябва, това пречи както на учителя, така и на останалите ученици. В такива моменти е особено важно учителите да контролират емоциите си и да търсят влиянието на Духа. Начинът, по който учителите реагират на всеки един инцидент може да се окаже по-важен от самия инцидент, като в резултат уважението и доверието на учениците може да нарасне или да спадне. Когато коригират неподходящо поведение, учителите следва да бъдат непоколебими, но приятелски настроени, справедливи и загрижени, като бързо се върнат към урока. Публичното осмиване на ученик може за известно време да поправи неговото поведение, но то няма да окаже назидаващ ефект нито върху учителя, нито върху ученика. То също така може да събуди страх или загуба на доверие в останалите ученици. Учителите следва да не пренебрегват праведното влияние на убеждаването, дълготърпението, благодатта, кротостта, любовта нелицемерна и добротата (вж. У. и З. 121:41–42).

Съществуват няколко конкретни стъпки, които учителите могат да предприемат, за да се справят с проблемите при тяхното възникване. Следват възможни подходи за справяне със свързани с дисциплината проблеми, които няма винаги да действат еднакво при всеки ученик и всяка ситуация:

- **Погледнете ученика в очите.** Често учениците си говорят помежду си в неподходящи моменти, защото смятат, че учителят няма да забележи. Учителят може да погледне учениците в очите за кратко, така че те да разберат, че той знае за случващото се.
- **Спрете да говорите.** Ако учениците говорят, когато следва да слушат, учителят може да спре да говори, ако е необходимо дори с недоизказана мисъл. По принцип качването на тона на гласа, за да ги “надговори” не решава проблема.
- **Приближете се до ученика.** Друга стъпка, която учителите могат да предприемат, за да поправят поведение без да влязат в конфронтация, е да се приблизят и да застанат до немирния ученик. Учителят може да продължи с урока, като ученикът ще почувства присъствието на ученика и ще прекрати неподходящото си поведение.
- **Задайте въпрос.** Без да се спира върху неподходящото поведение, учителят може да зададе на немирния ученик свързан с урока въпрос. Това не се прави, за да бъде засрамен ученикът, а за да се привлече вниманието му към обсъждането.

Може да се случи така, че учениците да не откликват на тези непряки усилия, като продължават да пречат на урока. Следват някои допълнителни, по-директни стъпки, които учителят може да предприеме, за да поддържа реда:

- **Говорете насаме с ученика.** Господ е казал, че ако човек оскърби някого, оскърбеният следва да говори “насаме с (него)” (У. и З.

Бележки

42:88). Учителят може да обсъди причината, която предизвиква неподходящото поведение и да го информира, че то трябва да се промени или ще бъдат взети допълнителни мерки. Учителите следва да се погрижат да разграничават поведението на учениците от тяхната личностна ценност. Важно е учителите да помнят, че “ценността на душите е огромна в Божиите очи” (У. и З. 18:10). Те трябва да разяснят на ученика, че макар лошото поведение да е неприемливо, той е ценен високо. Учителите не трябва да пропускат да последват Господния съвет, “покаже(те) повече любов към този, който сте укорили” (У. и З. 121:43).

- *Разделете учениците, които предизвикват смущенията.*
- *Посъветвайте се с родителите или свещеническите ръководители.* Ако неприемливото поведение продължи, често е от полза учителят да се посъветва с родителите на ученика. Често родителите могат да предоставят допълнителна информация и идеи, които да помогнат с решаването на проблема. В някои случаи епископът на ученика също може да помогне.
- *Освободете ученика от класа.* Президент Дейвид О. Макей дава следния съвет на учителите: “Ако (вашиите усилия) се провалят, вие можете да говорите с родителите, като кажете: “Ако това поведение продължи, ще трябва да го изключим от списъка”. Това е най-крайната мярка. Всеки учител може да освободи (ученик) от класа, но следва да изчерпите всички други възможности преди да стигнете дотам. Но редът е *задължителен!* Той е необходим за духовния растеж и ако един или двама (ученика) откажат да го спазват, те трябва да си отидат. По-добре е един (ученик) да остане гладен, отколкото целия клас бавно да се отрови” (“Guidance of a Human Soul—The Teacher’s Greatest Responsibility”, *Instructor*, септ. 1965 г., стр. 343).

Преди да освободи ученик от класа за продължителен период от време, учителят следва да се посъветва с родителите, своите висшестоящи в Семинара и Института и съответните свещенически ръководители. При такива обстоятелства е важно учителят да помогне на учениците и родителите да разберат, че ученикът избира да напусне Семинара, като е избрал да се държи по неприемлив начин. Неприемливо е нарушаването на реда, а не самия ученик. Когато избере другия път, ученикът ще бъде добре дошъл обратно в класа.

Да изучават Писанията всеки ден и да четат текста за курса [2.3]

Изучаване на Писанията всеки ден [2.3.1]

Всекидневното изучаване на Писанията предоставя последователна възможност на учителите и учениците да изучават Евангелието, да развиват свидетелството си и да слушат Господния глас. Господ заявява в Учение и Завети, “светите писания са дадени от Мен за ваше наставление” (У. и З. 33:16). Пророк Нефи учи, че онези, които “бърза(т) напред, угощавайки се със словото Христово и усто(ят) до края, ... (ще) има(т) вечен живот” (2 Нефи 31:20) и че “словата на Христа ще ви кажат всичко това, което трябва да правите” (2 Нефи 32:3).

“Ако тези (ученици) не откликват положително, може би все още не можете да им преподавате, но можете да ги обичате. И ако ги обичате днес, може би утре ще можете да им преподавате”.

(Джефри Р. Холанд, “Teaching and Learning in the Church”, стр. 102).

Бележки

Blank lines for notes.

Пророците от последните дни са наблягали колко е важно Писанията да се изучават всеки ден. Президент Харолд Б. Лий предупреждава, "Ако не четем Писанията всеки ден, свидетелството ни изтънява, а нашата духовност не се задълбочава" (Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee, 2000 г., стр. 66). Старейшина Хауърд У. Хънтър също учи, "Сигурно е, че човек, който изучава Писанията всеки ден, постига много повече от този, който отделя значително време през един ден и позволява да изминат няколко дни преди да продължи" ("Reading the Scriptures", Ensign, ноем. 1979, 64).

Старейшина Ричард Г. Скот приканва: "Моля ви, разпалете една обич към Писанията в умовете и сърцата на всеки скъпоценен младеж. Помогнете във всеки младеж да се запали пламъка на неугасимия огън, който мотивира почувствалите го с желание да знаят все повече от словото Господно, да разбират Неговите учения, да ги прилагат и да ги споделят с други. ...

Първо, стъпка по стъпка преминавайте с вашите ученици през много пасажии на свято слово Господно. Помогнете им да почувстват вашия ентузиазъм, уважение и обич към Писанията.

Второ, помогнете им да се научат да четат, размишляват и да се молят в усамотение, за да открият силата и мира, които се дават чрез Писанията" ("Four Fundamentals for Those Who Teach and Inspire Youth" (симпозиум на ОСЦ с тема Стария завет, 14 авг. 1987 г.), стр. 5).

"Преди да можете да укрепите своите ученици, важно е да изучавате ученията на царството и да научавате Евангелието както чрез учение, така и чрез вяра".

(Езра Тафт Бенсън, "The Gospel Teacher and His Message" (обръщение към преподавателите по религия, 17 септ. 1976 г.), стр. 3)

Малко са нещата, които учителите могат да направят, за да имат по-силно и дълготрайно положително влияние в живота на техните ученици от това да им помогнат да се научат да обичат Писанията и да ги изучават всекидневно. Често това започва, когато учителите дават личен пример с всекидневно изучаване на Писанията. Съдържателното лично изучаване на Писанията всеки ден позволява на учителя да дава лично свидетелство на своите ученици колко са ценни Писанията в техния живот. Това свидетелство може да бъде важен катализатор в подпомагането на учениците да се ангажират редовно да изучават Писанията самостоятелно.

Учителите следва с постоянство да преподават на учениците ученията и принципите, залегнали във всекидневното лично изучаване на Писанията. Учителите също така могат да насърчават всеки ученик всекидневно да отделя време за лично изучаване на Писанията; да помагат на учениците да подхождат отговорно към изучаването, като въведат система за проследяване, която да измерва техния напредък и редовно да дават на учениците възможности да споделят в час помежду си това, което са научили и почувствали по време на своето лично изучаване. Когато учителите насърчават всекидневното изучаване на Писанията, те следва да внимават да не засрамят или обезсърчат ученици, които изпитват трудности при самостоятелното изучаване на Писанията.

"Непрестанно съхранявайте в ума си словата на живот".

(Учение и Завети 84:85)

На ученици, които не могат да четат или имат други образователни недъзи, следва да им се дава възможността да изучават Писанията по начин, приспособен към техните нужди, например чрез аудио, американски жестомимичен език или брайлова азбука. За много ученици, които изпитват затруднения при четене, е от полза да следят текста, докато някой друг чете на глас.

Умения и методи за изучаване на Писанията

Бележки

За да помагат на учениците да имат успех в своето лично изучаване на Писанията, учителите могат да им помагат в развиването на умения и прилагането на методи за изучаване на Писанията. Всички следващи умения и методи, както и онези, които не са посочени в този наръчник, следва да помагат на учениците да изучават чрез Духа, да разбират Писанията и да откриват и да прилагат евангелските учения и принципи в живота си.

Използване на помагалата за изучаване. Църквата е подготвила широк набор от помагала за изучаване на Писанията и ги е включила в стандартните произведения на някои езици. (Ръководство към Писанията е набор от учебни помагала, подготвен за други езици.) Тези помагала включват бележки под линия, обобщения на главите, азбучни указатели и карти. Това са сред най-ценните помагала, които учителите и учениците могат да използват при своето изучаване на Писанията. Учителите могат да помагат на своите ученици да се запознаят с тези учебни помагала и източници, като по подходящ начин ги използват в клас. Църквата също така е предоставила в Интернет други полезни учебни помагала.

Отбелязване и коментиране. Един от най-полезните начини учителите и учениците да обхванат и запомнят наученото е да отбелязват, подчертават и пишат коментари в Писанията си. “Отбелязвам” означава да посоча, разгранича, отделя или насоча вниманието си към нещо. Това може да се направи чрез подчертаване, заштриховане или ограждане на ключови думи в Писанията. “Коментирам” означава да прибавя обяснителна бележка. Примери за коментиране на Писанията могат да включват записването на лични впечатления, коментари на пророци, препратки към други стихове, определения на думи или получени проникновения от коментари на членовете на класа в полетата до дадени пасажии от Писанията.

Отбелязването и коментирането на Писанията може да помогне на учениците да:

- Направят важни думи, изрази, идеи, истини, хора и събития по-лесни за запомняне и намиране.
- Изяснят и открият значение в текст от Писанията.
- Запазят получени лични проникновения, както и такива, получени от другите.
- Се подготвят да преподават Евангелието на други хора.

Учителите могат да насърчават учениците да отбелязват своите Писания, като казват нещо като това, “Докато изучавате тези стихове, ви каня да отбележите открит от вас ключов принцип” или “Тук има една важна препратка. Бихте могли да си я запишете в полето на вашите Писания”. По-добре е през годината да преподавате, показвате и практикувате основните принципи на отбелязването в Писанията, отколкото да преподавате дадена система за отбелязване.

Размисъл. Размисълът означава задълбочено осмисляне на нещо, като той често включва молитва. Когато учениците се учат да размишляват по време на своето лично

на учениците много ясно да противопоставят благословията на праведния ръководител с разрухата, предизвикана от нечестивия. Сравняването на живота, ученията и свидетелствата на Яков и Алма с философиите и живота на Серим и Корихор може да помогне на учениците да се научат по-лесно да разпознават лъжливите философии в света днес и да разберат как да ги побеждават. Сравняването и съпоставянето на различните пътувания към обетованите земи, извършени от чедата Израилеви, Лехий и неговото семейство и яредитите може да покаже принципи, които ще помогнат на учители и ученици в тяхното собствено житейско пътуване.

Изготвяне на списъци. Списъкът е поредица от свързани помежду си мисли, идеи или напътствия. Преглеждането на списъците, дадени в Писанията, може да помогне на учители и ученици да открият ключовите точки, на които се обръща внимание. Например, Десетте заповеди са такъв списък (вж. Изход 20). На блаженствата може да се гледа като на такъв списък (вж. Матей 5:3–12; 3 Нефи 12:3–11). Учение и Завети 4 съдържа списък с изискванията към хората, призовани да служат на Господ.

Търсене на взаимовръзки, модели и теми. Учениците могат да бъдат насърчавани да търсят взаимовръзки, модели и теми, докато изучават Писанията. Старейшина Дейвид А. Беднар казва, *“Търсенето в откровенията за взаимовръзки, модели и теми изгражда и обогатява нашето духовно знание ... ; то разширява нашата перспектива и разбиране на плана на спасение”* (*“A Reservoir of Living Water”* (вечер край огнището на ОСЦ за несемейни младежи, 4 фев. 2007 г.), стр. 2).

По принцип учителите и учениците ще използват редица от тези умения и методи по време на уроците през годината. Когато правят това, учителите от време на време могат да спират и накратко да обсъждат с учениците си използвания метод или умение, като ги насърчават да ги използват при своето лично изучаване.

Четене на текста за курса [2.3.2]

Всички стандартни произведения—Старият и Новият завет, Книгата на Мормон, Учение и Завети и Скъпоценен Бисер—са вдъхновени Писания, които съдържат ученията и принципите на Евангелието. Те показват как Бог действа с човека и учат за Единението на Исус Христос. Те са важни поотделно, като взети заедно дават по-разширено разбиране на Евангелието и плана на спасение, подготвен от нашия Отец в Небесата.

Учениците и учителите следва да четат и изучават цялата книга с Писания, съответстваща на всеки курс на обучение (с изключение на избрани пасажии на Стария завет, както е отбелязано в учебната програма).

Да разберат контекста и съдържанието на Писанията и словата на пророците [2.4]

Разбирането на контекста и съдържанието на Писанията и словата на пророците подготвя учителите и учениците да разпознават посланието на вдъхновените автори. Контекстът и съдържанието изясняват и онагледяват ученията и принципите

Бележки

“През вековете Отец в Небесата е вдъхновявал избрани мъже и жени да намират решения на най-трудните житейски проблеми чрез водачеството на Светия Дух. Той е вдъхновявал тези упълномощени служители да записват решението като вид ръководство за онези от Неговите чедата, които имат вяра в Неговия план на щастие и във възлюбения Му Син Исус Христос. Имаме бърз достъп до това ръководство чрез съкровището, което наричаме стандартни произведения—т.е. Старият и Новият завет, Книгата на Мормон, Учение и Завети и Скъпоценен Бисер”.

(Ричард Г. Скот, “Силата на Писанията”, *Лиахона*, ноем. 2011 г., стр. 6)

Бележки

на Евангелието, описани в преживяванията и поученията на другите. Маркар по-голямата част от следните напътствия се отнася до разбирането на контекста и съдържанието в Писанията, голяма част от тези принципи и идеи могат да бъдат приложени към изучаването на словата и посланията на пророците от последните дни.

Контекст [2.4.1]

Контекстът е (1) пасажите от Писанията, предшествващи или следващи стих или серия от стихове или (2) обстоятелствата, които са свързани и дават фон на даден пасаж, събитие или разказ.

Контекстът е средството да се постигне разбиране на съдържанието на Писанията. Той предоставя информацията, на фона на която се развиват събитията, която разяснява и дава по-дълбоко разбиране на разказите, ученията и принципите в текста на Писанията. Всеки автор в Писанията пише според напътствията на Светия Дух, но все пак написаното е изразено чрез художествените образи и културата на пишещия. За да разберат написаното, учителите и учениците следва умствено да "навлязат в техния свят" възможно най-добре, за да видят нещата така, както ги е виждал пишещият. Следват няколко примера за различни видове контекст.

Исторически обстоятелства. Знанието, че Джозеф Смит се намира в затвора Либърти по време на получаването и написването на раздели 121, 122 и 123 на Учение и Завети, придава допълнителна дълбочина и сила на ученията и принципите, представени в тези раздели, включващи теми като противопоставянето и действието със свещеническата сила и власт.

Културна обстановка. Познаването на символичния фон на празниците на древен Израил може да изясни начина, по който те са свързани със Спасителя и Неговата мисия. Знанието за произхода на самаряните и начина, по който юдеите се отнасяли към тях в дните на Христос, хвърля светлина върху притчата за добрия самарянин и задълбочава значението на срещата на Спасителя със самарянката при кладенеца.

Въпросът или ситуацията, които са предизвикали притчата, събитието, учението или принципа. Разбирането, че Учение и Завети 9 е даден в отговор на неспособността на Оливър Каудъри да превежда, изяснява изложените в този раздел принципи на откровението.

Кой говори на кого и защо. Ученията на Алма за Единението, Възкресението, Последния съд, милостта и правосъдието започват да имат по-дълбоко значение, когато осъзнаем, че контекстът на тези учения е срещата му с неговия син Кориантон, който бил загрижен за последиците на извършените от него сериозни грехове.

География. Познаването на географията на Ханаан задълбочава разбирането къде се заселват Авраам и Лот, как то

ва повлиява на изборите, които правят, и как тези избори влияят на техните семейства.

Писанията, поместените в тях учебни помагала и учебните материали като цяло съдържат достатъчно контекстуална информация, която да помага на учителите и учениците да разбират съдържанието на Писанията.

"Запознайте се с уроците, на които ни учат Писанията. Научете историческия фон и обстоятелствата на притчите на Учителя и увещанията на пророците. Изучавайте ги сякаш те говорят на вас, защото точно това е истината".

(Томас С. Монсън, "Бъдете най-доброто, на което сте способни", *Лиахона*, май 2009 г., стр. 68)

"Имам ключ, чрез който разбирам Писанията. Питам, "Кой въпрос е побудил този отговор ... ?"

(Джозеф Смит, в *History of the Church*, 5:261).

Съдържание [2.4.2]

Бележки

Съдържанието е повествованието, хората, събитията, проповедите и вдъхновените обяснения, които изграждат текста на Писанията. Съдържанието на Писанията дава живот и приложимост на ученията и принципите, които се намират в текста. Например, разказът на Нефи за придобиването на плочите от пиринч учи на следния принцип: *вярата в Господ и вслушването в Духа може да помага на хората да преодоляват привидно непреодолими предизвикателства*. Чрез разбиране на събитията в Изход става ясно, че *упованието в Господ и следването на пророк може да даде на хора и народи обещаните Господни благословии*, но и че *тези благословии биват задържани, когато хората роптаят и не се подчиняват*.

Опознаването на хората, описани в Писанията може да вдъхновява и насърчава учениците да се справят със своите трудности и да живеят с вяра. Старешина Ричард Г. Скот дава обещание, свързано с Книгата на Мормон:

“Между нейните корици ще откриете приятелството и достойния пример на Нефи, Яков, Енос, Вениамин, Алма, Амон, Еламан, Мормон, Мороний и много други. Те ще подклаждат нашата смелост и ще сочат пътеката на вярата и подчинението. ...

И най-важното, всички те, без изключение, ще издигнат вашия поглед към съвършения приятел—нашият Спасител и Изкупител, Исус Христос” (“True Friends That Lift”, *Ensign*, ноем. 1988 г., стр. 77).

Проповедите, които са били така внимателно запазени в Светите писания, са още една много важна част от съдържанието. За ученик, който трудно се преборва с греха, проповедите на Павел и Алма-младши могат да бъдат източници на надежда и насърчение. Заклучителното обръщение на цар Вениамин към неговия народ по изключителен начин учи за силата и важността на Спасителя и Неговото Единение и изяснява значението на службата, благословиите от подчинението и колко е важно да помагаме на изпадналите в нужда. Ученик, който се стреми да бъде последовател на Исус Христос, може да придобие по-задълбочено разбиране, като изучава и се стреми да прилага словата на Спасителя, изречени в Проповедта на хълма.

Част от разбирането на съдържанието се свежда до изясняване значението на трудни думи и изрази, както и тълкуването на притчи, символи и т. н. Например, познаването на значението на думи и изрази като *солта на земята* (Матей 5:13), *придържам се* (У. и З. 11:19; 98:11), *“опашете кръста си”* (У. и З. 75:22) и *“не носете ни кесия, ни торба”* (вж. Лука 10:4) помага на изясняването на текста на Писанията. Принципите, преподавани в притчите на Спасителя, се разбират по-лесно, когато бъде открито символичното значение на неща като скъпоценния бисер (вж. Матей 13:45–46), житото и плевелите (вж. Матей 13:24–30) и изгубената овца (вж. Лука 15:4–7).

Разполагайки с много информация, която да бъде научена и преподадена, учителите следва с мъдрост да определят колко време да се отделя на контекста и съдържанието и колко на изучаване на ученията и принципите на Евангелието. Учителите следва да осигуряват достатъчно контекст и съдържание, които да помагат на учениците да

Бележки

разбират вечните истини в текста на Писанията, но и да не обръщат прекалено внимание на тези обстоятелства и подробности, така че те да се превърнат в ядрото на урока.

Да определят, разбират и чувстват истинността и важността на евангелските принципи и учения, като ги прилагат [2.5]

Посочването и разбирането на ученията и принципите в Евангелието помага на учителите и учениците да разбират и прилагат Писанията и словата на пророците в собствения си живот и да ги водят при вземане на решения. Чувстването на истинността, важността и неотложността на евангелските учения и принципи често води до засилено желание да се прилага наученото. Прилагането на евангелските принципи дава обещанията благословии, задълбочава разбирането и обръщането във вярата и помага на учителите и учениците да стават по-подобни на Спасителя.

Учението е дадена основна и непроменлива истина на Евангелието на Исус Христос. Истини като *Небесният Отец има тяло от плът и кости, кръщението е необходимо за влизане в царството Божие и всички хора ще бъдат възкресени* са примери за учение.

Принципът е дадена истина или правило, по което хората могат да се водят при вземането на решения. Евангелските принципи са универсални и помагат на хората да прилагат ученията на Евангелието във всекидневния живот. Старейшина Ричард Г. Скот учи, "Принципите са концентрирана истина, готова за приложение" ("Acquiring Spiritual Knowledge", *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 86). Това означава, че в евангелския принцип е вложено действие, както и последицата на това действие. Например: *да се молим винаги ни помага да побеждаваме изкушенията* (вж. У. и З. 10:5) и *ако следваме подтиците на Светия Дух, Той ще ни помага да изпълняваме заповяданото от Господ* (вж. 1 Нефи 4).

Понякога разликата между учение и принцип може да бъде трудна за различаване. Старейшина Хенри Б. Айринг споделя следното: "И, между другото, не бих прекарвал много време в разграничаване на принцип и учение. Слушал съм разговори от този порядък и те не бяха особено ползотворни" ("Training Guidelines and Resources: Elder Richard G. Scott and Elder Henry B. Eyring Discussion", (авг. 2003 г., Сателитно излъчване за обучение към ОСЦ, стр. 10).

Откриване на ученията и принципите на Евангелието [2.5.1]

Една от основните цели на Писанията е да ни учат на ученията и принципите на Евангелието. Президент Марион Г. Ромни обяснява: "Човек не може искрено да изучава Писанията, без да се учи на Евангелски принципи, защото Писанията са били написани с цел да запазят принципите за наша полза" ("The Message of the Old Testament" (симпозиум на ОСЦ с тема Стара завет, 17 авг. 1979 г.), стр. 3). Старейшина Бойд К. Пакър учи: "(Принципите) се намират в Писанията. Те са същността и целта на откровенията" ("Principles," *Ensign*, март 1985 г., стр. 8). В тази диспенсация Господ е заповядал на учителите и ръководителите в Неговата Църква преподават принципите на Евангелието така, както са изложени в Писанията: "И отново, старейшините, свещениците и учителите на тази църква трябва да поучават на принципите на Моето евангелие, които са в Библията и Книгата на Мормон, която е пълнотата на евангелието" (У. и З. 42:12).

За да се научим да откриваме евангелските учения и принципи в Писанията, е необходимо задълбочено усилие и практика. Говорейки за това усилие, старейшина Ричард Г. Скот казва: “Търсете принципите. Внимателно ги отделяйте от подробностите, които са използвани за тяхно обяснение” (“Acquiring Spiritual Knowledge,” стр. 86).

Понякога в урока ученията и принципите ще бъдат изложени от учителя. Друг път учителят ще напътства, насърчава и позволява на учениците да ги откриват сами за себе си. Учителите следва усърдно да помагат на учениците да придобиват способността самостоятелно да откриват учения и принципи.

Някои евангелски учения и принципи са по-лесни за откриване, защото са изложени явно. Такива *изложени принципи* често се предшества от изрази като “и тъй, ние виждаме”, “ето защо”, “затова” и “ето”, които показват, че авторът обобщава посланието си или прави заключение.

Например, Еламан 3:27 гласи, “Тъй ние можем да видим, че Господ е милостив към всички, които с искреност в сърцата ще зоват Неговото свято име”.

Алма 12:10 гласи, “И затова този, който вкорави сърцето си, същият получава по-малката част от словото; а онзи, който не вкорави сърцето си, на него е дадена по-голямата част от словото”.

Ефесяните 6:13 учи, “Затова вземете Божието всеоръжие, за да можете да противостоите в злия ден, и, като надвиете всичко, да устоите”.

Алма 41:10 включва, “Ето, аз ти казвам, че нечестие то никога не е било щастие”.

Много принципи не са изложени директно от автора, а са прикрити. *Прикритите принципи* могат да се извлекат от цяла една книга с Писания, от една глава или даден стих, като могат да бъдат вложени в самия разказ, в събитията или в притчи. Откриването на прикрити принципи се изразява в разпознаване на истините, дадени в разказ от Писанията, и излагането им ясно и сбито. За да стане това, често са необходими време и задълбочен размисъл. Старейшина Ричард Г. Скот учи, “Необходими са големи усилия да организираме събраната истина в прости изложения на принципи” (“Acquiring Spiritual Knowledge,” стр. 86).

Прикритите принципи могат често да бъдат открити чрез търсене на причинно-следствени взаимоотношения в пасажа от Писанията. Чрез анализиране на действията, отношението и постъпките на отделни хора и групи в разкази от Писанията и откриване на благословиите или последиците, които произлизат като техен резултат, евангелските принципи стават по-явни.

Прикритите принципи могат да бъдат открити чрез задаване на въпроси като:

- Каква е поуката или изводът от разказа?
- Защо според вас авторът включва тези събития или пасажи?
- Какво е искал да научим авторът?
- Кой са някои от основните истини, изложени в този пасаж?

Следват няколко примера за прикрити принципи:

От събитията в живота на Алма-младши и Павел: *Човек, който приеме истината и се покае за греховете си, може да даде на други хора благословиите на Евангелието* (вж. Алма 36:10–21; Деянията 9:4–20).

Бележки

От притчата за десетте девици: *Ако предано сме се подготвяли духовно, ние ще бъдем готови при Господното пришествие; или хората, които пренебрегват своята духовна подготовка, няма да бъдат приети от Господ при Неговото пришествие* (вж. Матей 25:1–13).

От разказа за Давид и Голиат: *Когато действаме със смелост и вяра в Бог, ние можем да преодолеем големи житейски трудности* (вж. 1 Царете 17:40–51).

Следват някои начини да се помогне на учениците да откриват принципи и учения:

- Поканете учениците да напишат изучаваното понятие в изказване “ако-тогава”.
- Определете ученици да напишат изказвания “и така, ние виждаме”, за да обобщят научените истини.
- Поканете учениците да определят действията, предприети от дадените хора в изучавания пасаж, като потърсят произлезлите от тях благословии или последици.
- Насърчавайте учениците да подчертават в техните Писания ключови думи и изрази, които посочват принципи и учения.
- Напишете учение или принцип от изучавания пасаж на дъската. Поканете учениците да прегледат пасажа за потвърждение на този принцип.

Когато се откриват принципи и учения, е важно те да бъдат ясно и просто излагани. “За да се запомни, истината трябва да бъде изявена, и колкото по-ясно и по-пълно е изявлението, толкова по-добра възможност ще има Светият Дух да свидетелства на душите на хората, че делото е истинно” (*New Witnesses for God*, 3 тома 1909 г., стр. 2:vii) (Б. Х. Робъртс, в Джеймс Е. Фауст, “What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission,” *Ensign*, май 1996 г., стр. 41; *Проповядвайте Моето Евангелие*, 2004 г., стр. 207).

Записването на открития принцип или учение на дъската и поканата към учениците да го напишат или подчертаят в своите Писания са някои начини тези истини да се изяснят в умовете на членовете на класа.

Разбиране на учения и принципи [2.5.2]

Да се разбере учение или принципи на Евангелието означава учениците да разбират откритите истини, тяхното взаимоотношение с други принципи и учения в Господния план и при какви обстоятелства принципът може да бъде приложен в живота им. Когато учител или ученик разбира учение или принцип, той не само знае *какво значат думите*, а също така как учението или принципът *могат да повлияят на живота им*. Когато учение и принцип са открити и разбрани, те могат да бъдат по-добре приложени.

Учители и ученици могат да увеличават своето разбиране на евангелските учения и принципи, като потърсят в Писанията свързани учения и до-

пълнителни проникновения, като се обърнат към словата и ученията на пророци и апостоли от последните дни, като обясняват на други хора научените евангелски истини и като се молят за помощ от Светия Дух. Разбирането продължава да се задълбочава, когато принципите бъдат прилагани.

Учителите могат да помагат на учениците да разбират ученията и принципите, като задават въпроси, които карат учениците да анализират тяхното значение. Например, от разказа за 2 000 млади воители от Книгата на Мормон ние можем да научим следния принцип: *ако не се съмняваме, Бог ще ни избави* (вж. Алма 56:47–48). За да придобият по-задълбочено разбиране за този принцип, учителите и учениците могат да размислят върху въпроси, подобни на следните:

- В какво не са се съмнявали младите воители?
- Какво е доказателството, че тези млади воители не са се съмнявали?
- Как Бог избавил младите воители?
- Кой са някои от "битките", които водят младежите на Църквата днес?
- Кой са някои от начините, по които Бог може да ги избави от тези битки?
- На какво ни учат преживяванията на Авинадий, Джозеф Смит, и Седрах, Месах и Авденаго за значението на избавлението?

От разказа за Нееман и Елисей в Стария завет можем да научим следния принцип: *ако сме смирени и желаем да следваме съвета на пророка, ние можем да бъдем изцелени* (вж. 2 Царете 5:1–14). За да разберат какво означава този принцип, учителите и учениците могат да размислят върху въпроси, подобни на следните:

- Как смирението ни помага да следваме съвета на пророка?
- Как желанието на Нееман накрая да се окъпе седем пъти в река Йордан ни помага да разберем какво означава *наистина* да следваме съвета на пророка?
- От какво освен физическото заболяване може да има нужда да бъдем изцелени?
- Кой са някои неща, които пророците са ни поканили да вършим, и които ще ни изцелят духовно, като за света те нямат смисъл?

Чувстване истинността и важноста на принципи и учения [2.5.3]

Макар учениците да откриват и разбират принципите и ученията на Евангелието, често те няма да ги прилагат, докато не почувстват тяхната истинност и важност чрез Духа и не усетят някаква степен на неотложност да приложат принципа в живота си. Старейшина Робърт Д. Хейлз обяснява, "Истинският учител, когато веднъж е преподавал фактите (на Евангелието) ... , повежда (учениците) една стъпка по-напред, където да придобият духовно свидетелство и разбиране в сърцата си, подтикващи към действие и приложение" ("Teaching by Faith" (вечер със старейшина Робърт Д. Хейлз, 1 фев. 2002 г., стр. 5).

Бележки

Бележки

“Нашето евангелско послание трябва да подчертава, като никога по-рано, истинността, приложимостта и неотложността на възстановеното Евангелие на Исус Христос. Тези три цели на нашето преподаване са изключително важни, защото тяхната сила ще ускори пълното обръщане във вярата”.

(Нийл А. Максвел, “Those Seedling Saints Who Sit before You” (Симпозиум на ОСЦ с тема Стария завет, 19 авг. 1983 г.), стр. 2)

Светият Дух може да впечатли умовете и сърцата на учениците колко важно е дадено учение или принцип и може да събуди в тях желанието да приложат принципа и силата да направят това. Учителите следва да полага

всички усилия да съдействат това да се случва със всеки ученик в техния клас. Старейшина Ричард Г. Скот насърчава учителите, “Ще се молите ли за напътствие как да внедрявате истината дълбоко в умовете и сърцата на вашите ученици, така че да бъде следвана през целия живот? Знаем, че Господ ще ви води, когато с молитва търсите начини да правите това” (“To Understand and Live Truth,” (вечер със старейшина Ричард Г. Скот, 4 фев. 2005 г.), стр. 2).

Един от най-ефективните начини да се помага на учениците да канят влиянието на Духа в сърцата си и да се подготвят да действат според научените принципи е те да се насърчават да размишляват върху лични преживявания, свързани с този принцип (вж. раздел 5.1.3, “Въпроси, които канят чувства и свидетелство” на стр. 61). Това помага на учениците да разпознават влиянието, което този принцип има в техния живот и живота на други хора. Например,

след обсъждане на закона за десетъка учителят може да попита, “Кои благословии сте забелязали в живота си или в живота на други хора, дошли в резултат на спазването на закона за десетъка?” Когато учениците размишляват върху подобни въпроси и споделят лични преживявания с класа, Светият Дух може да им помага по-ясно да виждат благословиите, които те и други хора са получавали чрез живот според евангелските учения и принципи. Духът също така ще помага на учениците да чувстват по-силно желание да прилагат тези истини в живота си. Учителите също така могат да споделят истинни разкази от своя живот или живота на други хора, за да помагат на учениците да чувстват истинността и важността на обсъждания принцип.

Учителите могат да осигуряват възможности за учениците да дават свидетелство за истинността на принципите и ученията. Учителите също следва да търсят възможности да дават своето собствено свидетелство. Също така учителите могат да помагат на учениците да чувстват истинността и важността на ученията и принципи, като разглеждат свидетелствата на хора в Писанията или четат или слушат свидетелствата на пророци и апостоли от последните дни.

Прилагане на ученията и принципите [2.5.4]

Приложението се случва, когато учениците размишляват, говорят и живеят според научените принципи. Старейшина Ричард Г. Скот обяснява колко важно е приложението, като казва, “Най-добрата мярка за ефективността на ставащото в класната стая е да се види, че истините са разбираани и прилагани” (“To Understand and Live Truth,” стр. 3).

Когато учениците прилагат принципите на Евангелието в живота си, те ще получават обещаните благословии. Те също така ще придобиват по-дълбоко разбиране и свидетелство за прилаганите учения и принципи. Например, учениците, които спазват светостта на Господния ден, ще

“Целта на евангелското преподаване ... е не да “налеем информация” в умовете на членовете на класа. ... Целта е да вдъхновим отделния ученик да обмисли евангелските принципи, да почувства тези принципи и после да направи нещо, за да живее според тях.”

(Томас С. Монсън, в Conference Report, окт. 1970 г., стр. 107)

Бележки

Обясняване [2.6.1]

Разбирането на Писанията нараства, когато ученици и учители обясняват стихове един на друг. Подготовката ясно и просто да се каже какво означава пасаж от Писанията, учение или принцип насърчава учители и ученици да размишляват над стиховете, да организират мислите си и да канят Светия Дух да ги учи.

Президент Спенсър У. Кимбъл учи: "Ние се учим да правим чрез правене. Ако изучаваме Евангелието, за да го преподаваме, ние сме придобили знание, защото където занесем фенера, за да осветим пътя на други, ние осветяваме собствения си път. Когато анализираме и подреждаме стихове от Писанията, за да представим приемлив урок на други хора, ние сме изяснили нещата в собствения си ум. Когато обясняваме това, което вече знаем, ние изглежда получаваме знание за допълнителни истини и нашето разбиране се разширява, появяват се нови взаимовръзки и приложения" (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, 1982 г., стр. 530.)

Когато на учениците се дава възможност да обяснят учение или принцип на някой друг, те се насърчават да мислят по-задълбочено и да търсят повече разбиране, преди да споделят с други хора наученото. Учителите могат да канят учениците да обясняват защо е важно да имат вяра, да бъдат кръстени или да се подчиняват на закона за десетъка. Учениците могат да бъдат канени да разкажат на някого за Сътворението, Падението или защо те вярват, че семействата заемат централно място в плана на Небесния Отец. Това може да стане по двойки или на малки групи, в разиграване на роли, пред целия клас или в писмен вид. Учениците също така могат от време на време да бъдат канени да обяснят пасаж от Писанията или да преподават учение или принцип на родител, брат или сестра, приятел или съквартирант.

Споделяне [2.6.2]

Както учители, така и ученици следва да имат възможността да споделят свои проникновения и разбирането си, заедно с лични преживявания, които са имали с учението или принципа. Те също така могат да разкажат за преживявания в живота на други хора, на които са станали свидетели.

Президент Дж. Рубен Кларк-младши казва: "Едва ли има млад човек, излизащ от вратите на вашия Семинар или Институт, който не е бил съзнателен приемник на духовни благословии, не е видял резултатността на молитвата, не е бил свидетел на силата на вярата при изцеляване на болни или не е съзрял духовни излияния, които светът като цяло днес пренебрегва" (*The Charted Course of the Church in Education*, рев. изд. 1994 г., стр. 9). На учениците следва да се дава възможността да споделят такива преживявания с класа. (Може да е необходимо да се помогне на учени-

ците да разберат, че някои преживявания са твърде свети и лични, за да бъдат споделяни в клас; вж. Алма 12:9; У. и З. 63:64.)

Свидетелстване [2.6.3]

Бележки

Когато учениците са обяснили евангелските принципи и са споделили свои преживявания при приложението им в живота, те обикновено са по-добре подготвени да свидетелстват за това, в което вярват.

Старейшина Бойд К. Пакър обяснява една от благословиите, получавани при даване на свидетелство: “Ех, да можех да ви науча на този едничък принцип! Свидетелството се *намира*, докато се *споделя*! ...

Едно нещо е да придобиете свидетелство от нещо прочетено или чуто от някой друг; това е необходимо начало. Съвсем друго е Светият Дух да потвърди в душата ви онова, за чиято истинност *вие* сте свидетелствали” (“The Candle of the Lord,” стр. 54–55).

Споделянето на свидетелство благославя не само човека, който дава свидетелство, но също така може да укрепи вярата и свидетелствата на други. Свидетелстването дава възможност на Светия Дух да даде свидетелство за определени учения и принципи на възстановеното Евангелие. И свидетелството невинаги да започва с изречение, “Искам да ви дам моето свидетелство”. То може просто да бъде изказване на това, което човек знае за истинно, изразено с искреност и убеденост. Може да бъде просто потвърждение на начина, по който човек се чувства по отношение на принцип на Евангелието и отражението, което той е имал в живота му. Учениците могат да разберат по-ясно как евангелските принципи могат да бъдат прилагани и да се чувстват по-вдъхновени да ги прилагат в живота си, когато чуват учителя и други ученици да дават свидетелство за ценността на тези принципи.

Учителите могат да насърчават учениците да свидетелстват за евангелските истини, като задават въпроси, които да ги канят да споделят свои преживявания и вярвания (вж. раздел 5.1.3, Въпроси, които *канят чувства и свидетелство*” на стр. 61). Те също така могат да предоставят други възможности на учениците да свидетелстват на своите връстници. Учителите следва да бъдат чувствителни към личната и свята природа на свидетелството, като канят, но никога не изискват от учениците да споделят своите свидетелства. Учителите следва да се възползват от възможността да свидетелстват за собствената си обич към Небесния Отец и Неговия Син Исус Христос, както и за истинността и ценността на евангелските учения и принципи. Учителите следва да имат предвид и да цитират свидетелства както на Спасителя, така и на пророци и апостоли от последните дни.

“Свидетелството—истинското свидетелство, родено от Духа и потвърдено от Светия Дух—променя живота”.

(М. Ръсел Балард, “Чисто свидетелство”, *Лиахона*, ноем. 2004 г., стр. 40)

“Подхранващите вярата събития се случват в преподаването, когато учениците вземат участие в преподаването и свидетелстването на своите връстници”.

(Робърт Д. Хейлз, “Teaching by Faith”, стр. 4)

Бележки

Да овладяват ключови пасаж и основни учения от Писанията [2.7]

Когато хората съхраняват вечни истини в умовете и сърцата си, Светият Дух ще им напомня тези истини в моменти на нужда и ще им дава смелост да действат с вяра. Президент Хауърд У. Хънтър учи:

“Силно ви насърчавам да използвате Писанията при вашето преподаване, като правите всичко възможно да помагате на учениците да ги използват и да работят все по-уверено с тях. Бих искал нашите млади хора да бъдат уверени при работа с Писанията. ...

Първо, желаем учениците да имат увереност в силата и истините на Писанията, увереност, че техният Небесен Отец наистина им говори чрез Писанията, увереност, че те могат да се обърнат към Писанията и да открият отговори за техните проблеми и на техните молитви. ...

... Надяваме се нито един от вашите ученици да не си тръгва от класната стая страхувайки се или засрамен, защото не може да получи необходимата му помощ да опознае Писанията достатъчно добре, за да открива необходимите му стихове” (“Eternal Investments,” стр. 2).

За да помага на учениците да съхраняват вечните истини и за да увеличава тяхната увереност в Писанията, програмата на Семинара и Института предлага редица стихове за овладяване и списък с основни учения. Изучаването на стиховете за овладяване и на тези учения следва да се развива съвместно, така че учениците да се научат да изразяват тези учения със собствени думи и да използват стиховете за овладяване, за да си помагат да обясняват и свидетелстват за тези истини.

Стихове за овладяване [2.7.1]

Програмата на Семинара и Института предлага 25 пасажа със стихове за овладяване за всеки от четирите курса в Семинара. Тези пасаж осигуряват важна основа за разбиране и споделяне на Евангелието и за укрепване на вярата. Учениците в Семинара се насърчават да овладеят тези пасаж по описаните по-долу критерии. Учениците в Института следва да бъдат насърчавани да градят върху основата на тези 100 пасажа със стихове за овладяване и да постигнат задълбочено разбиране на други ключови пасаж от Писанията.

Овладяването на пасаж от Писанията включва:

- **Намиране** на стиховете чрез запомняне на номерирането на главата и стиховете.
- **Разбиране** на контекста и съдържанието на пасажите от Писанията.
- **Прилагане** на евангелските принципи и учения, изложени в пасажите от Писанията.
- **Запаметяване** на пасажите.

Запаметяването може да бъде прекрасен начин да се помогне на учениците за опознават и заобичат избрани стихове от Писанията. Старейшина Ричард Г. Скот обяснява, “Когато Писанията се четат така, както Господ е заповядал да бъдат записани, те имат една присъща сила, която не се предава, когато се преразказват” (“He Lives,” *Ensign*, ноем. 1999 г., стр. 88). Трябва обаче очакванията да бъдат внимателно съобразявани със способностите и обстоятелствата на всеки ученик. Учениците не трябва да се чувстват за срамени или затормозени, ако не могат да запаметяват.

Учителите ще могат по-добре да помагат на учениците си, ако те самите усвоят тези пасажки. Когато учителите системно се позовават на пасажки със стихове за овладяване на Писанията, поддържат уместни очаквания и използват методи, които пасват на различните стилове на изучаване, те ще имат успех в помагането на учениците да усвоят тези ключови пасажки. Пасажките със стиховете за овладяване следва да се използват по време на уроци за изясняване на свързани учения и принципи. Те могат да бъдат използвани за теми на духовни послания или да бъдат изложени в класната стая. Учениците също следва да бъдат насърчават да ги изучават и прилагат извън класа.

На места, където служат няколко учители, учениците ще изучават по-добре, когато учителите синхронизират усилията си с усвояването на стихове. Учителите могат от време на време да преговарят пасажки за усвояване от предишни години, така че учениците да могат да запазят в паметта си усвоените пасажки.

Макар овладяването на стихове да е важна част от програмата, то следва да допълва, а не да измества всекидневното последователно изучаване на Писанията. Учителите следва мъдро да преценяват колко време да отделят на овладяването на стихове. Учителите, преподаващи един урок седмично, трябва да бъдат особено внимателни този урок да не се превърне в дейност за овладяване на стихове. Учителите следва да избират методи, дейности и музика, които са в хармония с възвишеността, целта и духа на Писанията и които няма да предразполагат към раздор.

Основни учения [2.7.2]

Основните учения се дават, за да бъде наблягано върху тях както в уроците на Семинара, така и на Института. Учителите следва да помагат на учениците да разпознават, разбират, вярват, обясняват и прилагат основните учения и принципи. Това ще им помага да укрепват своите свидетелства и да подхранват признателността си за Евангелието на Исус Христос. Изучаването на тези учения също ще им помогне да преподават тези важни истини на други хора.

Важно е да се помни, че ще бъдат преподавани и други важни учения на Евангелието, макар те да не са включени в списъка с основни учения.

“Голяма сила може да произтече от запаметяването на стихове от Писанията. Запаметяването на стих е като изковаването на ново приятелство.

То може да бъде сравнено с приятел, който може да помогне в момент на нужда, да даде вдъхновение и утеха и да бъде източник на мотивация за необходима промяна”.

(Ричард Г. Скот, “The Power of Scripture”, стр. 6)

Бележки

Избраните от Семинара и Института по религия основни учения са следните:

- Божеството
- Плана на спасение
- Единението на Исус Христос
- Диспенсации, вероотстъпничество и Възстановяване
- Пророци и откровение
- Свещеничество и ключове на свещеничеството
- Обреди и завети
- Брак и семейство
- Заповеди

Когато учителите лично изучават и разбират тези учения, те по-непринудено ще ги обсъждат и ще дават свидетелство за тях, докато преподават. Те обаче не трябва да се отклоняват от последователното преподаване на Писанията, за да се съсредоточават единствено върху тези учения. По-скоро учителите следва да отделят внимателно и последователно внимание на тези учения, когато те се явяват по естествен начин в курса на обучение. Така списъкът с основни учения служи за напомняне да се съсредоточат върху тези вечни истини, които имат най-голяма стойност за учениците, като наблягат на тях през целия курс на обучение. Тези основни учения също така могат да бъдат използвани като теми за духовни послания.

Мъдрият учител също така ще помни, че търпението и постоянството са необходими, за да могат да помагат на учениците да задълбочат разбирането си на тези учения. Не се очаква учениците да напълно да разберат всичко отведнъж. Господ учи Своите чеда “ред по ред, правило след правило” (У. и З. 98:12). Учителите и учениците следва да гледат на разбирането на тези учения като на процес, простиращ се през четирите години на Семинара и продължаващ през годините на Института.

3

Преподаване на Писанията в Семинара и Института по религия

За да помагат на младежите и пълнолетните младежи да разбират и уповават на ученията на Единението на Исус Христос, учителите в Семинара и Института имат задачата преподават на учениците ученията и принципите на Евангелието така, както са изложени в Писанията. За да постигнат това, от администрацията на Семинара и Института е решено при курсовете на обучение на Семинара и Института, книгите и главите на Писанията да бъдат преподавани в последователността, в която са подредени в стандартните произведения. Макар това да не означава всеки стих да се преподава в точната последователност на неговото появяване, всеки урок като цяло трябва да следва повествованието или естествената последователност на стиховете. Изучаването на Писанията по този начин изгражда основа за разбиране на пълния обхват на посланието, което вдъхновеният писател е имал за цел да предаде, и позволява принципите и ученията на Евангелието да бъдат изучавани така както са изложени и описани от текста на Писанията.

Последователното изучаване на Писанията:

- Позволява на учителите и учениците да изучават истините на Евангелието във взаимна хармония и във взаимоотношението им с останалото съдържание на Писанията. Това дава възможност на учителите и учениците с яснота и сила да виждат и разбират вдъхновените послания в Писанията.
- Осигурява надлежна подчертаност и повторение на ученията и принципите на Евангелието, така както се намират в Писанията.
- Помага на учениците и учителите по-лесно да намират причинно-следствени взаимоотношения.
- Помага на учениците в откриването и разбирането на набор от евангелски принципи, дори когато те може да не се обсъдят подробно по време на урока. Поотделно за всеки ученик, тези истини могат да бъдат разбрани от Светия Дух и приспособени към техните конкретни обстоятелства.
- Позволява на учителите и учениците да изучават и обсъждат ученията и принципите на Евангелието в контекста на живота и преживяванията на хората, живели в миналото. Това помага на учениците по-лесно да виждат тези принципи и учения в контекста на собствения им живот.
- Помага в постигане на известна запознатост с всяко от стандартните произведения в тяхната цялост.

Старейшина Дейвид А. Беднар учи, че с прочитането на дадена книга с Писания “от начало до край в живота ни започва да тече извор от жива вода, чрез запознаването ни с важни разкази, евангелски учения и вечни принципи. Този подход също така ни дава възможността да опознаем основни герои в Писанията и последователността, момента на представяне и контекста на събития и учения. Четенето на писаното слово по този начин ни излага на доктриналния обхват на даден том Писания. Това е първият и основен начин за черпене на жива вода” (“A Reservoir of Living Water” (Вечер край огнището на ОСЦ, 4 фев. 2007 г.), стр. 2).

Бележки

Прилагане на основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието [3.1]

Всеки основан на Писанията урок в Семинара и Института се съсредоточава по-скоро върху пасаж от стихове, отколкото върху дадена идея, учение или принцип. Учебната програма разделя Писанията на съответните пасажи, които могат да бъдат не по-големи от една глава (или раздел) или да обхващат цяла книга с Писания. В повечето такива пасажи от стихове се наблюдават “разломи”, при които има промяна на действието или темата. Въз основа на тези промени пасажът от стихове е разделен на по-малки сегменти или групи от стихове. Организирането на изучаването на целия пасаж в тези по-малки сегменти, осигурява рамката, в която посланието на вдъхновения автор да се разбере и преподаде.

Когато учителите и учениците изучават последователно тези сегменти на пасажа от стихове, те прилагат много от основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието. Основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието, като разбирането на контекста и съдържанието, откриването, разбирането и чувстването на истинността и важността на евангелските учения и принципи и тяхното приложение не са методи, а резултати, които да бъдат постигнати. Тези основни подходи действат в хармония един с друг и установяват един основен модел, който учителите и учениците могат да следват, за да внедрят Евангелието с своите умове и сърца. Този модел може да се обобщи както следва:

1. Разбиране на контекста и съдържанието. Помагането на учениците да разбират контекста и съдържанието на пасажа от стихове е основната стъпка в процеса на преподаване на Писанията. Разбирането на информация като историческия фон и повествованието изгражда основа за разкриване на евангелските учения и принципи, като също така осигурява илюстриране и пояснение на истините, намиращи се в пасажа от стихове. Яснотата и дълбочината на разбирането, осигурявано от тази основа, често намалява или се изгубва, когато се преподаде само стих или два от пасажа.

2. Откриване на учения и принципи. Разбирането на съдържанието на Писанията подготвя учениците и учителите да откриват принципи и учения, намиращи се в пасажа от стихове. Понякога авторът ясно излага принципът или учението, което желае да предаде. Други пъти тези истини са само загатнати в изложението, като от това произлиза нуждата евангелското учение да се изкаже с просто изказване на истината.

Бележки

Horizontal lines for taking notes.

3. Разбиране на значението на тези учения и принципи. Когато ученията и принципите са вече открити, учениците и учителите следва да потърсят по-задълбочено разбиране на тези истини като ги анализират и обсъдят тяхното значение. Често пасажът от стихове съдържа пояснителни коментари, които могат да помогнат на учениците да обхванат значението на изказаното учение или принцип. Освен това, оприличаването на Писанията към съвременен контекст помага на учениците по-добре да осъзнаят какво означават принципите и ученията в техния живот. В процеса на развиване на разбирането на ученика за дадено учение или принцип възможността евангелската истина да бъде обяснена на друг човек укрепва и допълнително изяснява това разбиране.

4. Чувстване на истинността и важноста на евангелските принципи и учения чрез влиянието на Духа. Ясното разбиране на даден принцип или учение подготвя учениците да почувстват неговата истинност и важност. Когато учениците почувстват истинността, важноста и неотложността на учението или принципа чрез влиянието на Духа, тяхното желание да го прилагат в живота си нараства. Учителите могат да помагат на учениците да канят и подхранват тези чувства от Духа, като им дават възможности да споделят свои преживявания с даден евангелски принцип и да свидетелстват за неговата истинност. Учителите също така могат да споделят своето свидетелство и преживявания. В много случаи авторът също дава свидетелство за преподавания принцип или учение. Учителите и учениците следва да търсят тези потвърждаващи свидетелства сред стиховете на пасажа от Писанията.

5. Прилагане на учения и принципи. Чувстването на истинността и важноста на дадено учение или принцип създава условията, при които ученикът може да го прилага в живота си. Макар личното приложение на евангелските принципи често да се случва извън урока, съществуват редица важни неща, които могат да се случат по време на урока, като така подпомогнат ангажираността и способността на учениците да прилагат наученото по един ползотворен начин. Учителите могат да дават на учениците възможности да размишляват над собственото си състояние и да обмислят различни начини, по които могат да прилагат учението или принципа. Когато на учениците се дава време да размишляват как да лично да приложат принципа в живота си, Духът може да даде индивидуално напътствие на умовете им. Когато е уместно, учителите могат да канят учениците да споделят идеи как биха могли да прилагат принципа в бъдеще.

Този основен модел се повтаря изцяло или частично през целия урок, когато учителите и учениците изучават всяка група стихове в пасажа от Писанията.

Върху някои сегменти от пасажа ще бъде наблегнато по време на урока, докато на други може да се отдели по-малко внимание, защото са не толкова обвързани с цялостното послание на вдъхновения автор или с конкретните нужди на учениците. На някои сегменти ще бъде отделено значително време и усилие, за да може да се разбере контекстът и съдържанието, да се открият принципите и ученията на Евангелието и за да могат учителите да продължат да водят учениците през целия процес на разбирането им, чувстването на тяхната истинност и важност и стремежа към приложението им.

В други случаи контекстът и съдържанието ще са били достатъчно изучавани и разбирани, за да може принципът или учението да бъдат открити по-бързо, преди вниманието да бъде насочено към следващия сегмент от пасажа стихове. Когато учителите и учениците накратко споменават учения и принципи, когато те се явят в текста, това дава възможност на Светия Дух да преподава и придава личен характер на евангелските истини, от които има нужда всеки от учениците, дори когато тези истини не се обсъждат подробно в самия урок.

При други сегменти учителите и учениците могат да изучават само контекста и съдържанието или учителите могат просто да обобщават повествованието или съдържанието преди да продължат със следващата група стихове. *Обобщаване* означава накратко да се разкаже съдържанието на главите или стиховете, на които не се набляга по време на урока. Обобщаването позволява на учителите да преминават по-бързо през части на пасажа от стихове. Чрез обобщаването на сегменти от пасажа, вместо пропускането им, учителите помагат на учениците ясно да проследяват повествованието и контекста и осигуряват основа за откриване и разбиране на принципи и учения, които ще се явят по-късно в пасажа. Обобщаването също така помага да се запази целостта и гладкото представяне на посланието на автора.

Когато учители и ученици преглеждат последователно по този начин всеки сегмент от пасажа, те могат по-добре да разберат как една група стихове е свързана с друга. Осъзнаването на връзката между различните части на пасажа стихове помага на учителите и учениците не само по-задълбочено да разбират отделните учения и принципи, но също така им помага да обхванат по-широко посланието на Писанията.

Бележки

Бележки

Blank lined area for notes.

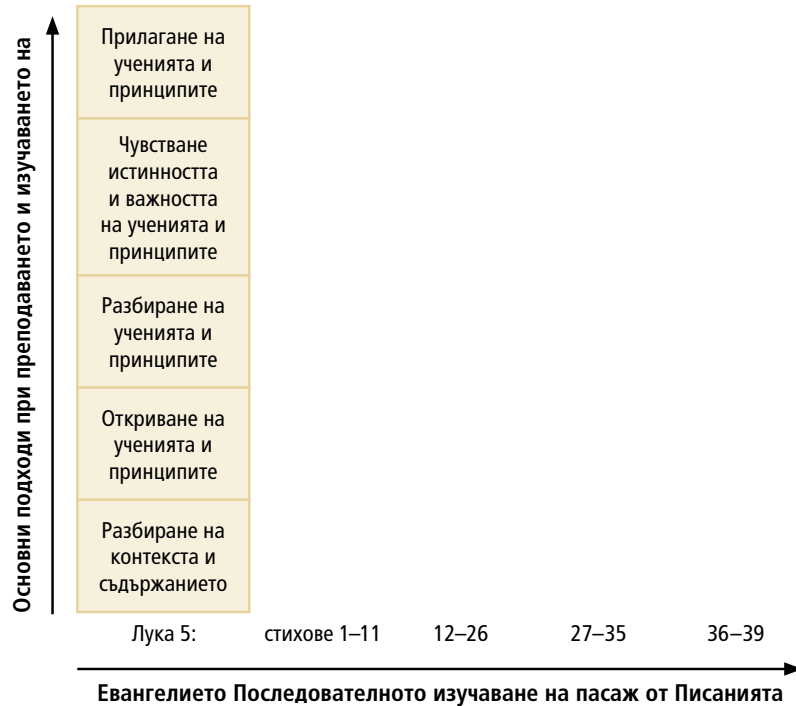
Лука 5: Пример [3.2]

Следният пример показва как учителят може да преподаде пасаж от Писанията, като приложи основите подходи при преподаването и изучаването на Евангелието.

Пасажът от Писанията в този пример, Лука 5 глава, може да бъде разделен на по-малки групи стихове или сегменти, въз основа на повествованието или темата:

- Лука 5:1–11 След като по чудотворен начин хващат много риба, Петър, Яков и Иоан са призовани да станат ловци на човеци.
- Лука 5:12–26 Исус изцелява няколко души с физически недъзи и опрощава грехове.
- Лука 5:27–35 Исус яде с бирници и грешници, предизвиквайки книжниците и фарисеите да Му задават въпроси.
- Лука 5:36–39 Исус разказва притчата за новото вино в старите мехове.

Следната таблица ще бъде използвана, за да проследи развитието на този примерен урок през всеки един от тези сегменти. Тя също ще покаже стъпента, в която учителят планира да приложи основите подходи при преподаването и изучаването на Евангелието с всяка група стихове.

стихове 1–11

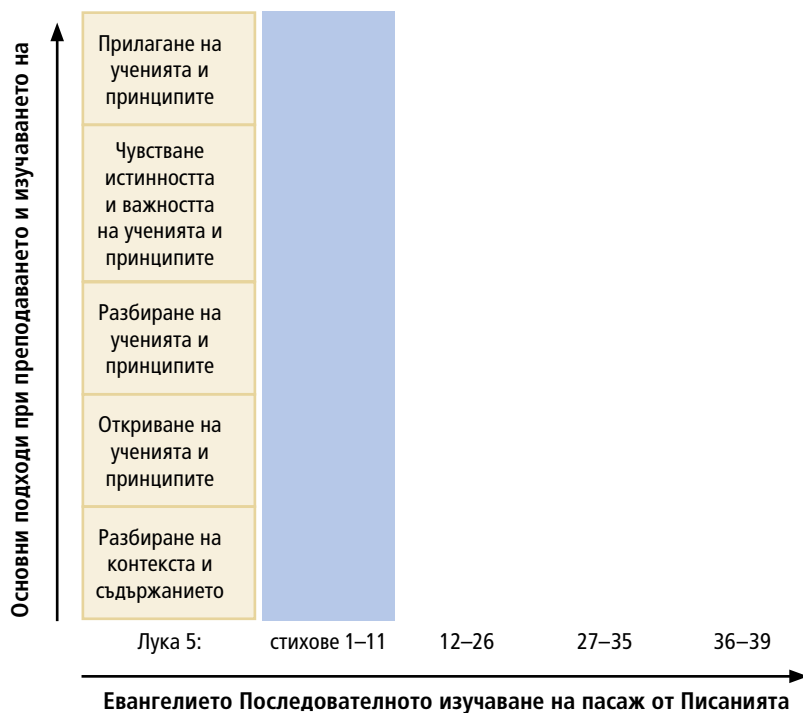
Бележки

След като по чудотворен начин хващат много риба, Петър, Яков и Иоан са призовани от Господ да станат ловци на човеци.

Учителят започва, като помага на учениците да **разберат контекста и съдържанието** на Лука 5:1–11. Докато изучават стиховете, учениците научават, че Исус казва на Петър, “Оттегли ладията към дълбокото и хвърлете мрежите за ловитба” (стих 4). Те разбират как макар да са се трудили цяла нощ без да уловят нищо (стих 5), Петър се подчинява на Господ и с изумление хваща много риба. От преживяното от Петър учениците могат да **открият следния принцип**: *Когато вършим това, което Господ желае, дори когато не разбираме причината, Той може да осигури по-големи благословии от очакваните.* След това учителят може да помогне на учениците по-добре да **разберат този принцип** и какво означава той за тях, като обсъди с тях как преживяването на Петър може да се сравни с обстоятелства в техния живот или като сподели свързано с него изказване на пророк или апостол от последните дни.

В тези стихове учителят има задачата не само да помогне на учениците да открият и разберат този важен принцип, но също така да им помогне да **почувстват неговата истинност и важност** чрез влиянието на Светия Дух. За да направи това, учителят може да покани учениците да споделят как са били благославяни, когато са откликвали на Господното напътствие, дори когато не са разбирали напълно причините за него. Когато учениците и учителят свидетелстват как са видели този принцип да действа в живота им, Духът може да свидетелства за неговата истинност и да ги вдъхнови да действат. След това учителят може да предостави на учениците няколко минути да размислят и напишат как биха могли да **прилагат** този принцип.

В таблицата е отбелязано кои основни подходи при преподаването и изучаването на Евангелието са били приложени при този сегмент от стихове.

Бележки

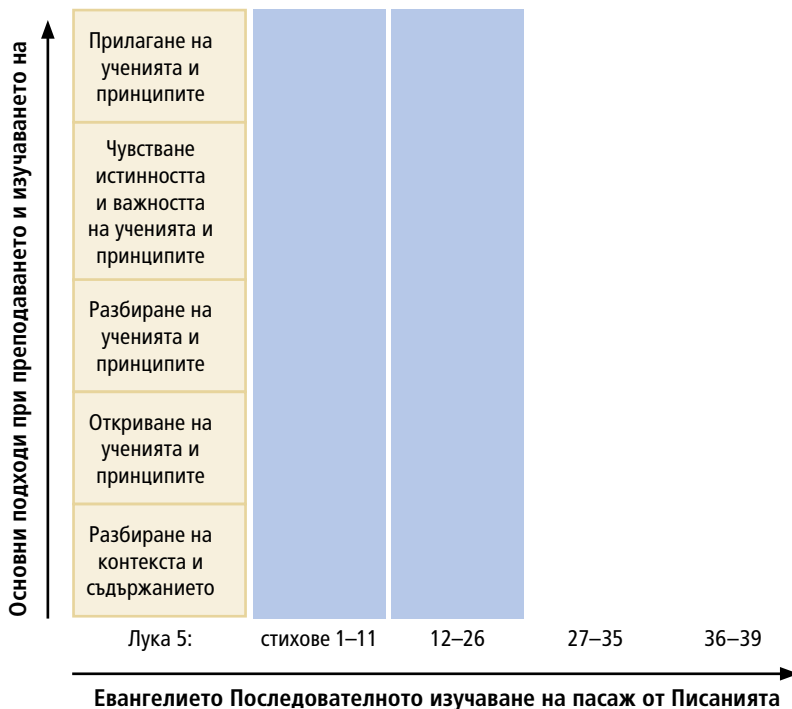
стихове 12–26

Исус изцелява няколко души с физически недъзи и опрощава грехове.

За да помогне на учениците да **разберат съдържанието** на тези стихове, учителят първо ще ги запознае с разказа за това как Господ изцелява прокажения и паралитика. За да задълбочи тяхното разбиране на съдържанието, учителят може да покани учениците да анализират в какво тези две изцелявания си приличат и в какво се различават. За да им помогне в това, учителят може да ги покани да се замислят каква роля играе вярата при тези изцеления. След като осъзнаят, че и в двата случая била необходима вяра, учениците могат да **открият следния принцип**: *Когато упражняваме вяра и се доближаваме към Спасителя, Той може да ни изцелява.* Като анализират различията между тези два разказа, учениците ще забележат, че прокаженият самостоятелно отива при Господ, а паралитикът има нужда от помощта на други хора. От това учениците могат да открият допълнителен принцип: *Можем да помагаме на други хора да се доближава към Господ, за да бъдат изцелявани.*

Учителят може да помогне на учениците да **разберат тези принципи**, като им помогне да опишат неща, различни от физическите недъзи, от които хората могат да бъдат изцелени. Обсъждането може да помогне на учениците да разберат, че физическите изцеления в тези стихове могат да символизират способността на Господ да ни изцелява духовно. Това изцеление може да включва неща като опрощаване на грехове, утеха в трудни моменти или успокояване на нашите страхове и тревоги.

За да помогне на учениците да **почувстват истинността и важността на тези принципи**, учителят може да ги покани да споделят преживяване, при което те или техен познат е бил изцелен духовно или физически. Учениците също така могат да бъдат поканени да споделят примери, при които са видели как някой е довел друг човек при Господ, за да може той

Подготовка за преподаване

4

Лична подготовка [4.1]

Старейшина Бойд К. Пакър казва, “Силата се дава, когато учителят направи всичко възможно да се подготви, не само с урока, но и с живот в хармония с Духа. Ако се научи да разчита на Духа за вдъхновение, той може да застане пред класа ... сигурен в знанието, че ще може да преподава вдъхновено” (*Teach Ye Diligently*, рев. изд. 1991 г.), стр. 358–359).

Най-важната и основна част в подготовката на един учител на Евангелието се състои в личната духовна подготовка. Някои важни предпоставки в тази подготовка са животът според Евангелието, молитвата за помощ и напътствие, упражняването на вяра и участието в курсове на обучение.

Живот според Евангелието [4.1.1]

Степента, в която учителите живеят според Евангелието, влияе на всеки аспект на тяхното преподаване. Не може да има по-добра подготовка от това да се живее достойно за напътстващото и даващо способности спътничество на Светия Дух (вж. раздел 1.2, “Ние живеем според Евангелието” на стр. 2).

Молитва за помощ и напътствие [4.1.2]

Молитвата е основна част от подготовката за преподаване (вж. У. и З. 42:14; 104:79, 82). Учителят може да се моли за помощта на Духа при разбирането на Писанията и евангелските принципи, за мъдрост при решението как най-добре да преподаде тези принципи чрез Духа, за помощ и напътствие преди началото на всеки урок, както и за учениците – да имат желание да чувстват Духа и да бъдат учени от Него. Учителите могат да молят Господ за дара за разпознаване, така че да могат по-добре да разбират всеки ученик, за помощ да влияят на затруднени ученици и за дара на милосърдието, така че да могат да обичат ученици, които е трудно да бъдат обичани (вж. Мороний 7:48).

Упражняване на вяра [4.1.3]

Абзацът “Преподаване” в целите на Семинара и Института означава, че ефективният учител има увереност в силата на словото Божие, вяра в Господ и в Светия Дух и доверие на учениците. Ако учителите нямат успех, често това е защото някой от тези елементи липсва.

Увереност в силата на словото. Учителите може да се изкушат да вярват, че на учениците не им харесва да изучават Писанията или че преподаването на Писанията всеки ден не може да поддържа интереса на учениците. Учителите обаче следва да не забравят, че Писанията съдържат “словата на живот” (У. и З. 84:85) и че словото има “по-силно въздействие” върху съзнанието “от меча или нещо друго” (Алма 31:5).

Бележки

Старейшина Хенри Б. Айринг казва: “Умолявам ви, за ваше добро и за полза на учениците ви, имайте вярата, че те желаят да четат (Писанията), не че трябва да ги карате да го правят, а че те ще бъдат привлечени от тях. ... Господ е написал тези книги. Той показвал на Нефи как да ги пише по начин, който да ви привлече. Вашите ученици също ще бъдат привлечени” (“The Book of Mormon Will Change Your Life” (Симпозиум на ОСЦ с тема Книгата на Мормон, 17 авг. 1990 г.), стр. 2).

Вяра в Господ и в Духа. Отговорността да се преподават принципите на Евангелието на младежите и пълнолетните младежи може да изглежда трудна и непреодолима. Но това е Господното дело: Той помага на онези, които се обръщат към Него с вяра. Мормон учи, “Христос е казал: Ако вие имате вяра в Мене, ще имате сила да вършите всичко, което Ми е необходимо” (Мороний 7:33).

Учителите следва да имат вярата, че Господ познава нуждите на всеки ученик и че желае да го благослови. Учителите следва да вярват, че Светият Дух ще потвърждава евангелското послание на всеки ученик и че ще го подтиква към приложение на евангелските принципи според нуждите и обстоятелствата. Учителят следва да помни, че Утешителят “беше изпратен да поучава на истината” (У. и З. 50:14).

Доверие в учениците. Учителите следва да имат вяра, че, чрез надлежно напътствие и насърчение, учениците могат да разбират Писанията, да се научат да откриват учения и принципи, да обясняват Евангелието на

други хора и да прилагат евангелските учения в живота си. Президент Дж. Рубен Кларк-младши описва някои характерни черти на учениците в Семинара и Института: “Младежите на Църквата гладуват за нещата на Духа; те са жадни да научат за Евангелието и го искат чисто, неразводнено. ...

... Не е нужно да се промъкват зад такъв духовно опитен млад човек и да шепнете за религия в ухото му; можете да застанете лице в лице с него и да разговаряте. Не е нужно да прикривате религиозните истини с плаща на светски неща; можете да му ги поднесете открито, в естествения им вид” (*The Charted Course of the Church in Education*, рев. изд. 1994 г., стр. 3 9).

Понякога външният вид, поведението или реакцията на учениците към изучаването на Евангелието може да показват, че те не “гладуват за нещата на Духа”. Особено важно е при тези обстоятелства учителите да упражняват

вяра в ученията на президент Кларк. Старейшина Хенри Б. Айринг дава следното вдъхващо увереност обещание: “Нашите ученици може и да не знаят, че гладуват, но словото Божие ще събуди в тях жажда, за чието съществуване не са подозирали, и Светият Дух ще я вложи в сърцата им” (“We Must Raise Our Sights” (Конференция на ОСЦ с тема Книгата на Мормон, 14 авг. 14 авг. 2001 г.), стр. 3).

Един учител, стремящ се да изпълни целите на Семинара и Института чрез упражняване на вяра в силата на словото, в Господ и в Светия Дух, както и в учениците, следва постоянно да си задава следните въпроси:

Дали моето преподаване:

1. Подпомага задълбоченото разбиране на словото Божие и обич към него?
2. Кани Светия Дух и дали назидава?
3. Насърчава всеки ученик лично да изучава Евангелието и с вяра да живее според него?
4. Помага на моите ученици по-пълноценно да познават, обичат и следват Исус Христос?

Бележки

Участие в курсове на обучение [4.1.4]

Семинарите и институтите осигуряват курсове на обучение за всички учители и ръководители. Курсовете за обучение имат за цел да подобрят преподаването, да увеличават знанието за Евангелието и да помагат на учителите да се научат да служат в семинарите и институтите.

Един аспект на това обучение са курсовете за обучение. Тези курсове се провеждат редовно и от учителите и ръководителите се очаква да присъстват. По време на тези събрания участниците изучават и обсъждат Писанията, за да задълбочат своето разбиране. Те научават и практикуват вдъхновени методи на преподаване. Те също така споделят идеи за увеличаване на учениците по списък, както и тяхната посещаемост и завършване; съветват се за належащи нужди и се учат как да изпълняват своите административни отговорности.

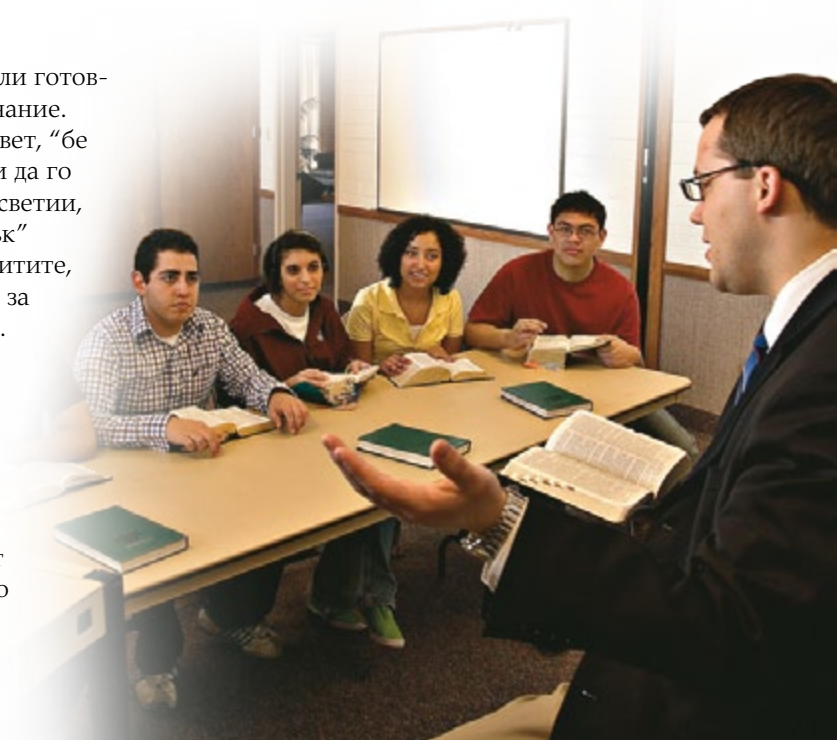
Друг аспект на това обучение са посещенията и наблюденията по време на уроци. Учителите могат да извлекат голяма полза от посещението на координатор, ръководител или колега учител, който да наблюдава тяхното преподаване и да даде оценката си. Често наблюдаващият може да бъде помолен да даде оценка на дадено преподавателско умение, което учителят се стреми да развие. Когато има тази възможност, учителят може също да извлече полза от наблюдаването на други учители.

Учителите, които подхождат към обучението с вяра и искрено желание да се учат и усъвършенстват, ще се радват на траен растеж и развитие.

Подготовка на учениците [4.2]

В Писанията се описва състояние на подготовка или готовност в сърцата и умовете на търсещите духовно знание. Например Езра, свещеник и книжник в Стария завет, “бе утвърдил сърцето си да изучава Господния закон и да го изпълнява” (Езра 7:10). Книгата Деянията описва светии, които “приеха учението без всякакъв предразсъдък” (Деянията 17:11). При Своето посещение при нефитите, Спасителят ги насърчава: “Подгответе умовете си за утре, и аз ще дойда при вас отново” (3 Нефи 17:3).

За да могат учениците да чувстват назидаващото влияние на Светия Дух при своето обучение, те също следва да “се подготвя(т) да чуят словото” (Алма 32:6). В класната стая учениците са подготвени да учат, когато умовете им са будни, когато вниманието им е съсредоточено върху процеса на изучаване и когато изявяват готовност да бъдат учени от Духа. Сред многото неща, които

Бележки

учителят може да направи, за да подготви учениците и техните сърца и умове за изучаване на Евангелието, са следните:

Да се молят за учениците. Учителите могат да умоляват Господ да излива Своя Дух над техните ученици “да подготви ... сърцата им да приемат словото ... с радост” (Алма 16:16–17).

Да култивират среда на обич и уважение. Учениците, които се чувстват обичани и ценени от своя учител и съученици, имащи тяхното доверие, ще идват в час по-открити към Духа и с по-силно желание да участват.

Да предават чувство на целенасоченост. Учителите следва да помагат на учениците да осъзнават, че посещават класа, за да опознаят Небесния Отец и Неговия Син Исус Христос и да напредват към вечен живот чрез изучаване на Писанията и словата на пророците.

Да представят интересни и назидаващи уроци, които имат пряко отношение към живота на учениците. Когато учителите редовно подготвят и представят назидаващи уроци, учениците развиват очакването, че ще научават нещо ценно със всяко посещение на класа. Старейшина Бойд К. Пакър учи: “Ако преподавате ... , (учениците) ще се връщат на уроците с ентузиазъм само ако са учени на нещо. Те трябва да научават нещо, за да желаят да се върнат. Ще се връщат с желание, дори нетърпение на уроците ... на които са хранени” (*Teach Ye Diligently*, стр. 182).

Да канят Светия Дух в началото на урока. Често добре подготвените, водени от учениците духовни послания, включващи молитва, пеенето на химн и мисъл от Писанията, канят Духа, обединяват учениците и подготвят умовете и сърцата им за духовно изучаване.

Да привличат и поддържат интереса на учениците. Учителите могат да помагат на учениците да се съсредоточават на учебния процес като започват всеки урок по начин, който привлича вниманието на учениците и ги подтиква да изучават Писанията с по-голяма целенасоченост. Например учителят може да напише заинтригуващ въпрос на дъската или да изложи предмет или изображение, които да събуждат интереса на учениците, когато идват на урока.

Тъй като много ученици задържат вниманието си върху едно нещо само за известно време, мъдрият учител търси начини да подновява техния интерес на няколко пъти по време на урока. Това следва да се прави по начин, който съсредоточава вниманието на учениците върху Писанията, които се изучават.

Да подготвят учениците да изучават с успех. Преди да поканят учениците да участват, учителите следва ясно да обясняват какво ще бъде поискано от тях, да дадат пример, да дадат на учениците време за подготовка и практика, след което да изразят насърчение и признание за усилията на учениците да изпълнят своята роля в образователния процес. Учителите, които подготвят учениците да изпълняват своята роля на изучаващи, ще имат много повече успех при изпълнението на целта на Семинара и Института.

Подготовка на урока [4.3]

Бележки

Източници за подготовка на урока [4.3.1]

Писания

Всичките четири курса на обучение в Семинара и повечето курсове в Института са съсредоточени върху изучаването на стандартните произведения. Основният източник за материал за преподаване в тези курсове са самите Писания. В обръщение към учители в Семинара и Института президент Езра Тафт Бенсън учи, "Никога не забравяйте, че не съществува задоволителен заместител на Писанията и словата на живите пророци. Това трябва да бъдат вашите основни източници" ("The Gospel Teacher and His Message" (обръщение към учители на ОСЦ, 17 септ. 1976 г.), стр. 3).

Някои курсове в Института се съсредоточават по-скоро върху евангелски теми, отколкото върху изучаване на стандартните произведения. Учителите на тези курсове следва да обмислят предложения в учебните помагала материал (заедно с Писанията) като основен източник на подготовка. Учителите следва постоянно да търсят възможности да използват Писанията и словата на пророците, за да изясняват и обясняват ученията и принципите, преподавани в тези курсове.

Учебни помагала в Семинара и Института

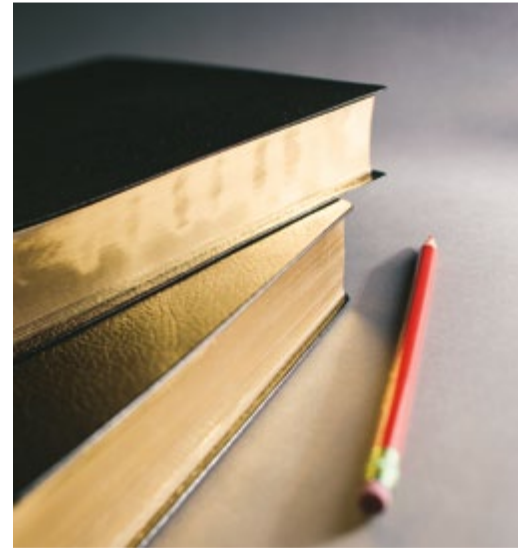
Учебните помагала в Семинара и Института са подготвени, за да служат като основен източник за учителите в подготовката и преподаването на уроците. Учебните помагала съдържат информация за средата и контекста на Писанията, обяснения на трудни думи и изрази, коментари на висши ръководители по изложените в Писанията учения и принципи и предложения за съдържанието, ученията и принципите, които да се преподават. Те също предлагат идеи за начина на преподаване. Когато учителите използват помагалата редом с изучаването на пасажа от Писанията, Светия Дух може да ги вдъхновява да приспособяват урока към нуждите на техните ученици.

Старейшина Хенри Б. Айринг дава следното обяснение за подготовката и употребата на учебните помагала: "Призованите от пророка да опазват чистотата на преподаването в Църквата учение преглеждат всяка дума, всяко изображение, всяка таблица в помагалото, което сте получили. Ние можем да черпим от силата на това помагало просто като действваме с вярата, че то е вдъхновено от Бог. ...

Придържането към съдържанието на помагалото, както и към дадената там последователност ще освобождава нашите уникални преподавателски дарби, а няма да ги ограничава" ("The Lord Will Multiply the Harvest" (вечер със старейшина Хенри Б. Айринг, 6 фев. 1998 г.), стр. 4–5).

Допълнителни източници

Учителите могат да използват допълнителни източници, например църковни списания, особено от общи конференции, когато те допринасят за по-ясното разбиране на пасажа от Писанията. Не трябва да бъдат използвани други източници, за да се спекулира, да се търсят сензации или да се преподават идеи, които не са били ясно изложени от Църквата. Дори ако даденият материал е бил публикуван и одобрен в миналото, той може да не е подходящ за ползване в класната стая. Уроците следва да изграждат вярата и свидетелството на учениците.

Бележки

Решение какво да се преподаде и как да се преподаде [4.3.2]

Когато подготвя урок, всеки учител трябва да реши: “Какво ще преподам?” и “Как ще го преподам?” *Какво ще преподам* съдържа контекст (включващ историческа и културна среда и обстановка), съдържание (като повествование, хора, събития, проповеди и вдъхновени обяснения) и важни евангелски истини, които се намират в пасажа от Писанията. *Как ще го преподам* съдържа методи, подходи и дейности, използвани от учителя, за да помага на учениците да учат (например обсъждане, аудиовизуални материали, писмени упражнения и работа в малки групи). Решението *какво да се преподаде* трябва да предшества *как да се преподаде то*, така че основният фокус да бъде върху Писанията, а не върху методи и техники.

По време на подготовката на урока учителите следва да отделят достатъчно време и усилие, за да решат *какво да преподадат*, така и *как да го преподадат*. Ако *какво да преподадат* отнеме почти цялото внимание при подготовката на урока, учителят няма да има достатъчно време, за да обмисли как да помогне на учениците да участват в изучаването. Често така се получават уроци, които са скучни и твърде съсредоточени върху учителя. Когато учителят се съсредоточи твърде много на *как да го преподава*, уроците могат да станат накъсани, без да имат цел и сила.

Решение какво да се преподаде [4.3.3]

Има пет основни етапа, през които учителите преминават, за да подготвят това, което да преподадат: Първо, те се стремят да разберат контекста и съдържанието на пасажа от Писанията. Второ, те откриват и разбират ученията и принципите, изложени в пасажа. Трето, те решават кои принципи е най-наложително техните ученици да научат и приложат и четвърто, решават доколко да наблегнат на всеки сегмент от пасажа от Писанията.

1. Разбиране на контекста и съдържанието на пасажа от Писанията, който се преподава.

Учителите следва да се стремят да разберат контекста, или обстановката, на пасажа от Писанията и да се потопят в този пасаж, докато опознаят съдържанието. Потопяването в Писанията означава прочитане, изучаване, размишляване и молитва за вдъхновение и разбиране на прочетеното.

Едно от най-полезните неща, които учителят може да направи, за да разбере съдържанието на Писанията, е да открие “разломите” в пасажа от Писанията, където се променя темата или действието. Като използва учебните помагала и своите собствени проникновения, учителят може да раздели пасажа на по-малки сегменти или групи стихове, въз основа на тези разломи. Тези по-малки сегменти ще станат важни градивни елементи, които учителите ще използват по-късно в своята подготовката при организиране представянето на урока, като им даде възможност да обърнат известно внимание на цялото съдържание на пасажа.

Докато схематизират пасажа по този начин, учителите също така следва да задълбочат своето разбиране за хората, местата, събитията и причинно-следствените връзки, които сметнат за важни, както и на значението на трудни думи и изрази. За придобиването на достатъчно знание за съдържанието често е нужно пасажът да бъде прочетен повече от веднъж.

2. Откриване и разбиране на ученията и принципите.

Редом с разбирането на контекста и съдържанието учителите следва внимателно да откриват и разбират ученията и принципите в пасажа от Пи-

санията, както и да преглеждат предложените в учебното помагало. Освен ако в помагалото това вече не е направено, учителят следва да положи усилията да изложи ученията и принципите с ясни и кратки изрази. Това помага на изясняването както на принципите, така и на тяхното значение. Също така ще помогне при воденето на образователните дейности по време на урока и ще допринесе за задълбочено разбиране и по-средоточено приложение от страна на учениците.

3. Решаване кои принципи е най-наложително учениците да научат и приложат.

При нормален пасаж от Писанията почти винаги ще има повече материал, отколкото може съдържателно да бъде обсъден в един учебен час. Когато учителите са изучили Писанията и учебното помагало, нужно е те да решат кои учения и принципи е най-наложително техните ученици да научат и приложат. При вземането на това решение учителите следва да се водят по следното:

Подтиците на Светия Дух. При решението върху кои принципи и учения да се наблегне по време на урока, учителите следва постоянно да търсят спътничеството на Светия Дух.

Намерението на вдъхновения автор. Учителите следва да се стремят да разберат какво е искал да предаде вдъхновеният автор. Президент Езра Тафт Бенсън казва: “Ако те (авторите) са видели нашето време и са избрали тези неща, които са с най-голяма стойност за нас, не е ли това начинът ние да изучаваме Книгата на Мормон? Трябва постоянно да се питаме “Защо Господ е вдъхновил Мормон (или Мороний, или Алма) да включи това в летописа си? Какъв урок мога да науча от това, за да ми помогне той да живее в този ден и епоха?” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion”, *Ensign*, ноем. 1986 г., стр. 6). Учителите следва да си задават сходни въпроси при подготовката на урока за всеки от курсовете, които преподават.

Учителите следва също така да помнят, че основното намерение на проците в Писанията винаги е било да свидетелстват за Исус Христос. Както казва Нефи, “Пълнотата на моето намерение е да мога да убедя людете да дойдат при Бога на Авраам, Бога на Исаак и Бога на Яков и да бъдат спасени”(1 Нефи 6:4). Затова учителят може да попита, “Какво учи този пасаж за Исус Христос, което ще помогне на моите ученици да разберат и уповават на Неговите учения и Единение?”

Когато учителите се стремят да определят намерението на вдъхновения автор, те следва да внимават да не започнат да прибавят от себе си към текста. Старейшина Хенри Б. Айринг предупреждава, “Не трябва да си въобразявам, че знам всичко, което авторите са искали да кажат, нито това, което не са искали” (“‘And Thus We See:’ Helping a Student in a Moment of Doubt” (вечер със старейшина Хенри Б. Айринг, 5 фев. 1993 г.), стр. 6).

Обръщанци във вярата принципи и основни учения. Когато решава *какво да преподаде*, учителят следва да си задава въпроса, “От всички истини в този пасаж върху които може да се наблегне, кои ще помогнат на моите ученици да се доближат до Небесния Отец и Спасителя и по-близо до своето спасение?” Старейшина Хенри Б. Айринг съветва: “Когато подготвяте урок, търсете в него обръщанци във вярата принципи. ... Обръщанци във

Бележки

Бележки

“Съществуват два погледа върху Евангелието—и двата верни. Те в огромна степен определят въздействието на вашето преподаване. Според единия поглед Евангелието е съвкупност от истини. И това е така. Евангелието е истина. С това наум аз мога да преподавам на практика всяко истинно нещо в класната стая и така проповядвам Евангелието. Според другия поглед Евангелието представлява принципите, заповедите и обредите, които, ако бъдат спазвани, следвани и приети, ще осигурят вечен живот. Това също е вярно. Когато избирам кои от тези погледи ще определи моето преподаване, аз правя важна стъпка. Ако приема погледа, че Евангелието е съвкупност от истини, вместо този, гласящ, че ако принципите, заповедите и обредите бъдат спазвани, следвани и приети, ще осигурят вечен живот, вече почти съм се лишил от възможността да помогна на учениците да устояват на морето от нечистотия”.

(Хенри Б. Айринг, “Eyes to See, Ears to Hear” (Симпозиум на ОСЦ с тема Новия завет, 16 авг. 1984 г.), стр. 6).

вярата принцип е този, който води до подчинение на Божията воля” (“Converting Principles” (бележки по време на вечеря със старейшина Л. Том Пери, 2 фев. 1996 г.), стр. 1).

Учителите също така следва да определят дали в съответния пасаж от Писанията са включени някои от основните учения, които са избрани за фокус на Семинара и Института. Тези учения дават на учениците разбиране на плана на Небесния Отец и основните вярвания на Църквата (вж. раздел 2.7.2, “Основни учения”, стр. 35).

Нуждите и способностите на учениците. Колкото по-добре един учител познава своите ученици, толкова по-лесно ще бъде за него да открие и наблегне на принципите, които могат с готовност да бъдат приложени. Когато учителите изучават пасаж от Писанията, те могат да открият идеи и понятия, които са интересни и важни лично за тях, но са недостижими за духовната подготвеност и разбиране на учениците (вж. например съвета на Павел с месото и млякото в 1 Коринтяните 3:2). Принципи, които не представляват нещо ново и интересно за учителите, могат да се окажат изключително важни за учениците. Нужно е учителите да не забравят, че те не изнасят просто уроци, а преподават на ученици. Те не само подготвят планове за уроци, а създават образователни преживявания. Учебните помагала могат да бъдат особено полезни за учителите, когато решават кои принципи и учения са най-необходими на учениците.

Старейшина Ричард Г. Скот учи: “Определете, според индивидуалните способности и нужди на вашите ученици, кое е най-важното. Ако ключовият принцип е разбран, приет и направен част от живота на учениците, тогава най-важната цел е постигната” (“To Understand and Live Truth” (вечер със старейшина Ричард Г. Скот, 4 фев. 2005 г.), стр. 2 3).

Докато решава върху кои истини да наблегне, учителят може също да планира кои принципи или учения да спомене накратко, без да се съсредоточава над тях при разглеждането на пасажа от Писанията. Това може да даде на Светия Дух възможност да придаде личен характер на принцип, който, макар да не представлява основна част на урока, може да се окаже важен за някой ученик. Учителите също така следва да помнят, че учениците могат да открият и пожелаят да обсъдят евангелски истини, които учителят да не е забелязал и планирал за обсъждане.

При всички тези съображения учителите следва да търсят напътствието на Духа. Духът ще им помага по-добре да разбират намерението на вдъхновения автор, нуждите на учениците и кои евангелски истини ще помогнат на учениците да се доближат към Небесния Отец и Спасителя.

4. Решение доколко да наблегнат на всеки сегмент от пасажа от Писанията.

С разбиране на контекста и съдържанието на пасажа от Писанията, след като той е бил разделен на по-малки, определени от съдържанието сегменти, след като са открили важни евангелски истини, които учениците да научат и приложат, учителите вече са подготвени да определят доколко да наблегнат на всеки сегмент от пасажа стихове. Като цяло сегментите, съдържащи ученията и принципите, на които учителят се стреми да на-

блегне по време на урока, ще станат обект на най-много внимание. Това означава, че при съответните групи от стихове учителите ще поведат учениците към разбиране на контекста и съдържанието, към откриване и разбиране на важните учения и принципи, намиращи се там, към чувстване на истинността и важността на тези учения в сърцата им и към оказване на помощ да открият начини да прилагат тези истини в живота си.

Останалите сегменти от пасажа стихове могат да се съсредоточат в по-малка степен върху истините, обсъждани в урока, но те не трябва да бъдат пропускани и игнорирани. Учителите следва да планират поне да обобщят и тези групи стихове.

Забележка: Рядкост е учителят да разполага с неограничено време за подготовка. Често допускана от учителите грешка е да прекарат твърде много време в четене, изучаване и размисъл *какво да преподадат*, като така не остава време сериозно да определят *как да го преподадат*. В подготовката на всеки урок трябва да дойде момент, в който учителят да каже, “Чувствам, че достигнах достатъчно разбиране *какво да преподам*. Сега трябва да реша *как да го преподам ефективно*”.

Решение как да се преподаде материала [4.3.4]

За учителите е нормално да се вълнуват по отношение на пасажа, който ще преподават, и истините, които са открили. Чрез усърдно усилие в изучаването, разбирането и след като са били учени от Духа, учителите биват назидавани и чувстват естественото желание да предадат знанието, научено по време на тяхната подготовка. Макар това може и да е уместно, не трябва да се забравя, че целта на всеки урок е *учениците* да разберат Писанията, да бъдат учени от Светия Дух и да бъдат насърчени да приложат това, което *те* научават. За да стане така, почти винаги е нужно нещо повече от това учителите да разказват на учениците какво са научили от Писанията и защо според тях това е важно. За това също така е необходимо повече от прочитане на стих от страна на учителя, коментар по него, последвано от прочитане на друг стих.

Учениците са назидавани, когато бъдат водени през процес на изучаване, подобен на този, през който учителят е преминал при подготовката на урока. Учениците следва да бъдат водени да изучават Писанията за повече разбиране и сами за себе си да откриват истините на Евангелието. Следва да им се дават възможности да обясняват Евангелието със собствени думи, като споделят и свидетелстват за своето знание и чувства. Това помага Евангелието да стигне и до сърцето, без да се ограничава само в разума.

Когато учениците систематично изучават Евангелието по този начин, те придобиват увереност в своето умение да изучават самостоятелно Писанията и да се учат чрез Духа. Те чувстват желанието да прилагат наученото в живота си. Така те също се подготвят по-добре да обясняват вярванията си на други хора и да дават свидетелство за ученията и принципите на Евангелието.

Учителите следва да планират методи, които ще помагат на учениците да се ползват от този процес на изучаване, докато заедно разглеждат Писанията в час. Докато учителите развиват плана на своя урок, отговорите на следните въпроси дават основа за решението *как да се преподадетой*:

1. Кои методи или образователни дейности ще помогнат на моите ученици да разберат контекста и съдържанието, които имат нужда да опознаят?

Бележки

Бележки

2. Кой методи ще помогнат на учениците да открият и изкажат ключовите учения и принципи, като им дадат възможността да посочат допълнителни такива?
3. Кой ще бъде най-добрият начин да помогна на учениците да разберат тези принципи и учения?
4. Кой методи и подходи ще вдъхновят моите ученици да почувстват истинността и важността на тези принципи, като ги поканят да ги споделят и да свидетелстват за тях?
5. Кой е ефективният начин да им се помогне да разберат как могат да прилагат тези принципи в живота си и да ги насърчи да направят това?

Следват някои предпоставки при решението как да се преподаде урока.

Погрижете се преподавателските методи да бъдат в хармония с преподаваното послание и да канят влиянието на Духа. Понякога, в опит да развлекат учениците и да поддържат техния интерес, учителите избират методи и използват техники, които не водят към разбиране и назиране. Когато избират методи, учителите следва да определят дали методът допринася към разбирането на посланието, което учениците трябва да възприемат, или разсейва тяхното внимание от него. Например, образователната игра може да бъде един приятен начин да се преподаде информация (като реда на книгите в Библията), но почти със сигурност не е подходящ подход, ако целта е да се покани духовно чувство. Работата в малки групи може да бъде нещо ефективно, но тъй като отнема значително време, тя може да не е най-добрият метод за откриването на принцип, който може да се изложи с няколко думи.

Учителят следва да се погрижи преподавателските методи и дейности да бъдат подходящи за изучаване на Евангелието, да не обиждат никого и да канят влиянието на Духа.

“Добрият преподавател на Евангелието ще преподава от предписания материал за курса със значително наблюдение върху преподаването на ученията, принципите и заветите на Евангелието на Исус Христос”.

(Далин Х. Оукс, “Gospel Teaching”, Ensign, ноем. 1999 г., стр. 79)

Използвайте учебните помагала. Помагалата на Семинара и Института предлагат как да се преподава, като предлагат основните подходи при преподаването и изучаването на Евангелието. Когато учителите подготвят всеки урок, те следва внимателно да преглеждат учебното помагало, като избера информацията и методите, които ще използват при преподаването на пасажа от Писанията. Учителите могат да избера да ползват всички или част от предложенията в помагалото за даден пасаж и да приспособят идеите към нуждите и обстоятелствата на техния клас.

Установете свързаност и целенасоченост. Когато учениците виждат връзката между изучаваното в пасажа от

Писанията и техните собствени ситуации и обстоятелства, като цяло те са по-мотивирани да изучават и прилагат евангелските учения. Те също така могат да разберат как Писанията дават отговори и напътствие, които могат да ги водят в ситуации от реалния живот.

За това, когато се подготвят как да преподават, учителите следва да имат мъдростта да обмислят вечните истини, съдържащи се в пасажа от Писанията, и да преценят как те могат да бъдат полезни и да придобият значение в живота на всеки ученик. С това наум, учителите често ще започват урока със свързани с живота на учениците въпрос, ситуация или проблем, които ще ги подтикнат да изучават Писанията за евангелските учения и принципи, които ще им дадат напътствие и насока. Когато подготвят

уроците, учителите също така следва да планират начини да поддържат интереса и системно да въвличат учениците в образователния процес.

Определете скоростта. Учителите следва да полагат усърдно усилие да обсъдят целия пасаж от Писанията. Когато обаче решават колко време да отделят на отделните части на урока, важно е те да помнят, че преподават на ученици, а не просто изнасят уроци. Учителите не трябва да бъдат така съсредоточени върху строгото следване на плана на урока, че да не допускат възможността вдъхновение или непланирано участие на учениците да наложат промяна в изложението му.

Една от най-често срещаните грешки на учителите е да отделят твърде много време на първоначалните части на урока, след което да се налага да бързат през заключителните. При своята подготовка учителите следва да предварително да преценят колко време ще отнеме да се преподаде всеки от разделите на урока, като се използват избраните методи. Тъй като почти винаги учителят ще има повече материал за преподаване, отколкото време да го преподаде, се налага да реши върху кои раздели от пасажа да наблегне и кои да обобщи.

Нуждата от определяне на скоростта се отнася за целия курс, не само за отделните уроци. Например, ако при курса за Новия завет учителят отдели твърде много време на четирите Евангелия, няма да остане достатъчно време качествено да се обсъдят евангелските истини в следващите книги.

Повечето учебни помагала в Семинара и Института дават предложения за определяне на скоростта и програма за целия курс.

Съсредоточете се над това да помагате на учениците да изпълняват своята роля. Когато учителите се подготвят как да преподават, те следва да се съсредоточат върху изучаващите, а не само върху действията на учителя. Вместо само да се питат, “Какво ще правя днес в час?” или “Какво ще преподам на моите ученици?” един учител следва да подходи към подготовката на урок и със следните мисли, “Какво ще правят моите ученици на урока днес?” и “Как ще помогна на моите ученици да открият това, което трябва да знаят?”

Използване на разнообразен набор на методи и подходи. Дори една убедителна преподавателска техника може да стане неефективна или скучна, когато се използва прекомерно. Макар че учителите не трябва да избират дадени методи заради самото разнообразие, мнозина ефективни учители променят начина на преподаване по време на всеки урок, както и през различните дни в седмицата. Учителите следва да бъдат подготвени да променят даден метод по време на урока, ако учениците са загубили интерес или ако той не им помага да достигнат желаната цел.

Използването на разнообразен набор от методи също така може да помага на ученици, които научават по различни начини. Преподавателски методи или образователни дейности, които карат учениците да използват различните си сетива, като зрение, слух и допир, могат да подобрят участието на учениците и запаметяването на наученото.

Макар като цяло учителите следва да избират методи, с които се чувстват уверени и компетентни, редно е те да имат желанието да експериментират с нови методи и подходи, които могат да ги направят дори още по-ефективни.

Следващият раздел в този наръчник обсъжда набор от преподавателски методи и подходи, върху които учителите могат да се спират, когато решават как да преподават.

Бележки

5

Преподавателски методи, умения и подходи

Преподаването е сложна и многостранна задача. Списък с преподавателски методи или техники би включвал много идеи и примери, като за пълното им обсъждане са нужни томове. Но все пак е възможно те да се групират в общи набори от преподавателски методи, умения и подходи, основополагащи за ефективното преподаване. Този раздел ще обсъди някои от тези набори.

При вземане на решение кои методи да бъдат използвани при преподаване е важно да не се забравя, че методите и уменията са само средство за постигане на целта, те не са самоцелни. Учителите следва да избират методи, които най-добре помагат на учениците да разбират съдържанието, ученията и принципите на даден пасаж от Писанията и които улесняват назидаването и приложението. Когато не забравят целта за използването на дадено умение или техника, учителите ще могат да ги прилагат по по-ефективен начин. Също така е важно да се помни, че без Духа дори най-ефективните преподавателски методи и подходи няма да имат успех.

Въпроси [5.1]

Задаването на ефективни въпроси е едно от най-важните умения, което един учител може да развие. Въпросите могат да увеличат учениците в процеса на разбиране на Писанията и да им помагат да откриват и разбират важни евангелски истини. Въпросите също така помагат на учениците да размишляват върху начина, по който Евангелието е повлияло на живота им, и да се замислят как могат да прилагат евангелските принципи сега и в бъдеще. Задаването на ефективни въпроси може да насърчи учениците да канят Светия Дух в образователното преживяване чрез упражняване на тяхната свобода на избор и изпълнение на тяхната роля в образователния процес.

Необходимо е значително усилие, за да може по време на подготовката на урока внимателно да се формулират въпроси, които ще доведат до разбиране и ще заинтригуват умовете и сърцата на учениците в процеса на изучаване. Когато планира въпроси, учителят следва първо да определи целта, с която се задава даден въпрос (например, учителят може да има желанието да покани учениците да открият конкретна информация в пасажа от Писанията, да обмислят значението на пасажа или да споделят свидетелство за истинността на някой принцип). След това учителят следва внимателно да формулира въпроса със съ-

ответната цел наум. Няколко внимателно подбрани думи могат да окажат голямо влияние в това дали един въпрос ще постигне желаната цел.

Учителите следва да се стремят да подготвят и задават въпроси, които стимулират мисълта и чувствата. Като цяло те следва да избягват въпроси, на които може да бъде отговорено само с “да” или “не”, или при които отговорът е толкова явен, че учениците не са мотивирани да размишляват по

“Задаването и намирането на отговори на въпроси е в същността на всичкото изучаване и преподаване”.

(Хенри Б. Айринг, “The Lord Will Multiply the Harvest” (вечер със старейшина Хенри Б. Айринг, 6 фев. 1998 г., стр. 5–6)

тях. Учителите също следва да избягват въпроси, които подхранват противоречия, тъй като това може да разстрои учениците и да всее раздори в класа, които натъжават Духа (вж. 3 Нефи 11:29).

Важно е когато задават въпрос на класа, учителите да дават на учениците време да обмислят своя отговор. Понякога учителите задават въпрос, чакат отговор за една-две секунди и ако никой не даде незабавен отговор, се паникьосват и сами си отговарят. Обаче за ефективните въпроси често са нужни размисъл и разсъждение, като учениците могат да имат нужда от време, за да открият отговора в Писанията или да го формулират съдържателно. Понякога може да бъде полезно на учениците да се даде време да напишат отговора си, преди да го изкажат.

Исус Христос, Главният Учител, използва различни видове въпроси, за да подтиква хората към размисъл и приложение на преподаваните от Него принципи. Неговите въпроси са различни в зависимост от начина, по който Той желае да повлияе на живота на хората, на които преподавал. Някои въпроси насърчавали Неговите слушатели да се обърнат към Писанията за отговор, например когато пита, “Какво е писано в закона, как четеш?” (Лука 10:26). Други въпроси имат за цел да ангажират, например следния, “Какви човеци трябва да бъдете вие?” (3 Нефи 27:27).

Макар да съществува голямо разнообразие от възможни въпроси, има четири основни типа въпроси, които са особено важни при преподаването и изучаването на Евангелието:

1. Въпроси, които канят учениците да *търсят информация*
2. Въпроси, които подтикват учениците да *анализират с цел разбиране*
3. Въпроси, които *приканват към чувства и свидетелство*
4. Въпроси, които *насърчават приложението*

Въпроси, които канят учениците да търсят информация^[5.1.1]

Въпросите за *търсене на информация* помагат на учениците да изграждат своето основно разбиране на Писанията, като ги канят да търсят важни подробности в съдържанието на пасажа. Тъй като въпросите за търсене на информация насърчават учениците да търсят тази информация в пасажите, полезно е те да се задават преди да се прочетат съдържащите отговори стихове. Това съсредоточава вниманието на учениците и им позволява да открият отговорите в разказа в Писанията.

Въпросите за *търсене на информация* често включват думи като *кой, какво, кога, как, къде и защо*. Въпроси, които канят учениците да *търсят информация* включват следните:

- Според Матей 19:22, *защо* богатият младеж си тръгнал натъжен?
- В 1 Царете 17:24, *как* реагирали израилтяните, когато видели Голиат? *Как* реагира Давид в стих 26?
- *Какъв* съвет дава Алма на своя син Сивелон в Алма глава 38, стихове 5–15?

Бележки

Отговорите на въпросите за търсене на информация следва да изградят основното разбиране, на базата на което чрез останалите видове въпроси може да се подхрани по-задълбочено разбиране и приложение. Въпросът на Спасителя, “Според както казват хората, Човешкият Син Кой е?” (Матей 16:13) осигурява един фон от информация. Дадените от учениците отговори ги подготвят за по-задълбочения и провокиращ въпрос, “Но според както вие казвате, Кой съм аз?” (Матей 16:15).

Въпроси, които подтикват учениците да анализират с цел разбиране^[5.1.2]

Въпросите за анализ се задават обикновено след като учениците са се запознали с изучаваните стихове. Те могат да подтикнат учениците да потърсят по-задълбочено разбиране на стиховете. Могат да помогнат на учениците да изследват взаимодействия и модели и да откриват противоположания в Писанията. Въпросите за анализ почти винаги имат повече от един възможен отговор.

Те обикновено служат за постигането на поне една от три цели. Те могат да помогнат на учениците:

- Да разберат по-добре контекста и съдържанието на пасажа от Писанията.
- Да открият евангелски принципи и учения.
- Да придобият по-задълбочено разбиране на тези принципи и учения.

Да разберат по-добре контекста и съдържанието на пасажа от Писанията. Въпросите за анализ могат да помогнат на учениците да разширят своето разбиране на текста на Писанията и описаните там събития, като им помогнат да прегледат пасажите в контекста на техния исторически и културен фон или в светлината на други пасажи от Писанията. Такива въпроси също така могат да помагат на учениците да си изясняват значението на думи и изрази и да анализират подробностите на повествованието за по-задълбочено разбиране. Този процес подготвя учениците да откриват принципи и учения.

Следват примери за този вид въпроси:

- Как обяснението на Исус в Матей 13:18–23 ни помага да разберем неговите учения в стихове от 3 до 8?
- Каква е разликата между реакцията на Ламан и Лемуил и тази на Нефи по отношение на напътствията на ангела? (вж. 1 Нефи 3:31; 4:1–7).
- Какво води до загубата на 116-те страници и подтиква Господ да каже на Джозеф Смит “ти не трябваше да се страхуваш от човека повече, отколкото от Бога”? (У. и З. 3:7).

Да помагат на учениците да откриват евангелски принципи и учения. Когато учениците задълбочат своето разбиране за контекста и съдържанието на Писанията, те могат по-добре да открият принципите и ученията, съдържащи се в тях. Въпросите за анализиране могат да помагат на учениците да извлекат изводи и ясно да изкажат принципите и ученията, намиращи се в пасажа от Писанията (вж. раздел 2.5.1, “Откриване на ученията и принципите на Евангелието” на стр. 26).

Следват някои примери за този вид въпроси:

- Кой принцип се пояснява от успеха на Нефи при придобиването на плочите от пиринч, въпреки големите трудности? (вж. 1 Нефи 3–4).
- Кои учения относно Божието естество можем да научим от Първото видение? (вж. Дж. С.—Ист. 1:15–20).
- Какъв урок можем да научим от усилието, което полага жената с кръвотечението, за да достигне Спасителя, и от последвалият Негов отговор? (вж. Марка 5:24–34).

Придобиване на по-задълбочено разбиране на принципи и учения. Освен да *открият* принципите и ученията, учениците трябва да ги *разберат*, преди да могат да ги приложат ползотворно. Особено полезни са въпросите, които водят до по-ясно разбиране на даден принцип или учение, които насърчават учениците да обмислят принципа в съвременен контекст и ги канят да обясняват своето разбиране на принципа. Следват някои примери:

- Как можем да разберем, че обичаме Бог с цялата си “мощ, ум и сила”? (Мороний 10:32).
- Защо да се молите винаги ще ви помогне да придобиете духовната сила да преодолявате изкушения като злословенето или участието в развлечения, които отблъскват Духа? (вж. У. и З. 10:5).
- Какво поведение и черти на характера ще забележите в живота на човек, който строи върху основата на Христос? (вж. Еламан 5:1–14).
- Като използвате наученото от Алма 40, как бихте обяснили учението за възкресението на ваш приятел, който не е от нашата вяра?

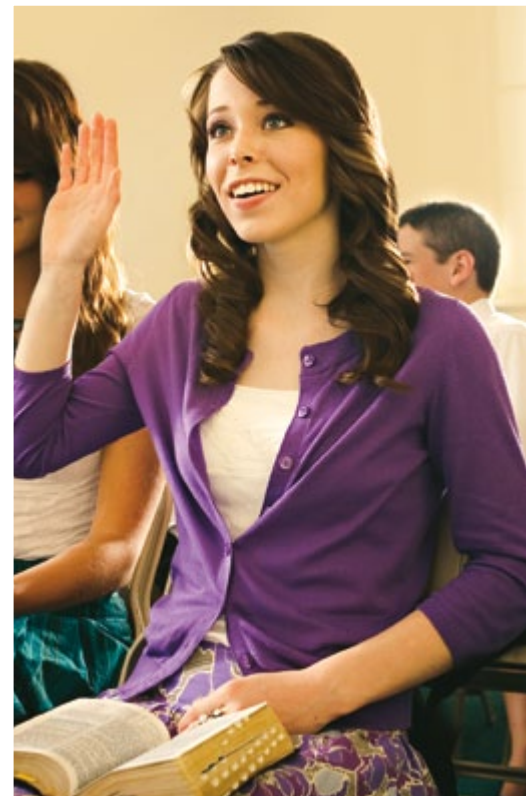
Въпроси, които приканват към чувства и свидетелство^[5.1.3]

Някои въпроси помагат на учениците да *размишляват* върху евангелските принципи и учения и да ги *разбират*, докато други могат да ги подтикнат да *почувстват* по-силно истинността и значението на евангелски принцип или учение в живота им. В много случаи тези чувства създават по-силно желание в сърцата на учениците да живеят по-предано според даден евангелски принцип. В обръщение към учителите в ОСЦ, старейшина Хенри Б. Айринг има предвид този вид въпроси, когато казва:

“Някои въпроси канят вдъхновението. Големите учители задават тези въпроси. ... Ето един въпрос, който може да не покани вдъхновение: “Как да познаем един истински пророк?” Този въпрос изисква отговор, който е списък, опиращ се на спомени от Писанията и на словата на живите пророци. Много ученици могат да участват в отговарянето. Повечето могат да дадат поне едно достатъчно добро предположение. И умовете ще бъдат стимулирани.

Но можем също да зададем въпроса по този начин, просто с малка разлика: “Кога сте чувствали, че сте в присъствието на пророк?” Това ще подбуди учениците да потърсят в паметта си чувства. След питането можем разумно да изчакаме за момент, преди да посочим някой да отговори. Дори онези, които не говорят, ще размишляват за духовни преживявания. Това ще покани Светия Дух” (“The Lord Will Multiply the Harvest”, стр. 6).

Бележки

Бележки

Такива въпроси канят учениците да размишляват върху миналото си, да “потърсят в паметта си чувства” и да си спомнат свои духовни преживявания, свързани с обсъжданото евангелско учение или принцип. Често в резултат на тези въпроси учениците споделят тези чувства и преживявания или дават свидетелство за учение или принцип. Тези въпроси помагат Евангелието да стигне и до сърцето, без да се ограничава само в разума. И когато *почувстват* в сърцата си истинността и важността на евангелското учение или принцип, е по-вероятно те да го приложат в живота си. Следват някои примери за въпроси, които могат да насърчат чувства и да поканят свидетелство:

- Кога сте чувствали мир и радост, произлизащи от прошката към някого?
- Спомнете си за случай, в който Господ е упътил ваши решения, защото сте уповавали на Него, а не на вашето собствено разбиране (вж. Притчи 3:5–6). Как сте били благословени от това?
- Ако можехте лично да изразите вашата благодарност към Спасителя за Неговата жертва за вас, какво бихте Му казали?
- Как животът ви е различен поради случилото се в Свещената горичка?
- Били ли сте свидетели как други хора остават верни в изпитания? Как това ви е повлияло?

Предупреждение: Отговорите на този вид въпроси могат да бъдат особено лични и деликатни. Учителите трябва да се погрижат учениците никога да не се чувстват принудени да отговорят на въпрос, да споделят чувства и преживявания или да дават свидетелство. Освен това учителите следва да помагат на учениците да разберат святото естество на духовните преживявания и да ги насърчават да ги споделят по подходящ начин (вж. У. и З. 63:64).

Въпроси, които насърчават приложението [5.1.4]

Крайната цел на преподаването на Евангелието е да се помогне на учениците да прилагат принципите и ученията в Писанията и да се подготвят да получат благословиите, обещани на верните и послушните. Учениците, които могат да видят как в миналото са били благославяни чрез живот според евангелските принципи, ще имат по-силно желание успешно да ги прилагат в бъдеще и ще бъдат по-подготвени да го правят. Въпросите могат да играят важна роля при помагането на учениците да осъзнаят как да приложат тези принципи при своите конкретни обстоятелства и как ще могат да ги прилагат в бъдеще.

Следват няколко примера за въпроси, които могат да помогнат на учениците да потърсят конкретни начини, по които да прилагат принципите и ученията в живота си.

- Какви промени ще е необходимо да направите, за да освещавате по-добре Господния ден, така че да можете по-пълно да се запазите неопетнени от света? (вж. У. и З. 59:9–13).
- Кой принцип пророкът ви е посъветвал да следвате по-цялостно? (вж. Алма 57:1–27).
- Как принципът *ако търсим първо царството Божие, ще бъдем благословени в други аспекти на живота си* ще ви помогне да подредите по важност вашите цели и дейности през следващите няколко години? (вж. Матей 6:33).

Бележки

могли да му отговорят. Този размисъл може да улесни обучението от страна на Светия Дух.

Перифразирайте въпроса. Понякога на учениците може да е трудно да отговорят на въпрос, защото той не е ясен. Може да е необходимо учителите да перифразират въпроса или да попита учениците дали го разбират. Учителите следва да избягват задаването на няколко последователни въпроса, без да дадат на учениците достатъчно време да се замислят и да формулират съответните отговори.

Слушайте внимателно и задавайте изясняващи въпроси. Понякога учителите са толкова погълнати от мисълта какво следва да кажат или направят, че не обръщат внимание на казаното от учениците. Чрез внимателно наблюдение и изслушване на учениците учителите могат да разберат какви са техните нужди и да водят обсъждането под напътствието на Светия Дух. Учителите могат да получат пълно разбиране на отговорите на учениците, като задават въпроси като следните: "Би ли ми помогнал да разбера какво имаш предвид с това?" или "Можеш ли да ми дадеш пример за това, което имаш предвид?" Задаването на такива изясняващи въпроси често подтиква ученика да сподели по-подробно своите мисли и чувства и кани дух на свидетелство в отговора. Учителите следва да напомнят на учениците да се изслушват взаимно и да не говорят, когато някой друг говори.

“Назначете измежду вас учител и нека не всички едновременно да бъдат говорители, а нека по едно време да говори само един, и нека всички слушат това, което казва, та когато всички са се изказали, всеки да може да се поучи от всеки” .

(Учение и Завети 88:122)

Пренасочвайте коментарите и въпросите на учениците. Често обсъжданията в час следват един модел, при който учителят задава въпрос, ученик отговаря, след което учителят добавя свое проникновение към отговора на ученика преди да зададе следващия въпрос. Обсъжданията могат да станат много по-съдържателни, живи и ефективни, когато учителят пренасочи отговор или коментар на един ученик към друг. Прости въпроси като "Можете ли да добавите нещо към това?" или "Какво мислите за този коментар?" могат да подтикват учениците да обсъждат с ученици. Обикновено това значително подобрява образователния процес. Обикновено, освен ако времето не позволява,

всички ученици, желаещи да направят коментар, следва да получат възможност за това.

Показвайте признателност за отговорите. Когато ученик даде отговор, учителят трябва да покаже признателност по някакъв начин. Това може да стане просто с "благодаря" или коментар по отговора. Когато бъде даден неправилен отговор, учителят трябва да внимава да не засрами ученика. Добрият учител може да формулира своя отговор върху вярна част от коментара на ученика или да зададе изясняващ въпрос, който да му позволи да преосмисли отговора си.

Четене на Писанията в час [5.3]

Четенето на Писанията в час може да помогне на учениците да опознаят и по-добре да разбират изучаваните стихове. То може също така да им помогне да станат по-уверени в способността си да четат Писанията самостоятелно. Учителите трябва да внимават да не засрамват ученици, които не четат добре или са много срамежливи. Тези, които предпочитат да не

четат, не трябва да бъдат насилвани да го правят, но учителите могат да ги насърчават да участват по начини, с които се чувстват по-удобно. Например, даването на кратък пасаж, с който ученикът да се подготви предварително, може да бъде подходящ начин да се мотивира участието му в час.

Следват няколко начина да се четат Писанията в час:

- Учениците четат на глас, последователно или заедно.
- Учениците четат едни на други.
- Учениците прочитат даден пасаж наум.
- Определяне на различни ученици да прочетат репликите на различните хора в разказа.
- Четене пред учениците, които проследяват текста в техните Писания.

Представяне на учителя [5.4]

Макар да е важно учениците да взимат активно участие в образователния процес, за да могат да разбират и прилагат Писанията, това не заменя нуждата учителят епизодично и по уместен начин да представя информация, докато учениците слушат. За целите на този наръчник моментите, в които учителят говори, а учениците слушат, се наричат "представяне на учителя". Когато се използва уместно, представянето на учителя може да обогати останалите преподавателски методи. Обаче ако се използва прекомерно, тази съсредоточена върху учителя дейност ограничава ефективността на преподаването и възможността на учениците да изучават чрез учение и вяра.

Представянето на учителя може да бъде много ефективно, когато се обобщава голямо количество материал, представя се нова за учениците информация, преминава се на друга част на урока или се правят изводи. Може да се наложи учителят да обяснява, изяснява и дава примери, за да могат учениците по-ясно да разбират контекста на пасажа от Писанията. Учителят също така може да набляга на ключови учения и принципи, като увещава учениците да ги прилагат. И може би най-важното, учителите могат да свидетелстват за евангелските истини и да дават израз на своята обич към Небесния Отец и Неговия Син.

Когато учителят прави своето представяне, както при всеки преподавателски метод, учителите следва да наблюдават възприемчивостта на учениците, като си задават въпроси, подобни на следните: "Дали моите ученици са заинтересувани и съсредоточени?" и "Разбират ли те представянето?" В крайна сметка, ефективността на този и който да било друг преподавателски метод се определя от това дали учениците научават чрез Духа, разбират Писанията и дали имат желанието да прилагат наученото.

Следните идеи могат да помогнат на учителя да използва този метод по-ефективно.

Планиране на представянето на учителя по време на урока. Понякога учителите внимателно подготвят другите части на урока, без да отделят същото внимание на разделите, през които ще говорят най-много. Една от

Бележки

Бележки

трудностите при представянето на учителя се състои в следното: учениците лесно могат да станат пасивни участници в образователния процес. Затова представянето на учителя също се нуждае от внимателно планиране и подготовка, което включва решението на учителя как да започне и как да развие представянето по логичен начин.

Когато се планира такова представяне, учителите следва внимателно да обмислят къде е особено важно за учениците за вземат активно участие. По принцип с развитието на урока от разбиране на контекста и съдържанието на пасажа от Писанията към откриването, обсъждането и приложението на принципи и учения необходимостта учениците да вземат активно участие нараства.

Комбиниране на представянето на учителя с други методи. Ефективното представяне на учителя в класната стая следва да се използва като част от един урок, който обхваща други методи и подходи при преподаването. Представянето следва да бъде достатъчно гъвкаво, за да позволява промяна, ако отегчението или объркването на учениците стане явно. По този начин, дори когато учителят говори, фокусът остава върху учениците и изучаването, като учителят може да прави необходимите промени. Представянето на учителя е било сравнявано с връвта в перлена огърлица. Перлите представляват отделните методи, използвани от учителя (въпроси, обсъждане, работа по групи, аудиовизуални презентации, и т.н.), но те са нанизани заедно от напътствията и обясненията на учителя. Самата връв не прави огърлицата.

Разнообразие. Има начини да се постигне разнообразие при представянето на учителя. Учителите могат да избягват еднообразието, като променят интонацията и силата на своя глас и като се местят из стаята по време на представянето. Също така може да се представят различни видове материал. Например учителите могат да разказват истории, да използват подходящ хумор, да обсъждат картини или друг вид представяне в стаята, да четат цитати, да пишат на дъската, да показват аудиовизуални материали и да дават свидетелство. Уместното разнообразие в представянето на учителя следва винаги да подобрява способността на учениците да разбират и прилагат Писанията.

Разкази [5.5]

Разказите могат да изграждат вярата на учениците в Евангелието на Исус Христос. Те могат да подбуждат интереса и да помагат на учениците да разбират Евангелието чрез опита на някой друг. Разказите могат да бъдат особено полезни при помагането на учениците да разберат евангелските принципи, които са били открити в пасаж от Писанията. Като илюстрират даден евангелски принцип в съвременен контекст и допълват контекста на Писанията, разказите могат да помагат на учениците да разберат отношението на евангелския принцип към техния живот, както и да почувстват желанието да го прилагат.

Старейшина Брус Р. Маконки учи: “Разбира се, няма нищо нередно в споделянето на укрепващ вярата разказ за събитие в нашата диспенсация. ... Наистина, това трябва да бъде насърчавано. Трябва да положим всяко възможно усилие да покажем, че днес в живота на светиите се случват неща, на които верните са се радвали в древността. ...

Вероятно най-добрият модел в представянето на укрепващ вярата разказ е да се преподаде съдържанието се в Писанията, след което върху него да се сложи печата на реалността, като се разкаже за нещо подобно или идентично, случило се в нашата диспенсация и на нашите хора и—в идеалния случай—на нас самите” (“The How and Why of Faith-Promoting Stories”, *New Era*, юли 1978 г., стр. 4–5).

Учителите могат да споделят разкази от живота на пророците и от историята на Църквата, както и разкази от обръщания на обща конференция и в църковните списания. Те също така могат да споделят истински разкази на лични преживявания. Някои от най-значимите и въздействащи образователни преживявания се случват, когато учителите канят учениците да споделят разкази от собствения си живот, които показват как са били благословени от живота според даден принцип.

Следва да се обърне внимание на някои предупреждения и съвети относно споделянето на разкази.

- Ако споделянето на разкази се превърне в основния метод или преподавателска техника, урокът може да се съсредоточи върху самите разкази, като така се ограничи времето, прекарано в изучаване на Писанията и се засенчат изложените в тях учения и принципи.
- Споделянето на твърде много разкази от живота на учителите може да предизвика възвеличаването им, като така рискуват да “представят себе си за светлина на света” (2 Нефи 26:29).
- Макар разказите да могат да изясняват и оживотворяват преподаването на Писанията и да помагат на учениците да чувстват силата на Духа, те никога не трябва да бъдат използвани за емоционална манипулация.
- Учителите следва да не украсяват фактите на истинен разказ, за да го направят по драматичен или въздействащ.
- Ако разказът не е истинен, като например хумористичен разказ с поука, това трябва да бъде ясно посочено в началото.

Обсъждания и задачи на малки групи [5.6]

Понякога е полезно класът да се раздели на двойки или малки групи, така че учениците да могат да участват заедно в образователна дейност или обсъждане. Дейностите на малки групи често позволят на по-голям брой ученици да участват и могат да осигурят безопасна за учениците среда, където те да споделят чувства, мисли и свидетелства един с друг. Тези дейности могат също така да дадат възможността на учениците да преподават Евангелието на другите и да ги подготви за това в бъдеще. Обсъжданията на малки групи могат по ефективен начин да включват онези, които изглежда губят интерес и концентрация, като също така дават възможност на учениците да развиват своите умения да общуват и укрепват уместните социални и духовни взаимоотношения. Те също така могат да дават увереност на притеснителни ученици, като ги подтикват да участват по-съдържателен начин.

Бележки

Бележки

Когато каните учениците да работят по двойки или на малки групи, полезно е да имате предвид следното:

- Преди да разделят учениците на малки групи, учителите следва да дадат ясни указания какво се очаква от учениците по време на дейността. Често е от полза тези указания да бъдат написани на дъската или на лист за раздаване, което позволява на учениците да се консултират с тях по време на дейността.
- Образователните дейности на малки групи, които са свързани с живота и обстоятелствата на учениците, по принцип подбуждат по-голям интерес и участие.
- Посочването на ръководител за всяка група, както и времева рамка, помага на групата да се съсредоточи върху работата. Често се случва при продължителни дейности на групи те да свършват работата по различно време, като така да предизвикат безредие в класната стая.
- По принцип учениците участват в дейността с по-голям интерес, ако учителят предварително ги покани да се подготвят да споделят и да преподават пред класа нещо научено от дейността. Това също така дава възможности на учениците да преподават Евангелието на други хора.
- Учениците често работят по-добре на групи, когато, преди да се съберат заедно, изучат стихове от Писанията, прочетат цитат или изпълнят друга задача.
- В групи от пет или повече ученици може да се окаже трудно всеки един да участва пълноценно. Освен това на по-голямата група по принцип е по-трудно да се съсредоточи върху работата.
- Работата в малки групи може да не бъде най-добрият начин за намиране на прости отговори поради времето, необходимо за организирането на групите.
- Прекомерното им използване може да намали тяхната ефективност.

По време обсъждането и работата на малки групи учениците могат да се разсеят от целта на дейността, да започнат да говорят по лични въпроси или да подхождат несериозно. Учител, който се включи активно, като обикаля от група на група и наблюдава образователната дейност, може да помогне на учениците да не се разсейват и да се възползват максимално от задачата.

Писмени упражнения [5.7]

Учителите следва да канят учениците да участват в писмени упражнения, например водене на бележки, писане в дневник, попълване на работни листове, записване на лични наблюдения и писане на есета. Когато учениците от време на време биват канени да отговорят писмено на задълбочен въпрос, тяхното мислене се изяснява и задълбочава. Поканата към учениците писмено да отговорят на въпрос преди да споделят мислите си с класа им дава време да формулират идеите си и да получат впечатления от Светия Дух. Учениците могат да бъдат по-склонни да споделят своите мисли, след като са вече написани, като често споделеното ще бъде по-съдържателно. Редом с други предимства, писмените доводи дават възможност на учениците да участват лично, да получават вдъхновение, да

Бележки

се подготвят да преподават и споделят чувствата си с други хора, да разпознават ръката Господна в живота си и да дават израз на свидетелството си. Когато учителите решават кои писмени упражнения са подходящи, те следва да имат предвид следния принцип, споделен от старейшина Дейвид А. Беднар: “Записването на това, което научаваме, мислим и чувстваме, докато изучаваме Писанията, е още един вид размишление и силна покана към Светия Дух да продължава да ни обучава” (“Because We Have Them before Our Eyes, *New Era*, апр. 2006 г., стр. 6–7).

Писмените упражнения за по-малки ученици или такива с ограничени възможности следва да бъдат адаптирани, за да се подпомогне техният успех. Например, учителят може да подготви упражнение за попълване, където се дава повече информация, отколкото се изисква от тях. Учителите могат да помагат на тези ученици, като съсредоточат писменото упражнение над къси пасажи от Писанията и конкретни въпроси и им дават достатъчно време да изпълнят упражнението.

По принцип учениците извличат най-много от писмените дейности, когато:

- Учителите дадат ясни писмени инструкции, към които учениците могат многократно да се обръщат при изпълнението на задачата.
- Дейността съсредоточава техните мисли върху евангелски истини, имащи отношение към техните обстоятелства.
- Дейността им помага да открият лично приложение на тези истини.
- Учениците са подкрепяни и подпомагани от своя учител през цялото писмено упражнение.
- Се установи времева рамка, съобразена с трудността на упражнението.
- Учениците са канени да обясняват, споделят или свидетелстват за наученото от дейността.
- Учениците са уверени, че писмените упражнения, които се съсредоточават над лични чувства, няма да бъдат споделяни с други хора, включително учителя, без позволението на ученика.
- Дейността е съдържателна част от плана на урока и не се дава като трудна задача или наказание за лошо поведение.
- За изпитващите трудности при писане се осигуряват алтернативни методи за записване на мисли и идеи. Това може да стане, като друг ученик служи за писар, направи се аудио запис и т.н.
- Писмените упражнения не се използват прекалено.

Черна или бяла дъска [5.8]

Добре използваната черна или бяла дъска може да бъде доказателство за добрата подготовка на учителя и да допринесе за чувството на целенасоченост в класната стая. Ефективната употреба на дъската по време на урока може да подготвя учениците да изучават и да подканва към съдържателно участие, особено при онези от тях, които учат главно визуално. Когато се използва дъската, учителите

Бележки

следва да пишат с четливо с достатъчно големи букви, видими от всички, като се погрижи материалът да бъде добре разположен, подреден и лесен за четене. Където няма да разположение черна или бяла дъска, голям лист хартия или табло с постери може да изпълнява същата роля.

На дъската учителят може да запише основните точки и принципи на урока, да направи диаграма на учение или събитие, да нарисува карта, да начертае таблици на исторически събития, да изброи елементи, открити от учениците в Писанията и да направи още много неща, които да подобрят изучаването.

Предмети и картини [5.9]

Често се оказва трудно да преподават неосезаемите аспекти на Евангелието. Използването на предмети и изображения може да бъде ефективен начин да се помогне на учениците да разбират духовни принципи. Например, един познат предмет като сапуна може да помогне на учениците да разберат абстрактния принцип покаяние. Спасителят често говори за земни предмети (като хляб, вода, свещи и шиници), за да помогне на слушателите си да разберат духовни принципи.

Обектите и изображенията могат да помогнат на учениците да си представят как са изглеждали хората, местата, събитията, предметите и символите в Писанията. Вместо само да говори за ярем (вж. Матей 11:28–30), учителят може да донесе ярем в час, да покаже изображение на такъв или да го нарисува на дъската. Учениците биха могли да помиришат и подържат цветете, докато четат за “полските кремове” (Матей 6:28–29). Биха могли да опитат неквасен хляб.

Предметите и изображенията, включително картите и таблиците, могат ефективно да помагат на учениците да визуализират, анализират и разбират Писанията, особено когато се използват за насърчаване на обсъждане. Когато предмет или картина са изложени при пристигането им в класната стая, това може да подобри образователния климат и да подбуди интереса на учениците.

Две предупреждения следва да се вземат под внимание, когато се използват предмети и картини: Първо, те трябва винаги да допълват целта на урока, а не да отвличат вниманието от нея. Второ, разказът от Писанията, а не интерпретацията на художника на събитието или разказа, следва винаги да служи за източник на обсъждането на обстановката и подробностите на даденото събитие.

Аудиовизуални и компютърни презентации [5.10]

Писанията са изпълнени с разкази за това как Господ помага на Своите чедата да разберат ученията Му чрез картина и звук (вж. 1 Нефи 11–14; У. и 3. 76; Моисей 1:7–8, 27–29). Когато се използват уместно и ефективно, аудиовизуалните и технологичните източници могат да помагат на учениците по-добре да разбират Писанията и да научават и прилагат евангелски истини.

Аудиовизуалните материали могат да изложат важни събития от Писанията и да помогнат на учениците да визуализират и преживеят тези събития.

Тези източници могат да онагледят начина, по който хората са приложили евангелски принципи, за да преодолеят своите трудности и проблеми, като дадат възможности на Духа да даде свидетелство за истината.

Компютърните технологии позволяват на учителите да показват видео сегменти, важни въпроси, изображения или цитати на висши ръководители и да подчертават открити по време на урока принципи и учения. Компютърните презентации също така могат да бъдат използвани по начин, много подобен на приложението на черната или бяла дъска—да се схематизират ключови точки на урока, да се излагат номера на глави и стихове от Писанията и да се предоставят визуални инструкции за образователни дейности. Използването на технологиите по тези начини може да помага на учениците, които се учат визуално, и на всички ученици да организират и по-добре да разбират изучавания материал.

Използването на аудиовизуални, компютърни и други източници следва да прави уроците ясни, интересни и запомнящи се, като не пречи на учениците да чувстват подтиците на Духа.

Аудиовизуалните презентации могат най-добре да помагат на учениците да изучават и прилагат евангелските принципи, когато се използват за стимулиране на мисли и чувства и за въвличане на учениците в текста на Писанията. Може да е полезно на дъската да се напишат конкретните неща, които учениците биха могли да потърсят, или въпроси, върху които да размишляват, докато гледат или слушат презентацията. Също така може да е полезно да се правят паузи по време на презентацията, за да се задават въпроси или да се обръща внимание на информация, която да помогне на учениците. В много случаи само откъс от аудиовизуалния източник ще е достатъчен, за да постигне целта на учителя. Учителите, които заедно с медиите и технологиите използват други методи, например обсъждане и писмени упражнения, увеличават възможността евангелските принципи да бъдат разбрани и възприети. Когато има възможност, могат да се използват субтитри, които да увеличат разбирането и запомнянето при някои ученици, особено тези, които изпитват затруднения със слуха.

Когато се използват аудиовизуални източници или компютърни технологии, учителите следва да пригответ апаратурата преди началото на часа и да се уверят, че функционира правилно. Те следва също така да се погрижат всички ученици да могат да виждат и чуват презентацията от местата си. Преди началото на урока учителите следва да подготвят аудиовизуалния или компютърния източник, за да бъде готов за ползване в определения момент на урока. Също така може да се окаже добра идея учителите предварително да тестват техниката преди началото на урока, за да се научат да я ползват.

Бележки

Ръководни принципи [5.10.1]

Може би повече от всеки друг преподавателски метод използването на аудиовизуални източници и технологии се придружава от присъщи трудности и възможни усложнения. Учителите следва мъдро да преценяват кога аудиовизуалното или компютърно представяне би било подходящо и полезно за образователния процес. Твърде честата употреба на технологии може да направи уроците твърде съсредоточени върху тях и медиите, а не върху Писанията и изучаващите. Следните въпроси могат да помагат на учителите да вземат мъдри решения в използването на аудиовизуални и компютърни източници:

- 1. Дали източникът помага на учениците да научат важни неща? Аудиовизуалните представяния могат да бъдат много развличащи и впечатляващи за учениците, но дали те пряко допринасят за целите на урока и това, което учениците имат нужда да научат? Използването на тези източници за развлечение и начин да се запълва времето не са достатъчни причини за ползването им. Учителите следва да гледат и да изслушват всяко едно представяне, преди да го използват в час, за да бъдат сигурни, че то подсилва и подкрепя обсъжданите стихове и ученията и принципите, преподавани в урока.
- 2. Източникът подпомага ли урока или урокът се съсредоточава върху него? Старейшина Бойд К. Пакър съветва: "Аудио и визуалните помагала в урока могат да бъдат благословия или проклетие в зависимост от начина на тяхната употреба. Те могат да бъдат сравнени с подправките в едно ястие. Трябва да бъдат използвани умерено, за да акцентират върху нещо в урока или да го направят по интересен" (*Teach Ye Diligently*, рев. изд. 1991 г., стр. 265).
- 3. Дали материалът е подходящ, бидейки в хармония с църковните стандарти? Назидава ли? Много циркулиращи в света материали могат да предават добро послание, но често в тях има нежелано съдържание, което може да отблъсне Духа или да гледа леко на идеи, които не са в хармония с ученията на Евангелието. Дори когато някой видео или аудио откъс е подходящ, той не трябва да бъде използван, ако произлиза от източник, който съдържа неподходящ материал. Противоречиви или сензационни материали обикновено не изграждат вярата и свидетелството.
- 4. Дали показването му ще наруши закони за авторското право или други приложими закони? Много видео материали, песни и други аудио материали се ползват съгласно закони за авторското право или договори за ползване. Важно е всички учители и ръководители в Семинара и Института да спазват законите за авторското право на страната, в която преподават, и да действат в рамките на приложимите закони и разпоредби, така че нито те, нито Църквата да могат да попаднат под ударите на закона.

Следните ръководни принципи се отнасят към учителите и ръководителите в Семинара и Института във всички страни.

Използване на изготвени от Църквата материали [5.10.2]

Освен ако не е посочено иначе на съответния изготвен от Църквата материал, учителите могат да показват филми, видео откъси, изображения и музикални записи с нестопанска цел в Семинара и Института. Музиката

от *Химни, Детски песни* и църковните списания могат да се използват с нестопанска цел в Семинара и Института, освен когато за дадения химн или песен изрично е посочено ограничение. Учителите и ръководителите в Семинара могат да свалят от Интернет изготвени от Църквата материали и да ги показват в час, освен ако тези материали не съдържат ограничение, което забранява това.

Бележки

Използване на материали, които не са изготвени от Църквата [5.10.3]

По правило, софтуер и аудиовизуални материали не трябва да се свалят от Интернет и показвани в час, освен ако не са били закупени съответните лицензии. Освен ако филм, песен или друг аудиовизуален материал не е притежаван от Църквата, във всяка държава съществува значителен риск ползването на този материал да нарушава законите за авторски права. Затова, като общо правило, учителите и ръководителите в Семинара и Института по света не трябва да показват в часовете материали, които не са изготвени от Църквата.

Копирането на медии, съдържащи защитена от авторско право музика (като музика на ноти и музикални записи) е пряко нарушение законите, защитаващи авторското право, освен ако не е получено писмено разрешение от собственика на авторските права. Копирането на защитен от авторско право текст на песен е също незаконно без разрешение.

Следните ръководни принципи излагат някои изключения на американските закони, защитаващи авторското право, които биха позволили на учителите и ръководителите в Семинара и Института в САЩ да показват видео материали в час, без да са получили предварително разрешение от собственика на авторските права. Макар в други държави да съществуват такива изключения, учителите в Семинара следва да се свържат с Офиса за интелектуална собственост, за да се определи дали съответните закони и изключения могат да се прилагат в дадената страна, преди да покажат видео откъсите от филми и програми, записани в ефир или свалени от Интернет.

Гледане на филми. Законите на САЩ включват изключение, което дава възможност на учителите и учениците да гледат филми в час, без да са закупили лицензия за това. Обаче филмите могат да бъдат използвани според това изключение само ако са спазени следните условия. Откъсът от филма трябва да бъде: (а) от законно копие; (б) да се гледа при в присъствието на учителя; (в) да се гледа в класна стая или място, предназначено за преподаване; (г) да се гледа от образователна организация с нестопанска цел (като Семинара и Института) и (е) да се гледа с цел, пряко свързана с материала за обучение, а не за развлечение. Гледането на закупени или взети под наем филми преди, по време и след час само с цел забавление е незаконно и нечестно. И почти винаги това е така, когато се гледа цял филм.

Гледане на програми, записани в ефир. В САЩ телевизионни програми, които се гледат без такса от широката общественост и се записват в ефир или по кабел, могат да бъдат гледани по време на урока само ако са спазени следните условия: (а) Записът се задържа не повече от 45 дни, след което бива изтрит. (б) Записът се гледа в класната стая в рамките на първите 10 дни след направата му (след първите 10 дни, в рамките на 45-те дни записът може да бъде използван само за оценка от страна на учителя или за да се реши дали програмата може да бъде използвана при

Бележки

бъдещи уроци). (в) Записът се показва само веднъж (два пъти, ако е необходимо образователно повторение). (г) Записът се гледа в класна стая или място, предназначено за преподаване. (д) Цялостното послание или съдържание на програмата не е променено. (е) На копие не се правят копия, които да бъдат споделени с други хора. (ж) Записът трябва да съдържа излъчената обява с авторското право. (з) Програмата не трябва да бъде смесвана с откъси (физически или електронно) от други програми с цел създаването на “преподавателски клип” или друг продукт.

В допълнение на вече изложените изисквания, видео откъсите от филми и програми, записани в ефир или свалени от Интернет, трябва: (а) да показват само откъс от филма или програмата; (б) да бъдат гледани без промяна или редакция на самата програма; (в) да не бъдат показвани по начин, който предполага, че създателите или собствениците на програмата одобряват Църквата, Семинара и Института и техните програми и учения, или по начин, който предполага, че Църквата, Семинара и Института одобряват програмата или нейните създатели и собственици; (г) да не бъдат гледани по начин, който спорно подкрепя Църквата или семинарите и институтите и (д) да бъдат гледани в съответствие с всички известни правила за ограничение на съдържанието, следвани в Църквата.

Ако учителите и ръководителите имат въпроси, които не намират отговор в тези ръководни принципи, те могат да се отнесат към 21.1.12, “Copyrighted Materials” в Църковния наръчник (*Handbook 2: Administering the Church* 2010 г., 21.1.12). И ако след това възникне нужда, свържете се с:

Intellectual Property Office
50 E. North Temple Street, Room 1888
Salt Lake City, UT 84150-0018
Телефон: 1-801-240-3959 или 1-800-453-3860, вътрешен 2-3959
Факс: 1-801-240-1187
Е-мейл: cor-intellectualproperty@ldschurch.org

Музика [5.11]

Музиката, особено химните на Църквата, могат да играят важна роля в подпомагането на учениците да чувства Светия Дух в процеса на изучаване на Евангелието. В увода на църковния сборник с химни Първото Президентство заявява: “Вдъхновяващата музика е съществена част от нашите църковни събрания. Химните приканват Духа Господен, създават чувство на благоговение, обединяват ни като членове и ни предоставят начин да отправим възхвала към Господ.

Някои от най-великите проповеди са изнесени чрез химни. Химните ни подтикват към покаяние и добри дела, изграждат свидетелство и вяра, поддържат слабите, утешават скърбящите и ни вдъхновяват да устоим до край” (*Химни*, ix). Старейшина Далин Х. Оукс учи: “Чудя се дали ползва-

ме пълноценно този изпратен от небесата източник в нашите събрания, в нашите уроци и в нашите домове. ...

Нашата свята музика представлява ефективна подготовка за молитва и преподаване на Евангелието” (“Worship through Music”, *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 10, 12). Учителите следва да помагат на учениците да разбират важното място на музиката в поклонението и как тя може да помага в създаването на климат, в който Духа може да действа ефективно.

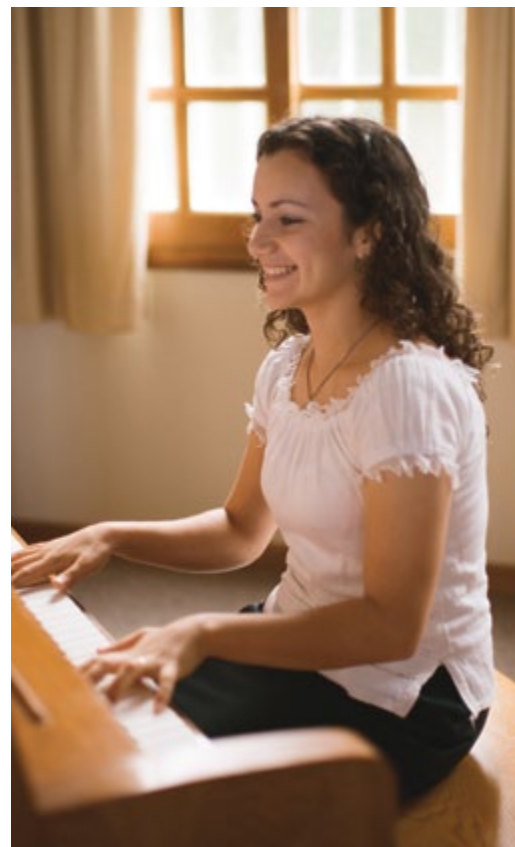
Следват няколко начина, по които учителите могат да ползват музика, за да подобрят образователния процес, в който учениците участват:

- Пускане на вдъхновяваща музика, докато учениците пристигат в час или докато работят върху писмено упражнение.
- Канене и насърчаване на учениците да участват съдържателно, когато всички пеят химн в час.
- Преглед на евангелски принципи и осигуряване на допълнителни проникновения по време на урока чрез пеене на химн или куплет на химн, който има отношение към преподаваното. На края на сборника са поместен показалци както по стихове, така и по теми, които могат да помогнат в това отношение.
- Осигуряване на възможности, при които пеенето на думите на химните може да помогне на учениците да дават свидетелство за ученията и принципите на Евангелието.
- Канене на учениците да пеят подходяща музика в клас.

Когато се вземат решения относно използването на музика в класната стая с каквато и да била цел (като музика за фон, овладява или запаметяване на стихове) е важно да се помни следното предупреждение на старейшина Бойд К. Пакър: “Положени са значителни усилия свещени евангелски теми да се вместиат в съвременна музика с надеждата нашите млади хора да бъдат привлечени от посланието. ... Не знам как това може да стане и в резултат да се получи нараснала духовност. Не мисля, че това може да се получи” (*That All May Be Edified*, 1982 г., стр. 279). Учителят има отговорността да се погрижи използваната в образователния процес музика да бъде в хармония с Църковните стандарти, като в никакъв случай не отблъсква Духа Господен.

Общи напътствия и предупреждения [5.12]

Макар желанието да се изграждат добри взаимоотношения с учениците да е важно, желанието за похвала, ако остане неразпознато и неконтролирано, може да накара учителите да се грижат повече за мнението на учениците за тях, отколкото за подпомагането им в тяхното изучаване и развитие. Това често кара учителите да заместват методи, имащи за цел да канят Светия Дух, с методи, които ги представят по-добре в очите на учениците. Учителите, които попаднат в този капан, извършват свещеноско лукавство, защото “представят себе си за светлина на света” (2 Нефи

Бележки

26:29). Учителите следва да внимават тяхното използване на хумор, лични разкази и които и да било преподавателски методи да не се прави с цел развлечение, впечатляване и спечелване на похвала от страна на учениците. По-скоро учителите по религия следва да се съсредоточават върху това да прославят Небесния Отец и да водят учениците си към Исус Христос.

Президент Хауърд У. Хънтър учи: “Сигурен съм, че разпознавате възможната опасност на това да бъдете толкова влиятелни и убедителни, че вашите ученици да изграждат вяроност и зависимост по-скоро към вас, отколкото към Евангелието. Това е един наистина прекрасен проблем, с който да се борим, и можем само да се надяваме, че вие сте толкова харизматични като учители. Но в него се крие истинска опасност. Точно затова трябва да каните учениците си сами да изучават Писанията, а не само да им представяте вашата интерпретация на тях. Точно затова трябва да каните учениците да чувстват Духа Господен, не само да им предлагате личния си поглед върху този процес. Точно за това, в крайна сметка, вие трябва да водите учениците директно към Христос, а не само при човека, който преподава Неговите учения, независимо колко красноречиво. Вие няма винаги да бъдете до тези ученици. Не ще можете да ги държите за ръка, след като са приключили с гимназията и университета. Вие нямате нужда от лични ученици” (“Eternal Investments” (вечер с президент Хауърд У. Хънтър, 10 фев. 1989 г.), стр. 2).

Също така следните съвети и предупреждения могат да се отнесат към всички преподавателски методи и ситуации:

- *Състезателен дух.* Учителите следва да бъдат внимателни, когато провеждат състезателни дейности по време на урока, особено когато учениците се състезават лично един срещу друг. Състезателния дух може да предизвика раздор, обезсърчение, присмех и чувство на срам, които карат Духа да се отдръпне.
- *Отрицателни реакции.* Учителите следва с мъдрост да изразяват разочарование към класа и отделни ученици. Повечето ученици в някаква степен се чувстват слаби и неуверени, което налага по-скоро те да бъдат подкрепяни и насърчавани, отколкото критикувани за своите неуспехи.

6

Постоянно усъвършенстване на учителя

Когато учителите се стремят да прилагат принципите и методите, описани в този наръчник, те следва с постоянство и търпение да се стремят към усъвършенстване. Учителите следва да изучат принципите на ефективното преподаване и да усвоят ефективни преподавателски умения ред по ред, чрез изучаване, вяра, търпение и натрупване на опит. Съществуват множество начини да се оцени ефективността на преподаване и да се получи информация за необходимо подобрене. В това отношение учителите могат да се възползват от организирани, структурирани методи като наблюдение и оценка от колеги, висшестоящи и ученици. Съществуват също неорганизиранни методи, като слушане на учениците, наблюдаване на други учители и споделяне на идеи и преживявания с колеги.

Един от най-ценните източници на информация може да бъде самооценката под напътствието на Светия Дух. Старейшина Хенри Б. Айринг учи:

“След урока можете да отделите момент, за да се помолите да видите ясно какво се е случило в час и какво се е случило в живота на учениците. Можете да правите това по ваш собствен начин, като аз го правя така: Питам се, “Каква ли аз нещо или някой друг каза ли нещо, което ги въздигна духовно” ...

Ако попитате с молитва, смирено и с вяра, понякога—вероятно често—ще си спомните изражението на някой ученик, гласа на друг или дори начина, по който ученик се е изправил и навел напред в даден момент на урока, като тези неща ще ви дадат увереността, че те са били въздигнати.

Още по-важното е, че този размисъл ще ви даде възможност да се учите. Можете да научите какво е станало в класната стая и по този начин да разберете какво да правите, за да можете отново и отново да осигурявате за вашите ученици тези духовно въздигащи преживявания” (“Converting Principles” (коментари на вечер със старейшина Л. Том Пери, 2 фев. 2 фев. 1996 г.), стр. 2).

Когато учителите желаят да подобряват уменията си, за да преподават по начин, който удовлетворява Отец в Небесата, Той ще ги вдъхновява при тяхната подготовка, ще укрепва връзката им с учениците, ще подкрепя усилията им в класната стая и ще ги благославя със Своя Дух, така че пълноценно да изпълняват делото Му. Той също така ще им помага да разпознават сферите, в които могат да се усъвършенстват, когато се стремят да преподават по начин, който води учениците към разбиране и упование на ученията и Единението на Исус Христос.

Крайната цел на всеки религиозен преподавател следва да бъде възможно най-доброто представяне на Спасителя на света като “от Бога ... дошъл учител” (Иоана 3:2). Като говори на учители в Семинара и Института, старейшина Бойд К. Пакър казва: “Качествата, които съм имал привилегията да забележа във вас, братя и сестри, с течение на годините, са нищо повече или по-малко от образа на Главния Учител, виден на лицето ви. Вярвам, че когато вършите правилното, според дадените ви задължения и приоритети, Христовият образ се отпечатва на лицата ви. И за всички практически цели, в онази класна стая, в онзи момент, с това изражение на лицето и с това вдъхновение, вие сте Той и Той е вас” (“The Ideal Teacher” (обръщение към преподавателите в Семинара и Института, 28 юни 1962 г., стр. 5–6).

Господното обещание [6.1]

Преподаването на Евангелието е Господно дело и Той желае учителите в Семинара и Института да имат успех в него. Когато учителите и ръководителите Го призовават всеки ден, те ще усещат Неговата подкрепа. Той дава следното обещание на онези, които се стремят да живеят според Неговото Евангелие и да го преподават:

“Ето защо, истина ви казвам, издигнете гласовете си към този народ, изказвайте мислите, които Аз ще поставя в сърцата ви и няма да бъдете посрамени пред човешките, защото ще ви бъде давано на часа, да, на момента, каквото трябва да кажете.

Но заповед ви давам Аз, че каквото и да провъзгласявате в Мое име, трябва да го провъзгласявате с тържественост в сърцето и с дух на кротост във всяко нещо.

И Аз ви давам това обещание, че доколкото вършите това, Светият Дух ще се излее в даването на свидетелство за всичко, което ще кажете” (У. и З. 100:5–8).

Азбучен указател

А

Адаптиране на урока 13, 17, 51, 56, 57, 66

Айринг, Хенри Б.

въпросите са същността на изучаването и преподаването ... 58

говорете за Духа внимателно 13

два погледа върху Евангелието 54

единствено чрез Духа..... 11

нашата цел като учители 1

не е възможно да се разбере

всичко, което са имали предвид

авторите на Писанията..... 53

някои въпроси канят

вдъхновението 61

Писанията уголяват жаждата 48

Писанията ще привличат

учениците..... 48

прецизно изпълнение на

материални неща..... 8

придържайте се към съдържанието

на учебната програма 51

разлика между принцип и учение. 26

самооценка чрез молитва..... 78

системното подчинение води до

усъвършенстване..... 3

търсене на обръщащи във вярата

принципи 53

учениците търсят знание с вяра 6

Анализиране 27, 29, 32, 40, 44, 60, 70

Вж. и Въпроси, които подтикват

учениците да анализират с цел

разбиране

Аудиовизуални у компютърни

представяния 70–71

ръководни принципи..... 72

Б

Балард, М. Ръсел
свидетелството променя живота... 33

Беднар, Дейвид А.

вдъхновеното от вяра действие

показва желание 6

взаимовръзки, модели и теми..... 23

писането кани Светия Дух 69

Светият Дух прониква в сърцето 6

четене на Писанията от начало
до край 39

Бенсън, Езра Тафт

авторите на Писанията са видели

нашия ден..... 53

взаимоотношения между съпруг

и съпруга 3

за учителите е важно да изучават

Евангелието..... 20

Писанията следва да бъдат

първичен източник 51

Благоговение 50, 56–57

Бяла дъска

Вж. Черна или бяла дъска

В

Взаимовръзки “ако-тогава” 28

Взаимоотношения

с другите 2, 3

с учениците..... 3, 13–14, 50, 76, 78

със свещеническите

ръководители..... 3, 8–9

Видео

Вж. Аудиовизуални и компютърни

представяния

Визуализиране 22, 70

Всекидневно изучаване на Писанията 7,

10, 19–20

Въпроси..... v, 22, 29, 50, 57, 58–62

които канят учениците да търсят

информация..... 59

които насърчават приложението.. 62

които подтикват учениците да

анализират с цел разбиране..... 29,

60–61

които приканват към чувства и

свидетелство 30, 33, 61–62

Въпроси за търсене на информация

Вж. Въпроси, които канят учениците

да търсят информация

Вяра..... 47–49

в Господ 48

вдъхновено действие..... vi, 6

Вж. и Роля на изучаващия, Светия

Дух, канене на влиянието на

в словото 47–48

в учениците..... 48–49

Г

Групи, работа в 32, 67–68

Групиране на стихове

Вж. Сегменти на пасажи от

Писанията

Д

Даване определения на трудни думи и

изрази 22, 25, 52

Дисциплина..... 17–18

Дневници 68

Достойнство 2, 11, 47

Вж. и Живот според Евангелието

Духа, преподаване чрез

Вж. Преподаване и изучаване с Духа,

Светият Дух

Духовна манипулация или принуда.....

12–13, 67

Духовни послания 12, 15, 16, 35, 50

Е

Единението на Исус Христос x, 1, 10, 14,

23, 25

Единство..... 4, 12, 50

Вж. и Развиване на учебна среда,

изпълнена с обич, уважение и

цели

Ж

Живот според Евангелието x, 2, 4, 47

З

Завършване на курс на обучение... 8, 49

Закони, защитаващи авторското право

72

Запаметяване на стихове от Писанията

34

И

Изложени принципи 27–28

Изслушване на учениците 14, 64

изучаване

среда за 13

чрез Духа	10, 17, 20, 55, 65
<i>Вж. и</i> Преподаване и изучаване с Духа, Светият Дух	
Изучаване на Писанията всеки ден и четене на текста за урока	19–23
Изучаващ	
<i>Вж.</i> Роля на изучаващия	
Исус Христос	
благословии за учениците, които изучават и прилагат	1
Евангелието помага да бъдем по-подобни на	26
желание на учителите да станат като.....	3
канене да Духа чрез примери и обсъждане за.....	12
наблягане на истини, които помагат на учениците да се доближават до	54
научаване за чрез Светия Дух.....	11
Неговия образ върху лицето на учителя.....	78
обещание към хората, които преподават Неговото Евангелие	79
Писанията издигат погледа към ...	25
подхранване на обичта на учениците към.....	14
помагане на учениците да станат като Него чрез размишление....	21
преподаване като.....v–vi, 3, 4, 13, 59, 70, 78–79	
пророци свидетелстват за.....	53
усилията на учителите следва да водят учениците към	76
учениците посещават класа, за да опознават	15, 50
учителите следва да свидетелстват за обичта на.....	33
К	
Какво да се преподава, решение..	52–55
Как да се преподава, решение за ...	6, 52, 55–57
Кимбъл, Спенсър У.	
научаване чрез вършене.....	32
Кларк-младши., Дж. Рубен	
вие, учители, имате велика мисия... ix	
младежите разполагат с духовни благословии	32
младежите са гладни за духовното.....	48
преподаване на Евангелието така, както е изложено в Писанията....	5
Компютърни представяния.....	71

Контекст и съдържание	24, 52
<i>Вж. и</i> Разбиране на контекста и съдържанието	
Курсове за обучение на учители... ..	47, 49
Л	
Лий, Харолд Б.	
намаляване на свидетелството.....	20
Лука 5: Пример	42
М	
Макей, Дейвид О.	
трябва да има ред	19
Маконки, Брус Р.	
съвременни укрепващи вярата разкази	66
Максуел, Нийл А.	
вие преподавате това, което сте.....	3
истинност, приложимост и неотложност на обръщането във вярата	30
Милосърдие	3, 7, 14, 47
Модел за преподаване на Писанията	39
Молитва	3, 11, 13, 78
за учениците	v, 14, 50
при подготовка за преподаване	v, 13, 47, 52
Монсън, Томас С.	
научете обстоятелствата и историческия фон на стиховете.....	24
цел на преподаването на Евангелието.....	30
човекът е по-важен от проблема... ..	18
Музика	12, 35, 50, 74
Н	
Наблюдение.....	49, 78
Наблягане.....	40, 53–54, 55, 57
Нагледни помагала	
<i>Вж.</i> Аудиовизуални и компютърни представяния, Предмети и картини	
Назидаване	x, 6, 10, 11, 15, 50, 55, 64
Намерение на автор в Писанията....	23, 24, 27, 38, 39, 53
Небесен Отец	
благословии от преподаване по начин, който удовлетворява.....	78
говори на учениците чрез Писанията	34

е вдъхновявал избрани мъже и жени при писане на Писания....	23
желание на учителите да станат като.....	3
наблягане на истини, които помагат на учениците да се доближават до.....	54
напомняне, че учениците с недъзи са деца на.....	14
научаване за чрез Светия Дух.....	11
отдаване на слава при преподаване.....	76
помагане на младежите да се подготвят за вечен живот с	x, 1
помагане на учениците да познават и обичат	x, 1
помагане на учениците да постигнат онова, което е поискано от	2
преподаване на учениците за тяхната безкрайна ценност за ...	14
учениците посещават класа, за да опознават	15, 50
учениците придобиват сила, за да правят избори в съгласие с волята на	5
учителите следва да свидетелстват за обичта на.....	33
Недъзи, ученици с	14, 20, 69, 71
О	
Обич и уважение	
към Господ	2, 11, 12, 13, 33, 65
към учениците	13, 15, 18, 47, 50, 63
<i>Вж. и</i> Милосърдие, Развиване на учебна среда, изпълнена с обич, уважение и целенасоченост	
Обобщаване.....	41, 55, 57, 65
Образователна система на Църквата... ..	ix
Обратна връзка (получаване на оценка от ученици, колеги).....	49, 78
обръщане във вярата	v, vii, 2, 6, 13, 26
<i>Вж. и</i> Сърце, внедряване на Евангелието в Цел на Семинарите и Институтите, Целта на Семинарите и Институтите по религия	
Обръщащи във вярата принципи	54
Обстановка	
географска	24
историческа	24, 60
културна	24, 60
Обсъждане.....	63–64, 71
Обща предварителна информация... ..	24
Общ вид на стаята	16

Обясняване 28–29, 32, 40, 55
 обясняване, споделяне и свидетелстване за учения и принципи 31–33
 Овластяване на ключови пасаж и основни учения от Писанията..... 34–36
 Оприличаване на Писанията 22, 40
 Основни подходи при преподаването и изучаването на Евангелието..... 10–37, 39–41
 Основни учения 35–36, 54
 Отбелязване и коментиране 21, 28, 68–69
 Откриване на
 разбиране и чувстване истинността и важността на евангелските принципи и учения, чрез приложение 26–31
 учения и принципи 26–28, 39, 43, 53, 56, 60, 61
 Откровение и вдъхновение..... 15, 16, 31, 61, 68–69
Вж. и Светият Дух, канене на влиянието на
 Отношението на учителя 4
 Оукс, Далин Х.
 да не се преподават конкретни приложения 31
 наблягане на учения, принципи и завети 56
 преподаване от обич 13
 учителите помагат в Господното дело 1
 химните като даден от небесата източник 74

П

Пакър, Бойд К.
 аудиовизуалните помагала благословия или проклятие 72
 благоговението кани откровението..... 16
 вместване на евангелски теми в съвременна музика 75
 Единението е корена на християнското учение 1
 не могат да се налагат духовни неща 12
 Образа на Спасителя на лицето на учителя 78
 разбиране на истинското учение..... 5
 свидетелството се намира, докато се споделя 33
 сила, произлизаща от живот в хармония с Духа 47

Спасителят е учител, на Когото да подражаваме..... v
 същността и целта на Писанията... 26
 учениците идват с желание, когато са хранени духовно..... 50
 Писане 28, 31, 32
 упражнения 68–69, 71
 Писания
 овладяване на стихове 34–35
 определяне и обясняване на пасаж 39
 помагала за изучаване 20–21
 преподаване v, 5, 38
 са важен източник за подготовка на урока..... 51
 умения и методи за изучаване на 20–22
 учения и принципи от ... 5, 26, 53, 60
 Подготовка
 лична 47–49
 на уроци
Вж. Подготовка на урока от ученика 6, 49–50
 Подготовка, на учениците ... 15, 49–50, 56–57, 70
Вж. и Ученици, подготовка за изучаване
 Подготовка за преподаване..... 47–57
 Подготовка на урока ... 13, 15, 51–57, 58, 65
 източници за 51
 решение какво да се преподаде 52–55
 решение как да се преподаде... 6, 52, 55–57

Поддържане на реда в класната стая
Вж. Развиване на учебна среда, изпълнена с обич, уважение и цели
 Полово обусловен език 77
 Поправяне на непокорно или неподходящо поведение..... 17–18
 Последователно преподаване на Писанията
Вж. Преподаване на Писанията, последователно
 Почерпка 17
 Предмети и картини 50, 70
 преподаване
 избягване на спекулации..... 51
 методи, умения и подходи... 56, 58–77
 наблюдаване, изслушване, разпознаване 14, 17, 47, 64, 65
 общи напътствия и предупреждения..... 76–77

Писанията в Семинара и Института по религия 38–46
 по начина на Спасителя v
 преподаване на Писанията, последователно 38
 решение какво да се преподава 52–55
 решение как да се преподава... 6, 52, 55–57
 учения и принципи..... 5, 38–46
 чрез Духа
Вж. Преподаване и изучаване с Духа

Преподаване и изучаване с Духа 6, 10–13, 15, 47
Вж. и Светият Дух
 Препратки 22
 Прикрити принципи 27
 Прилагане на учения и принципи... 10, 20, 26, 30–31, 40, 43, 56, 62, 66, 70
Вж. и Въпроси, които насърчават приложението
 Пример на учителя..... 2, 20, 35
 Принципи
Вж. Учения и принципи
 Приспособяване на урока към нуждите на учениците 7, 40–41, 51, 54
 Присъствен списък 8, 49
 Причинно-следствени взаимоотношения 27, 38, 52
 Програма “Дълг към Бог” 9
 Програмата “Личен напредък” 9
 Първото Президентство
 химните канят Духа Господен 74

Р

Разбиране
 на контекста и съдържанието на Писанията и словата на пророците 10, 23–25, 34, 39, 40–41, 43–46, 52, 55–56, 59–61, 65
 на учения и принципи ... 6, 28–29, 32, 40, 43–44, 46, 53, 56, 61, 66, 70
 Разбирателство, развиване с учениците..... 13–14, 50
 Развиване на учебна среда, изпълнена с обич, уважение и цели 10, 13–19, 50, 63
 Разиграване на роли..... 32
 Разкази v, 30, 66–67
 Размишляване..... 21, 31, 40, 68–69
 Разнообразие 57, 66
 Разсейващи фактори, елиминирани на 16

Разхождане	57
Религиозно образование	ix, 1
Решение какво да се преподаде и как да се преподаде.....	52–57
Робъртс, Б. Х. истината трябва да бъде изложена.....	28
Родители на учениците	x, 8, 17, 19
Роля на изучаващия.....	6, 15, 17, 50, 55, 57, 58, 66
на Светия Дух Вж. Преподаване и изучаване с Духа, Светият Дух	
Ромни, Марион Г. в Писанията са запазени принципите	26
С	
Самостоятелно изучаване на Писанията	19–23, 25
Сарказъм	76
Светият Дух канене на влиянието на	6, 7, 12, 13, 15, 17, 30, 31, 41, 49, 50, 56, 58, 61, 63, 68, 74
назидание чрез	6
помощ при подготовка ...	51, 53–54, 78
прояви на	11
роля в изучаването... 1–2, 6, 10–13, 15, 31, 34, 38, 48, 55	
стремеж към съпътничеството на.....	2
Свещенически ръководители, работа с	7, 8, 17, 19
Свещеническо лукавство	67, 76
Свидетелстване	vi, 12, 30, 33, 40, 43, 55, 62, 65
Свидетелство, укрепващо.....	vi, 19, 30–31, 33, 35, 55–56, 62
Вж. и обръщане във вярата, Сърце, внедряване на Евангелието в свобода на избор като вдъхновено от вяра действие.....	6–7
ученик, който я упражнява.....	6, 58
Сегменти на пасажи от Писанията... 39, 52, 55	
Семейство, подпомагане на	8
Семинари и институти по религия	ix, 8
Скот, Ричард Г. запаметяването на стихове е като изковаване на приятелство	35
използване на Писанията така, както са записани.....	35

най-важната цел при преподаването	54
Писанията като ръководство	23
помагане на истината да навлезе дълбоко в учениците	30
помагане на младежите да заобичат Писанията	20
преценка на ефективното преподаване.....	30
принципите са концентрирана истина	5, 26
приятели в Писанията.....	25
прости изложения на принципи ...	27
развиване на праведния характер ...	4
разграничаване на принципите от подробностите.....	27
участието на учениците кани Духа	7
Слова на пророците и апостолите.....	5, 29, 30, 33
Служение	7
програми и източници	7
Смит, Джозеф всички умове и духове се поддават на растеж.....	14
ключ за разбиране на Писанията ...	24
Списъци, от Писанията	23
Споделяне.....	v, 12, 30, 32, 40, 43–46, 62, 67, 68
свети лични преживявания	62
Сравняване и съпоставяне	22
Съветване на учениците	14, 18, 76
Съвет по образованието	ix
Сърце, внедряване на Евангелието в	vii, 1, 6, 11, 29, 30, 39, 55, 62, 63
Вж. и обръщане във вярата	
Състезателен дух.....	76
Сядане	16
Т	
Тишина.....	12, 63
У	
Усъвършенстване като учител	3, 47–49, 78–79
Ухтдорф, Дитер Ф. водене на младежите към Христос... 2	
Участие на учениците	6–7, 8, 21, 50, 52, 63, 67, 69
Учебен план... 13, 24, 39, 51, 52, 54, 56, 57	
Учебни навици	15

Ученици нужди и способности на.....	9, 14, 40, 47, 51, 54
подготовка за изучаване.....	6, 49–50, 57, 70
преподаване на Евангелието на другите.....	6, 7, 32, 55–56, 67
роля в изучаването Вж. Роля на изучаващия	
Учения и принципи	5, 26, 38
даване израз на.....	12, 28, 53, 69, 71
преподаване	5, 6, 38–46
Учител външен вид.....	16
представяне.....	65–66
съсредоточаване на... 52, 55, 57, 63, 65	
Ф	
Фауст, Джеймс Е. истината трябва да бъде изложена (цитат на Б. Х. Робъртс)	28
Физическа обстановка за изучаване .	16
Х	
Характер на учителя.....	4
Хейлз, Робърт Д. изучаването и преподаването от страна на учениците подхранва вярата им.....	33
помагане на учениците да придобият духовно свидетелство	29
стремеж към лична праведност	2
Химни Вж. Музика	
Хинкли, Гордън Б. никой от нас не знае достатъчно ... 4	
продължаващ растеж	3
Холанд, Джефри Р. канете учениците да изучават Писанията	22
обичайте непослушните ученици .	19
спокойната атмосфера необходима.....	12
Хънтър, Хауърд У. възможна опасност за харизматичните учители.....	76
изучавайте Писанията всеки ден... 20	
младежите уповават на Писанията	34
не имитирайте влиянието на Духа	13
преподаването и примера на Исус Христос	4

Ц

Целенасоченост

култивиране на среда на 15, 50, 56
на Семинара и Института... 1, 10, 53,
78

*Вж. и Исус Христос, обръщане във
вярата, Сърце, внедряване на
Евангелието в*

Целта на Семинарите и Институтите
по религия x, 1–9, 10, 15, 47, 50

Ч

Черна или бяла дъска 28, 69–70

Четене

на Писанията в час 64–65
текста за уроците..... 23

Чувстване истинността и важноста
на ученията и принципите 10, 26,
29–30, 40, 44, 56

ЦЪРКВАТА НА
ИСУС ХРИСТОС
НА СВЕТИИТЕ
ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ

BULGARIAN

4 02105 81112 1

10581 112